

SPMS

stichting pensioenfonds
medisch specialisten

Jaarverslag 2023

Uw pensioen.
Ons specialisme.

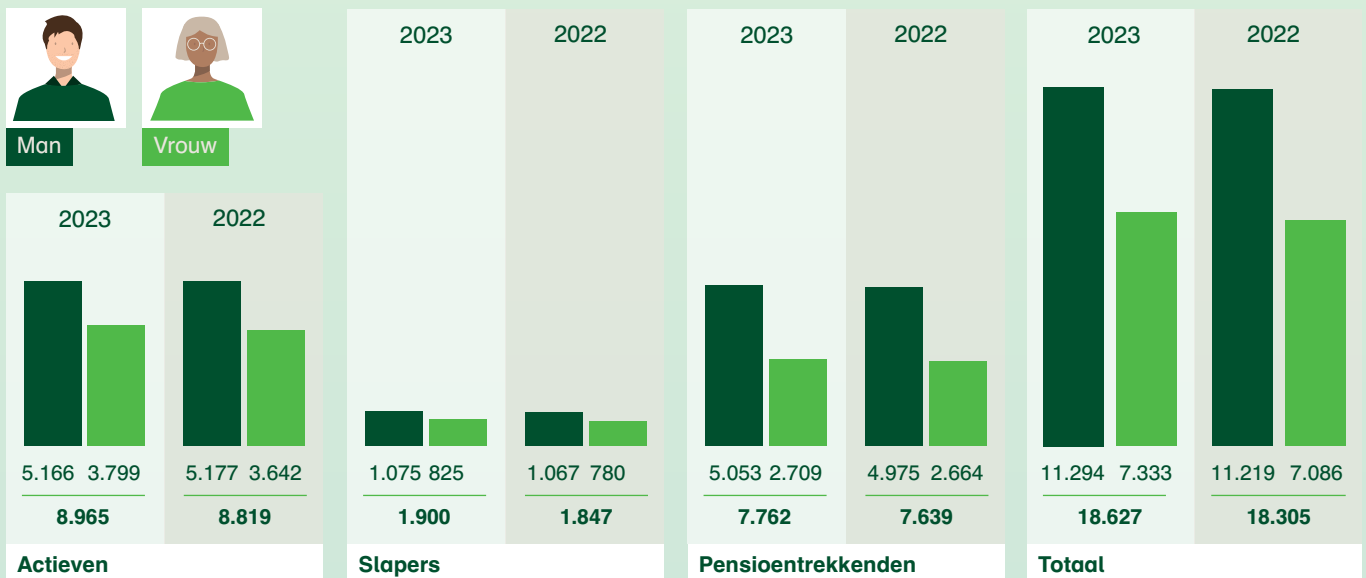
Inhoudsopgave

Samenvatting: Het jaar 2023 in beeld	4
Kerncijfers	6
Belangrijke ontwikkelingen en besluiten in 2023	8
1. Karakteristieken van het pensioenfonds	10
1.1 Personalia	10
1.2 Missie, strategie & organisatie	15
2. Bestuursverslag	21
2.1 Goed pensioenfondsbestuur	21
2.2 Pensioenregeling	27
2.3 Beleggingen	33
2.4 Financieel verslag	42
2.5 Actuarieel verslag	44
2.6 Risicomanagement	45
2.7 Verklaring Naleving Gedragslijn (AVG)	52
2.8 Kosten	54
2.9 Toekomst	62
2.10 Tot slot	65
3. Verslag Raad van Toezicht	66
3.1 Inleiding	66
3.2 Werkwijze	66
3.3 Toezicht en raadgeving	66
3.4 Verantwoording	69
3.5 Permanente educatie	69
3.6 Zelfevaluatie	69
3.7 Gedragscode	69
3.8 Tot slot	70
4. Verslag Verantwoordingsorgaan	71
Oordeel	71
Speerpunten	72
Tot slot	72
Reactie SPMS	72
5. Jaarrekening	73
5.1 Balans per 31 december	74
5.2 Staat van baten en lasten	75
5.3 Kasstroomoverzicht	76
5.4 Toelichting op de jaarrekening	77
5.5 Toelichting op de balans	84
5.6 Toelichting op staat van baten en lasten	104
6. Overige gegevens	111

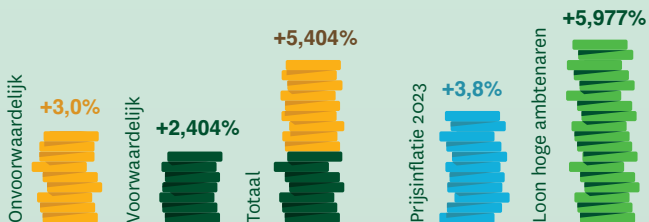
6.1 Statutaire regeling over bestemming saldo van baten en lasten	111
6.2 Actuariële verklaring	112
6.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	114
Bijlagen	124
I - Nevenfuncties in 2023	124
II - Code Pensioenfondsen	127
III- Begrippenlijst	129
IV- SFDR	139

2023 in beeld

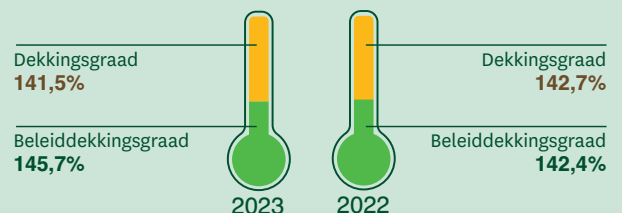
Populatie

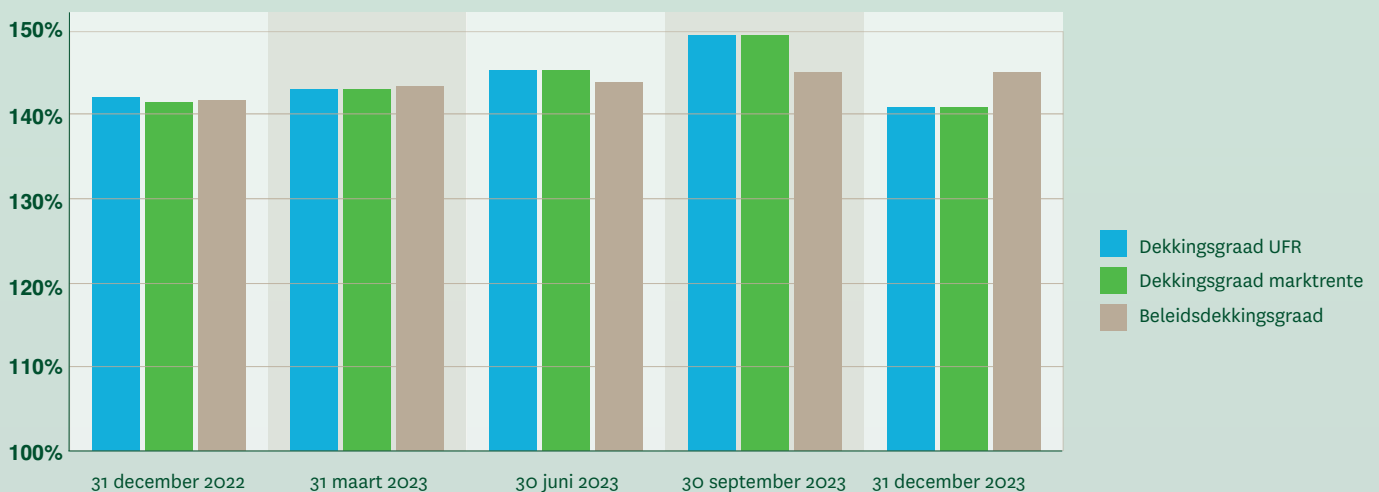
Toeslag

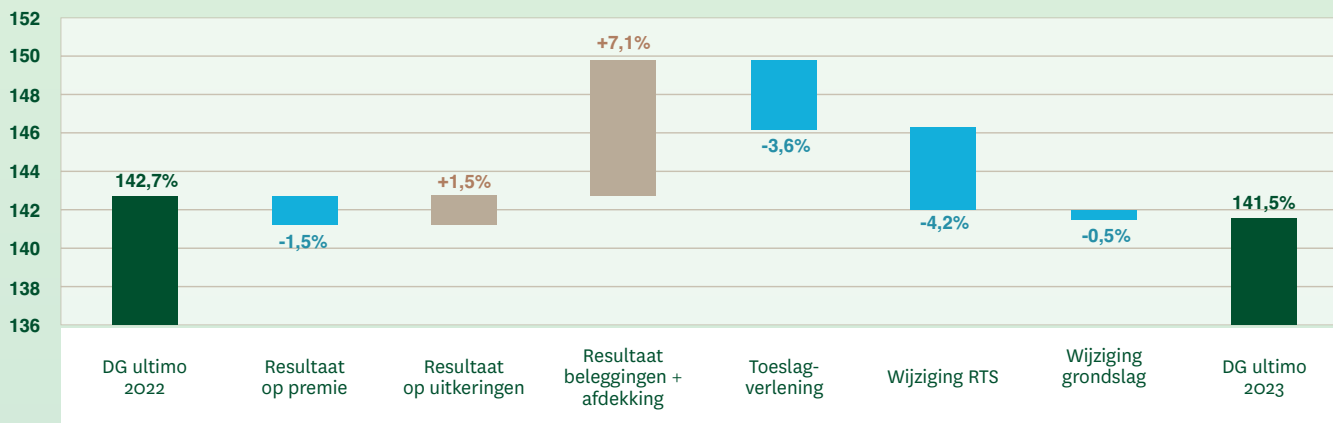
Financiële positie

Ontwikkeling dekkinggraden

Ontwikkeling dekingsgraad 2023

Belegd vermogen in 2023 is gestegen van **10,7 miljard** naar **11,6 miljard**

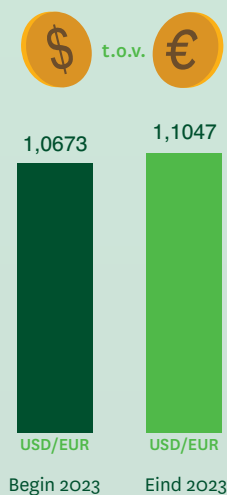

Beleggingsresultaat

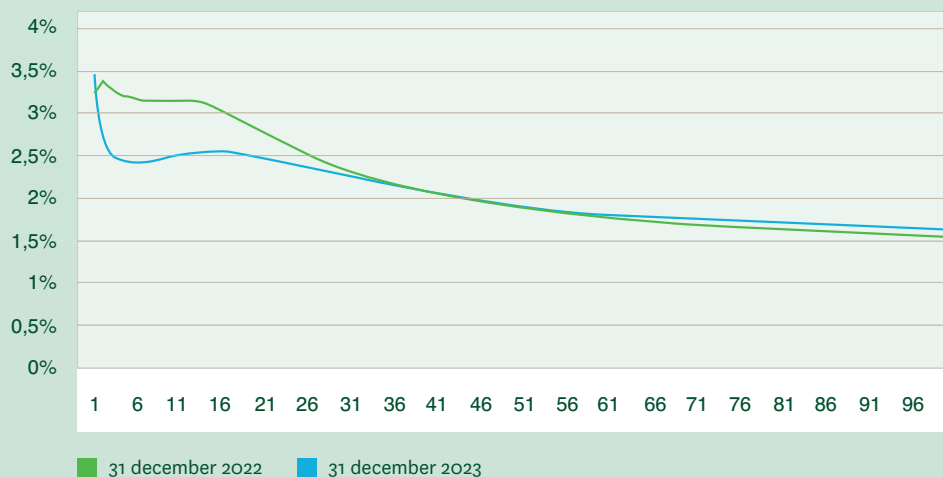
2023 **+8,7%**

Dollar en beleggingsmix

Rentetermijnstructuur

Beleggingsmix

Kerncijfers

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal deelnemers						
Actieve deelnemers man		5.166	5.177	5.211	5.256	5.305
Actieve deelnemers vrouw		3.799	3.642	3.460	3.282	3.119
Actieve deelnemers totaal		8.965	8.819	8.671	8.538	8.424
Premievrije rechten (slapers - gewezen deelnemers) totaal		1.900	1.847	1.812	1.777	1.769
Pensioentrekkenden		7.762	7.639	7.565	7.439	7.292
Totaal		18.627	18.305	18.048	17.754	17.485
Toeslagverlening (in %)						
Actieven en inactieven per 1 januari	5,404	4,250	3,700	3,000	3,000	3,000
Wijziging aanpassingscoëfficiënt	5,977	4,121	1,537	2,809	2,336	2,865
3% onvoorwaardelijk minus wijziging aanpassingscoëfficiënt	-2,977	-1,121	1,463	0,191	0,664	0,135
Voorwaardelijke extra verhoging	2,404	1,250	0,700			
Pensioenuitvoering (* € 1.000)						
Feitelijke premie		243.120	236.975	232.103	207.831	190.257
Premiedekkingsgraad (%) ¹⁾		96	72	66	64	68
Uitkeringen		256.633	249.324	243.405	238.027	232.240
Vermogenssituatie en solvabiliteit						
Pensioenvermogen (*€1 mln)		11.536	10.627	14.536	14.206	12.330
Pensioenverplichtingen (*€1 mln)		8.153	7.445	10.304	10.922	9.678
Beleidsdekkingsgraad (%)		146	142	136	122	125
Dekkingsgraad (%)		142	143	141	130	127
Vereiste dekkingsgraad (%)		119	119	119	118	117
Marktwaarde dekkingsgraad (%)		142	142	137	121	121
Beleggingsportefeuille (in %)						
Vastrentende waarden		47	44	46	45	47
Aandelen		25	22	26	28	27
Vastgoedbeleggingen		9	11	13	8	9
Derivaten ²⁾		-5	-5	3	9	4
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen / Alpha-mandaat)		7	7	5	4	5
Deposito's / Liquide middelen		17	21	7	6	8

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Beleggingsrendement (in %)						
Bruto-beleggingsrendement		9,0	-26,6	2,9	16,0	23,8
Netto-beleggingsrendement		8,8	-26,9	2,6	15,6	23,4
Benchmark ³⁾		10,8	-27,5	0,3	14,2	23,3
Kostenratio's						
Kosten pensioenuitvoering (in €1.000)		11.002	8.838	8.094	7.594	7.609
Kosten pensioenuitvoering per deelnemer (in €) ⁴⁾		658	537	499	475	484
Kosten vermogensbeheer (in € 1.000)		35.400	49.900	65.700	60.400	53.900
Kosten vermogensbeheer in % van gem. belegd vermogen		0,33	0,42	0,47	0,47	0,46
Transactiekosten (in € 1.000)		15.200	25.200	21.800	30.500	27.200
Transactiekosten in % van gem. belegd vermogen		0,14	0,21	0,16	0,24	0,23
Totale kosten (in € 1.000, excl. transactiekosten)		46.402	58.738	-	-	-
Totale kosten in % van gem. belegd vermogen		0,43	0,49	-	-	-
BPMS representativiteit (in %)						
Leden		76	78	79	79	78
Buitengewone leden		86	86	86	86	86

Indien een begrip met kerncijfer niet in de jaarrekening staat, is in Bijlage III uitgelegd hoe het bepaald of berekend is.

1) Gebaseerd op de rente van vorig boekjaar. Voor boekjaar 2023 is uitgegaan van de rente per 31 december 2022.

2) Door de renteontwikkeling hebben de derivaten ultimo 2023 een negatieve waarde.

3) Benchmark rendement is inclusief de benchmark voor de hedging portefeuille. De benchmark voor de verplichtingen wordt bepaald door de kasstromen (pensioenuitkeringen) "om te zetten" naar SWAPS aan de hand van de rentegevoeligheid van die kasstromen.

4) O.b.v. definitie Pensioenfederatie

Belangrijke ontwikkelingen en besluiten in 2023

Financieel resultaat 2023

- De actuele UFR-dekkingsgraad daalde van 142,7% naar 141,5%.
- De (over twaalf maanden gemiddelde) beleidsdekkingsgraad steeg van 142,4% naar 145,7%.
- De dekkingsgraad op marktwaardebasis daalde van 142,1% naar 140,3%.
- De gewogen UFR-rente daalde van 2,53% naar 2,29%
- Het Vereiste Eigen Vermogen (VEV) steeg van 119,2% naar 119,6% (19% buffer-eis).
- De verplichtingen op basis van de UFR-curve stegen van 7,4 naar 8,1 miljard euro.
- Het belegd vermogen steeg met 0,8 miljard euro naar 11,4 miljard euro.

Pensioenen

- De toeslagverlening per 1 januari 2023 is 5,404%, bestaand uit 3% onvoorwaardelijke toeslag en 2,404% voorwaardelijke extra toeslag.
- De inflatie in 2023 was 3,8%.
- De ambtenarenlonen stegen met 5,977% in 2023.
- De premie voor 2024 is gedaald ten opzichte van de premie voor 2023 (4,3% voor opbouw inclusief partnerpensioen).
- De opbouw is per 1 januari 2023 gestegen met 11,4%.
- Het aantal actieve deelnemers steeg met 146 (1,7%).
- SPMS en BPMS werken samen in een project om het fonds voor te bereiden op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De Vergadering van Afgevaardigden (VvA) heeft de projectorganisatie gevraagd om de voorbereidingen te treffen voor de benodigde besluitvorming, waaronder het besluit om al dan niet in te varen in het nieuwe stelsel en het ontwerpen van een nieuwe regeling. In 2021 heeft de VvA reeds een voorlopige voorkeur uitgesproken voor de solidaire premiereregeling (die dichter aanligt tegen de huidige regeling dan de andere mogelijke variant; de flexibele premiereregeling). In 2022 en 2023 is op basis van deze voorkeur verdere invulling gegeven aan de mogelijke nieuwe regeling voor SPMS. In 2024 zal de VvA hierover besluiten. De beoogde transitiedatum is 1 januari 2027.

Communicatie

- Er zijn 230 financiële scans gemaakt en 114 deelnemers hebben gebruikgemaakt van de QuickScan. Er hebben 242 adviesgesprekken plaatsgevonden en 395 startgesprekken met nieuwe deelnemers. Afgezet tegen het aantal toegetreden nieuwe deelnemers 2023 (522) betekent dat ruim 75% van deze deelnemers gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid tot een startgesprek. In het voor- en najaar zijn 17 presentaties gegeven voor starters, deelnemers rond 50 jaar en deelnemers die bijna met pensioen gaan.
- In juni vierde SPMS haar 50-jarige jubileum met het event “Voorbereid op de toekomst”.
- In juli 2023 publiceerden we het ESG-verslag 2022/2023 “Verantwoord beleggen in ontwikkeling.”
- In 2023 zijn we gestart met “de Pensioenbarometer.” Dit onderzoek wordt doorlopend uitgevoerd en geeft inzicht in het vertrouwen van SPMS-deelnemers rondom het vernieuwde pensioenstelsel.
- De startgesprekken met nieuwe SPMS-deelnemers zijn geoptimaliseerd en de aanmeldprocedure is verbeterd en gepersonaliseerd. Ruim 70% van de startende deelnemers regelt de aanmelding via een persoonlijk gesprek (in plaats van zelf).
- Er is een gebruikersonderzoek gestart om de gebruiksvriendelijkheid van de QuickScan te optimaliseren. In 2024 zullen deze bevindingen verwerkt worden.

- In het kader van het ontzorgen van onze deelnemers en het vergroten van ons onderscheidend vermogen en onze relevantie, zijn een aantal pilots gestart, namelijk:
 1. Samenwerking Netwerk Notarissen: gericht op kennisdeling. We brengen het belang van notariële vastlegging op belangrijke momenten in het leven van een deelnemer onder de aandacht. Hierbij kan gedacht worden aan een samenlevingsovereenkomst met een verzorgingsclausule die nodig is om de partner aan te melden voor het partnerpensioen, het oprichten van een BV voor de beroepsuitoefening, het maken van huwelijkse voorwaarden bij een huwelijk en het opstellen van een (levens)testament en
 2. Samenwerking HalloSlaap: ondersteuning op het gebied van slaap. SPMS vindt het belangrijk dat deelnemers fysiek en mentaal fit met pensioen kunnen gaan. Een goede nachtrust is daarbij essentieel. Onder leiding van een gecertificeerde slaapexpert kunnen deelnemers, op basis van een wetenschappelijk effectief bewezen methode, aan de slag gaan met het verbeteren van hun slaap.

Beleggingen

- Het beleggingsrendement was 8,78%.
- Er was sprake van een underperformance. Door actief beheer en tactisch beleid was de performance van het fonds -1,97% ten opzichte van de samengestelde benchmark. Dit wordt uitsluitend veroorzaakt door niet beursgenoteerd vastgoed.
- Aandelen Noord-Amerika behaalden het hoogste rendement met 21,3%.
- Het ESG-beleid is verder uitgewerkt met onder meer:
 - De implementatie van Climate Transition Benchmarks in de aandelenportefeuilles Noord-Amerika en Asia-Pacific
 - De opname van CO₂-reductiedoelstellingen in de Amerikaanse en Europese bedrijfsobligatiemandaten.
 - De allocatie naar ESG-obligaties van 5% naar 10% te vergroten binnen het beleggingsmandaat dat wordt gebruikt om het renterisico af te dekken.
 - Het verkennen van het thema biodiversiteit.
 - Het uitvoeren van een ESG risico-analyse.

Audit & Risicomanagement

- Een volledige Eigenrisicobeoordeling is uitgevoerd en ingediend bij de toezichthouder.
- De interne beheersing ('AO/IC') is aangescherpt met raamwerken voor verschillende processen.
- Waarborgen beheerste (en integere) bedrijfsvoering. Met name de combinatie van run & change (overgang zorgt voor aandachtspunten).
- De Governance, Risk & Compliance tool is verder vormgegeven. Het proces rondom meldingen, monitoring en afhandeling van events/ incidenten is ingericht.

Governance

- Er zijn 3 toetsingsaanvragen en meldingen bij DNB succesvol afgerond, waaronder de benoeming van een nieuwe sleutelfunctiehouder interne audit.
- Er zijn 4 nieuwe adviseurs geworven voor de beleidsadviescommissies.
- Het bestuur heeft zowel individuele- als collectieve zelfevaluaties gehouden.
- Separaat verantwoordingsorgaan ingericht en hiervoor de bijbehorende verkiezingen georganiseerd.

1. Karakteristieken van het pensioenfonds

1.1 Personalia

Bestuur

Naam	Functie	Lid sinds	Einde zittingsduur	Herkiesbaar
drs. E.P. Stuijzand	voorzitter (tot 1-3-2023)	1-3-2011	1-3-2023	nee
dr. A.Y. Goedkoop MBA	voorzitter (vanaf 1-3-2023)	18-7-2017	18-7-2025	nee
drs. S.J. Huisman	vice-voorzitter (vanaf 1-3-2023)	1-3-2019	28-2-2027	nee
dr. M. Gamala	lid	1-5-2022	30-4-2026	ja
dr. P.M.N.Y.H. Go	lid	16-12-2022	15-12-2026	ja
dr. ir. M.J. Stoutjesdijk MBA	lid	1-2-2021	31-1-2025	ja
dr. C.G. Vermeij	lid	13-2-2017	12-2-2025	nee
drs. M.H.B. Vonk	lid	22-12-2016	21-12-2024	nee
dr. R. Wagenmakers MBA	lid	1-3-2019	31-12-2025	nee

Directie

mr. J.P. van Dijken

Actuaris

Mercer

Accountant

EY Accountants LLP

ALM-consultant

Ortec

Uitvoerders

APG voor pensioenbeheer

BlackRock voor fiduciair vermogensbeheer

JPMorgan Chase Bank voor bewaarneming (custody)

Beleidsadviescommissies

Investment committee

dr. C.G. Vermeij, voorzitter, namens het bestuur (tot 15-09-2023)
dr. R. Wagenmakers MBA, lid, namens het bestuur (voorzitter vanaf 15-09-2023)
dr. ir. M.J. Stoutjesdijk MBA, lid, namens het bestuur
dr. ir. J. Beenen, lid, CIO Pensioenfonds Hoogovens (tot 18-09-2023)
R. Urwin, lid, zelfstandig adviseur (tot 27-06-2023)
C. van Ewijk, lid (vanaf 2-10-2023)
R. Schreur, lid, senior adviseur Aviva Londen (vanaf 26-06-2023)
E.E. Hagen, lid, zelfstandig adviseur (vanaf 2-10-2023)
drs. M.J.E. Roberts, CIO en ambtelijk secretaris, namens het bestuursbureau SPMS
drs. R. Sewtahal, Investment Officer, namens het bestuursbureau SPMS (tot 27-03-2023)
drs. F. Wouters CFA FRM, namens het bestuursbureau SPMS (vanaf 1-10-2023)

Pensioencommissie

drs. M.H.B. Vonk, voorzitter, namens het bestuur
dr. M. Gamala, lid, namens het bestuur
dr. P.M.N.Y.H. Go, lid, namens het bestuur
drs. E. Smeets, lid, hoofd actuariële zaken bij Shell Pensioenbureau Nederland
prof. dr. L. Brügggen, lid, hoogleraar financiële dienstverlening
mr. M. Minnaard, lid, advocaat pensioenrecht
mr. J.B. Linnebank, ambtelijk secretaris, namens het bestuursbureau SPMS
mr. A. Petrov, manager communicatie, namens het bestuursbureau SPMS (tot 1-11-2023)
J.M. Bos, manager communicatie, namens het bestuursbureau SPMS (vanaf 1-11-2023)

Audit & Risk commissie

drs. S.J. Huisman, voorzitter, namens het bestuur
dr. C.G. Vermeij, lid, namens het bestuur (vanaf 12-10-2023)
drs. C.H.M. van Gerven, lid, directeur bestuursbureau Stichting PF TNO (tot 5-7-2023)
E. Thieme, lid, directeur Risk & Internal Audit bij AZL
drs. C.A.J. Hilhorst RA, lid, manager Finance & Control bij Pensioenfonds Rail & OV (vanaf 12-10-2023)
drs. J.A.C. Luijks RA FRM, ambtelijk secretaris, namens het bestuursbureau SPMS

Riskmanagement

drs. Q.V. Ho RBA, Chief Risk Officer, sleutelfunctiehouder risicobeheer en -vervuller – financiële risico's
drs. B.B. van Tongeren, sleutelfunctievervuller risicobeheer – niet-financiële risico's
Zijn aanwezig bij commissie(vergaderingen) die zij opportuun achten of waarbij hun expertise gewenst is.

Actuariële functie

ir. M. Heemskerk AAG, sleutelfunctiehouder en -vervuller actuariel.
Is aanwezig bij commissie(vergaderingen) waarbij zijn expertise gewenst is.

Internal audit

drs. J.A.C. Luijks RA FRM, sleutelfunctiehouder internal audit (tot 01-09-2023)
drs. A.J.G. Driessen RO CIA, sleutelfunctiehouder internal audit (vanaf 01-09-2023),
PwC, sleutelfunctievervuller internal audit.

Raad van Toezicht

prof. mr. R.H. Maatman, voorzitter
dr. J.M.G. Frijns, lid
drs. A.P. Mijer-Nienhuis AAG RBA, lid

Verantwoordingsorgaan

dr. C.H.R. Bosman, voorzitter
K. Albrecht, lid
drs. W.A. Van Dijk, MHA, lid
drs. E.P. Stuijzand, lid
dr. S. Zweers, lid

Bestuur, Raad van Toezicht en Verantwoordingsorgaan SPMS

Amber Goedkoop
Voorzitter SPMS

Mihaela Gamala
Bestuur SPMS

Peter Go
Bestuur SPMS

Bas Huisman
Bestuur SPMS

Mark Stoutjesdijk
Bestuur SPMS

Kees Vermeij
Bestuur SPMS

Marcel Vonk
Bestuur SPMS

Robert Wagenmakers
Bestuur SPMS

René Maatman
Voorzitter Raad van Toezicht

Jean Frijns
Lid Raad van Toezicht

Annemarie Mijer
Lid Raad van Toezicht

Jacques van Dijken
Directeur SPMS

Coks Bosman
Voorzitter Verantwoordingsorgaan

Karin Albrechts
Lid Verantwoordingsorgaan

William van Dijk
Lid Verantwoordingsorgaan

Eelco Stuijzand
Lid Verantwoordingsorgaan

Serge Zweers
Lid Verantwoordingsorgaan

1.2 Missie, strategie (t) organisatie

1.2.1 Missie en visie

Missie en visie

De missie van SPMS is het bieden van een welvaartsvast basispensioen tegen een acceptabele premie en acceptabele risico's, passend bij de wensen van onze deelnemers, nu, voor de komende transitiejaren en daarna in het nieuwe pensioenstelsel. De invulling van deze elementen moet zo evenwichtig mogelijk zijn voor alle deelnemers van het fonds.

Visie en kernwaarden

SPMS wil met haar pensioenregeling en dienstverlening van toegevoegde waarde zijn voor haar deelnemers. Om deze toegevoegde waarde te bestendigen moeten de huidige regeling en dienstverlening op hoog niveau worden uitgevoerd én de juiste en benodigde voorbereidingen worden getroffen richting het nieuwe pensioenstelsel.

Dat zal ook positief bijdragen aan blijvend voldoende draagvlak, dat van belang is voor de handhaving van de verplichtstelling en daarmee voor het borgen van voldoende deelnemers in aantal en daardoor voor efficiency. Hierbij hanteert SPMS de volgende kernwaarden: service, transparantie, deskundigheid en betrouwbaarheid. De toekomstvisie en strategie zullen in 2024 worden geëvalueerd en waar nodig worden aangepast.

Welvaartsvastheid

De eerste doelstelling van SPMS is het nakomen van de nominale beloftes. De tweede doelstelling is dat het pensioen meegroeit met de ontwikkeling van de cao-lonen bij de overheid, indien die in lijn ligt met de ontwikkeling van het honorarium van de medisch specialist (welvaartsvastheid). SPMS kent hiervoor als een van de laatste fondsen in de gehele sector een onvoorwaardelijke toeslag van 3% per jaar (zie paragraaf 5.5.6). SPMS beoogt het pensioen voor haar deelnemers ook in de toekomst zoveel mogelijk te laten meegroeien met de loonontwikkeling.

Ten derde wil het fonds extra toeslagen op het basispensioen mogelijk maken. Om dit te kunnen waarmaken, moet SPMS beheerste maar verantwoorde beleggingsrisico's nemen. Deze duale doelstelling gaat onder andere over het waarmaken van de pensioentoezegging die met BPMS is overeengekomen: ouderdoms- en nabestaandenpensioen, en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Draagvlak voor het delen van risico's en opbrengsten

Het blijft van groot belang dat er een breed (risico)draagvlak is voor de pensioenregeling onder de beroepsgenoten. Draagvlak zorgt mede voor borging van de wettelijke verplichtstelling. Het draagvlak dient op basis van een representativiteitstoets boven 60% te liggen. Het percentage bij de vrijgevestigd medisch specialisten ligt al jarenlang iets onder de 80%. Dit draagvlak wordt gemeten aan de hand van het lidmaatschap van de beroepsvereniging BPMS.

Om draagvlak ook in de toekomst te kunnen behouden, is het noodzakelijk om de afgevaardigden uit de ziekenhuizen via de Vergadering van Afgevaardigden (VvA) zo vroeg mogelijk te betrekken bij de plannen van SPMS. Hiermee wordt de relatie van de afgevaardigden met hun achterban versterkt. Het delen van risico's door collectiviteit en onderlinge solidariteit is nodig voor de continuïteit van het pensioenfonds en het behoud van de extra opbrengsten voor de hiervoor genoemde doelstellingen. De doelgroep van SPMS wordt naar verwachting ook in de toekomst niet kleiner door het wegvallen of het verschuiven van de vraag naar medisch specialistische diensten. Wel is de verschuiving naar dienstverbanden in loondienst in de medische zorg een terugkerend politiek discussiepunt dat op termijn invloed kan krijgen op het deelnemersaantal van SPMS.

Ambities en strategie

Hoe realiseert SPMS de hiervoor genoemde missie en visie en de doelstelling gebaseerd op haar kernwaarden?

SPMS wil voorbereid zijn op politieke, maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen die het pensioenfonds en de deelnemers raken. Dit doet SPMS door een constante blik op de buitenwereld, maar ook op de interne organisatie te houden. Kansen en bedreigingen worden periodiek in kaart gebracht en waar nodig wordt de strategie aangepast.

Op basis van te verwachten ontwikkelingen, heeft het bestuur van SPMS de strategie van het fonds vastgelegd in een visiedocument. De volgende drie punten komen daarin tot uiting:

1. Het onderzoeken van de mogelijkheden en de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel.
2. Verhogen van efficiëntie en reductie van kosten waar mogelijk.
3. Het vergroten van onze zichtbaarheid en serviceniveau aan onze deelnemers.

Het bestuur bespreekt het visiedocument regelmatig met de Raad van Toezicht. Indien nodig wordt de strategie herzien of bijgesteld. Het BPMS-bestuur en de VvA worden geïnformeerd over de strategie en de implementatie hiervan.

Communicatiebeleid

De communicatiestrategie van SPMS is vastgelegd in een communicatiebeleidsplan. Dit plan geeft aan wat onze doelen en doelgroepen zijn en hoe we communiceren. Omdat de wereld om ons heen snel verandert, zijn we flexibel in onze aanpak. We kijken stap voor stap vooruit en passen ons begrip voortdurend aan. Elk jaar evalueert en herzielt het bestuur de communicatiestrategie van het fonds om ervoor te zorgen dat we op koers liggen met onze beloften aan de deelnemers en de doelen van het fonds.

Onze communicatie is gebaseerd op de volgende belofte: SPMS, je ondernemende partner in financiën en pensioen. Met deze belofte laten we zien wat de voordelen van SPMS zijn en creëren we een sterke positionering in de beleving van de deelnemers. Dit leidt tot een duurzame vertrouwensbasis voor het fonds.

In ons communicatiejaarplan is de belofte vertaald naar drie strategische thema's:

1. Ondernemend pensioenfonds met een duidelijk eigen gezicht.
2. Financiële planning (keuzebegeleiding) op maat, gericht op inkomen voor nu én later.
3. Premium service en diensten op momenten die ertoe doen.

Deze strategische thema's zijn uitgewerkt in concrete activiteiten in ons communicatiejaarplan. Onze communicatie is gericht op (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en partners of wezen.

Premiebeleid

SPMS streeft naar een stabiel premiebeleid. Dat draagt bij aan de houdbaarheid van en het draagvlak voor de pensioenregeling. SPMS hanteert een (gedempte) kostendekkende premie en een feitelijke doorsneepremie. De kracht van het premiestuur is zeer beperkt. Een Asset Liability Management (ALM)-studie, die SPMS in 2020 heeft uitgevoerd, vormt een belangrijk middel voor vaststelling van het premiebeleid. Het premiebeleid van SPMS is voor 2023 gebaseerd op een verwacht rendement van 3,7%. Hiermee maakt het fonds expliciet de keuze om af te wijken van een premie die gelijk is aan de (ongedempte) kostendekkende premie op basis van de rentetermijnstructuur. Het fonds meent dat de premie op basis van verwacht rendement voor de lange termijn, beheerst is en bijdraagt aan de wens van

premiestabiliteit. Op de korte termijn kunnen er echter onevenwichtigheden ontstaan. Als een onevenwichtigheid te lang blijft bestaan, kan aanvullend premiebeleid nodig zijn.

Door de lage rentestand van de afgelopen jaren was de pensioenopbouw relatief laag. In de jaren 2019 tot en met 2021 is de pensioenopbouw verlaagd en in 2022 gelijk gebleven. Ook de premiedekkingsgraad was de afgelopen jaren relatief laag. De premiedekkingsgraad is de verhouding tussen de premie (exclusief kostencomponent) en de waarde van de pensioenopbouw in enig jaar. Door de sterke stijging van de rente gedurende 2022 en 2023 is dit beeld gekanteld. In 2023 is de pensioenopbouw met circa 21% verhoogd ten opzichte van 2022, terwijl het premieniveau gelijk is gebleven. De premiedekkingsgraad is 96% in boekjaar 2023 (niveau 2022: 72%). Voor 2024 is de pensioenopbouw met circa 11% verhoogd tot het maximum normpensioen en tegelijkertijd is de premie met circa 4% verlaagd.

Indexatiebeleid

Mogelijke pensioenverhogingen zijn gebaseerd op de indexatierichtlijnen, zoals die zijn vastgesteld door het bestuur en zijn opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het onvoorwaardelijk deel van de toeslag bedraagt 3%. Het bestuur kan jaarlijks besluiten dat de indexatie meer dan 3% zal bedragen. Het meerdere boven 3% is een voorwaardelijke toezegging en afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Wanneer in het verleden een voorwaardelijk toeslag niet is toegekend, wordt die niet gecompenseerd. SPMS biedt daarmee een pensioenregeling met een combinatie van onvoorwaardelijke en voorwaardelijke toeslagverlening.

Beleggingsbeleid

Het strategische beleggingsbeleid is afgestemd op de verplichtingen, ambitie en risicobereidheid van SPMS. De ALM-studie die in 2020 is uitgevoerd, dient als basis voor het bepalen van de gewenste risico-rendementsverhouding 2023.

Vervolgens is dit risicobudget gebruikt om te komen tot een strategische asset-allocatie over de beleggingscategorieën. In 2022 is een nieuw risicopreferentie onderzoek uitgevoerd door IPSOS. Dit is in 2023 meegenomen bij de verdere invulling van de portefeuille. Ook wordt jaarlijks een beleggingsjaarplan opgesteld. Daarin is de strategische normportefeuille met bepaalde kaders vastgesteld voor het betreffende jaar. Het fonds heeft ook Investment Beliefs en ESG-beliefs geformuleerd waaraan de beleggingen van SPMS moeten voldoen. De mandaten en de voorgestelde managers worden hieraan getoetst. Deze Investment Beliefs en ESG-beliefs worden periodiek herzien. Het doel van het beleggingsbeleid is een goede welvaartsvaste basispensioenvoorziening te verzorgen in verhouding tot het inkomen van de doelgroep, voor een betaalbare premie tegen acceptabele risico's. Naast financiële doelstellingen heeft SPMS ook een Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)-beleid. Het MVB-beleid is erop gericht om bij te dragen aan een leefbare wereld nu en in de toekomst door rekening te houden met duurzaamheidsrisico's en -kansen die materieel zijn voor risico en rendement van de beleggingen en met de impact van onze beleggingen op duurzame ontwikkeling. Stemmen, engagement en uitsluiting zijn naast integratie van ESG-factoren in de beleggingsmandaten en impact beleggen de instrumenten die SPMS gebruikt om het MVB-beleid te implementeren. SPMS voert een actief beleggingsbeleid waar dit mogelijk tot een beter resultaat leidt. Het doel is om outperformance te realiseren na kosten.

Risicobeleid

SPMS streeft ernaar om de risico's, die een bedreiging kunnen vormen voor het realiseren van de missie en doelstellingen van het fonds, te identificeren en vervolgens te beheersen of te mitigeren. Het risicobeleid is uiteengezet in het Raamwerk Integraal Risicomanagement. Het integraal risicomanagement is ingericht conform het 'Three lines' model.

De verbonden personen vervullen ieder hun eigen rol in de risico-governance. Verder wordt een Governance, Risk & Compliance (GRC)-systeem gebruikt om het integraal risicomanagement(proces) bij het fonds te ondersteunen en te verankeren. Hierbij voeren de verbonden personen periodiek risicoanalyses uit, beoordelen zij de effectiviteit van de beheersmaatregelen en leggen de resultaten daarvan vast. Met het GRC-dashboard krijgt het bestuur inzicht in relevante

stuurinformatie met betrekking tot overschrijdingen van risicotoleranties, de effectiviteit van de beheersmaatregelen en opgetreden incidenten. Hiermee waarborgt het bestuur beheerste en integere bedrijfsvoering bij het realiseren van de missie en doelstellingen van het fonds.

Integriteitsbeleid

Eén van de niet-financiële risico's is het integriteitsrisico. SPMS heeft beleid geformuleerd over hoe het fonds omgaat met dit risico. Dit beleid is erop gericht om integriteitsrisico's zoveel als mogelijk te beperken. Dit risico gaat over de integriteit en het imago van SPMS. Deze kunnen in het geding zijn of komen door onethisch gedrag van het fonds, bestuur en/of medewerkers (intern integriteitsrisico), of het risico dat SPMS schade wordt toegebracht door onethisch gedrag van derden (extern integriteitsrisico). SPMS neemt onder andere de volgende beheersmaatregelen ten aanzien van het integriteitsrisico: een gedragscode die betrokkenen ondertekenen, een rol van de compliance officer, openheid over nevenfuncties in het jaarverslag, de insiderregeling, het ESG-beleid en de jaarlijkse actualisatie van de Systematische IntegriteitsRisicoAnalyse (SIRA). In 2022 is mede in dit verband gestart met het naar een hoger volwassenheidsniveau tillen van de compliance functie. Dit onder andere door de komst van het nieuwe pensioenstelsel en het toenemende belang van het goed invullen van de zorgplicht. In dit kader is in 2023 besloten om de compliance functie op basis van inhuur te beleggen bij een specifiek voor compliance aangewezen persoon.

Uitbestedingsbeleid

De doelstelling van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening. Daarmee bewaakt SPMS ook haar reputatie en integriteit. SPMS is tevreden over de huidige uitbestedingsstructuur en ziet in 2023 geen aanleiding om deze strategie te wijzigen. Door het uitbestedingsrisico voortdurend te monitoren en eventueel aanvullende beheersmaatregelen te treffen, streeft het fonds naar een verantwoord uitbestedingsbeleid. Een zorgvuldig uitbestedingsbeleid draagt bij aan een betrouwbare pensioenuitvoering voor nu en in de toekomst. Wel vraagt uitbesteden om permanent onderhoud en alertheid, omdat externe partijen zich blijven ontwikkelen en/of de wensen van SPMS kunnen veranderen.

De strategie van SPMS is professionaliteit, flexibiliteit en schaalvoordelen te realiseren door core- activiteiten uit te besteden. Dit betreft vermogensbeheer, mid-office, pensioenbeheer en financiële administratie. Twee kernactiviteiten worden echter bewust niet uitbesteed, namelijk bestuursondersteuning en financiële planning. Bij een uitbesteding houdt SPMS contractueel rekening met de mogelijkheid om van uitvoerder te wisselen.

Uitkomsten van het gevoerde (financiële) beleid

De pensioenen zijn per 1 januari 2024 verhoogd met 5,404%. De stijging van het indexcijfer van de cao-lonen (brutolonen van werknemers bij de overheid) over 2023 bedraagt 5,977%. Doordat er toekomstbestendig moet worden geïndexeerd is het voor 2024 in verband met fiscale bovenmatigheid niet mogelijk om de stijging van de cao-lonen van de werknemers van de overheid geheel bij te houden.

De stijging van de beroepsinkomens van de deelnemers, in dit geval de toeslag die in het makro-kader is afgesproken, is over 2023 lager dan de cao-lonen bij de overheid. Voor 2024 is de premie verlaagd waarbij de premiedekkingsgraad circa 85% bedraagt. De opbouw van het normpensioen bereikt in 2024 het in het beleid vastgelegde maximale niveau. Dit als gevolg van het geformuleerde premiebeleid, waarbij voor de periode 2021 tot en met uiterlijk 2028 geldt dat de premiedekkingsgraad minimaal 70% dient te bedragen. Het fonds maakt de ambitie grotendeels waar om de loontrend van de cao-lonen bij te houden. Het pensioenfonds kent verder geen indexatie-achterstanden en hoefde de nominale rechten ook niet te korten.

Op basis van de in 2020 uitgevoerde ALM-studie en haalbaarheidstoets zijn de verwachtingen getoetst. De financiële opzet voldoet om ook in de toekomst de verwachtingen te kunnen waarmaken.

1.2.2 Organisatie

Organisatie bestuur

Het bestuur van SPMS is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling en stelt het beleid vast, waarbij het zich laat bijstaan door een directeur en een bestuursbureau. Zij zorgen voor de beleidsvoorbereiding en assisteren het bestuur bij het monitoren van de pensioenuitvoering. SPMS maakt waar nodig ook gebruik van externe adviseurs.

De beleidsadviescommissies 'Pensioenen', 'Audit & Risk' en het 'Investment Committee' adviseren het bestuur en het bestuursbureau over bestuursbesluiten en/of beleid. In deze commissies hebben ook externe deskundigen zitting. Verder heeft het fonds op grond van IORP II een drietal sleutelfunctiehouders.

Rol BPMS

BPMS treedt op als 'opdrachtgever' van het fonds. BPMS heeft een belangrijke rol bij het bepalen van de inhoud van de pensioenregeling. Het bestuur van BPMS overlegt enkele keren per jaar met een delegatie van het bestuur van SPMS. Het bestuur van BPMS benoemt de SPMS-bestuursleden, voor zover deze de actieven vertegenwoordigen, en kan hen eventueel ook weer ontslaan. Het lid uit de geleding van de buitengewone leden wordt benoemd door de gekozen vertegenwoordigers van de buitengewone leden in de VvA, op voordracht van het bestuur van SPMS.

Rol verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft in 2023 geconstateerd dat de dubbelrol van de Vergadering van Afgevaardigden – zowel ledenvergadering van BPMS als verantwoordingsorgaan van SPMS - met het oog op de transitie naar het nieuwe stelsel onwenselijk is. De VvA (als ledenvergadering van BPMS) verstrekt immers aan SPMS de opdracht tot de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. Tegelijkertijd zou de VvA (als verantwoordingsorgaan) medezeggenschapsrechten hebben bij SPMS – die de opdracht moet uitvoeren. Verder waren enkel de leden van BPMS vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan. Daarom heeft SPMS verkiezingen gehouden onder actieve en gepensioneerde deelnemers voor een nieuw verantwoordingsorgaan dat per 1 januari 2024 is gestart.

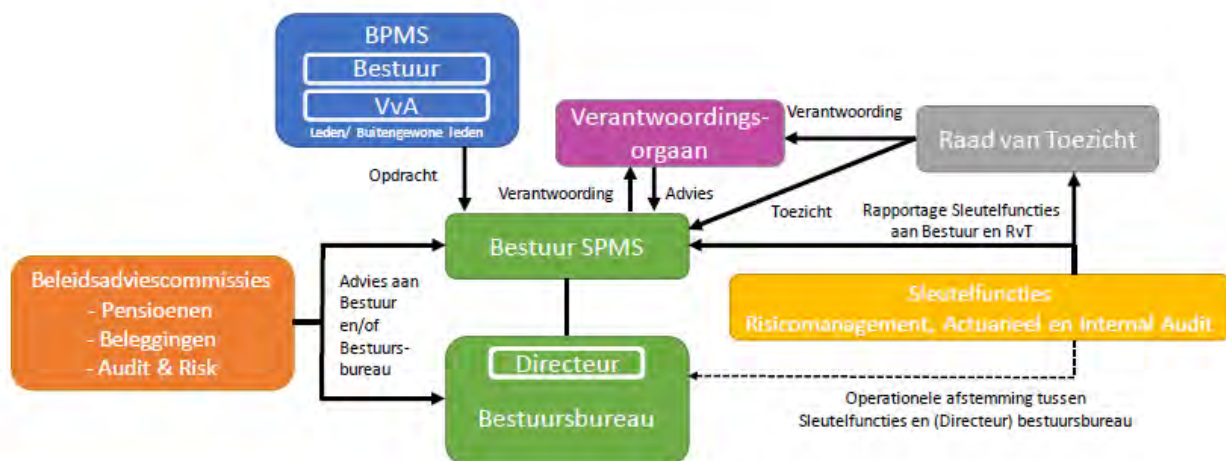
Het bestuur van SPMS legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan (VO). Ook heeft het VO adviesrecht op een aantal bij wet vastgestelde onderwerpen. Het verslag van het VO, inclusief het oordeel en de bevindingen van het VO, is opgenomen als hoofdstuk 4 van dit jaarverslag.

Rol Raad van Toezicht

Het bestuur van SPMS benoemt de leden van de RvT op voordracht van het bestuur van BPMS. Tot de toezichtstaken behoren (voor een meer volledige opsomming zie hoofdstuk 3, Verslag RvT):

- Toezicht houden op een beheerste en integere bedrijfsvoering en een evenwichtige belangenafweging door het bestuur.
- Het bestuur met raad terzijde staan.

De organisatie van BPMS, SPMS en de onderlinge samenhang is als volgt:

Uitbestede taken

SPMS heeft het pensioenbeheer ondergebracht bij APG en het vermogensbeheer bij BlackRock. SPMS is en blijft volgens de eisen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Profiel

SPMS is een verplicht gesteld beroepspensioenfonds voor vrijgevestigd medisch specialisten. Onder het motto 'Uw pensioen, ons specialisme', wil SPMS op pensioengebied toegevoegde waarde en hoogwaardige dienstverlening leveren aan de deelnemers. Het pensioenfonds onderscheidt zich door de onvoorwaardelijke toeslagverlening. Hierdoor is de kans klein dat (over langere tijd) de inflatie niet kan worden gevolgd. Daarnaast is de persoonlijke dienstverlening onderscheidend, zoals de ondersteuning bij pensioenplanning door financiële planners. Er zijn per 31 december 2023 8.965 premiebetalende deelnemers, 1.900 voormalige deelnemers die nog niet gepensioneerd zijn (slapers) en 7.762 pensioengerechtigden.

Met een belegd vermogen van circa 11,4 miljard euro per 31 december 2023 behoort SPMS tot de top 20 van pensioenfonds in Nederland. Gemeten naar de omvang van het vermogen is SPMS het grootste beroepspensioenfonds. Het pensioenfonds wil de beloftes aan en de verwachtingen van de deelnemers waarmaken. SPMS hanteert daarom een degelijke financiële opzet die past bij het karakter van het pensioenfonds. Twee aspecten zijn kenmerkend voor dat karakter: een streven naar zekerheid en een streven naar invulling van welvaartsvastheidsbescherming. Hiervoor is het noodzakelijk om beheerste beleggingsrisico's te nemen en een voldoende grote buffer te hebben. SPMS is gevestigd in Zeist. Een voorloper van dit pensioenfonds werd al opgericht op 16 januari 1968. De pensioenregeling ging formeel van start op 1 januari 1973. De laatste statutenwijziging was op 27 december 2023. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177485. Het pensioenfonds is aangesloten bij de koepelorganisatie Pensioenfederatie en per 1 januari 2024 bij de Geschilleninstantie Pensioenfonds (GIP).

2. Bestuursverslag

2.1 Goed pensioenfondsbestuur

2.1.1 Governance en de Code

Goed pensioenfondsbestuur is geborgd in de juiste checks and balances tussen de functies bestuur, verantwoording en intern toezicht. Goed bestuur vergroot de effectiviteit, legitimeert ten opzichte van de belanghebbenden en bevordert dat het fonds zijn doelstellingen haalt. Voor beroepspensioenfondsen is wettelijk geregeld dat het bestuur dient te bestaan uit vertegenwoordigers van de beroepspensioenvereniging die de verplichtstelling heeft aangevraagd. Het bestuursmodel van SPMS functioneert op die wijze en past bij de beroepsgroep.

Code Pensioenfondsen

Vanuit het maatschappelijk belang van een pensioenfonds is vereist dat het functioneren van het bestuur voldoende aandacht krijgt. Binnen de pensioensector is hiervoor een Code opgesteld, waarin normen geformuleerd zijn voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Dit is een gedragscode voor de sector. Deze bestaat uit normen die de sector zichzelf oplegt. In dit jaarverslag besteden we aandacht aan de rapportage over de (naleving van de) Code Pensioenfondsen. De code gaat er volgens het principe 'pas toe of leg uit' vanuit dat de pensioenfondsen de normen naleven.

Op een aantal punten wijkt SPMS af van de normen van de Code. Deze afwijkingen hebben te maken met de structuur van het beroepspensioenfonds. Zo worden bestuursleden benoemd door het bestuur van de beroepspensioenvereniging, na selectie door het fondsbestuur. Eén bestuurslid wordt benoemd door de buitengewone VvA-leden. Ook bij de RvT gelden afwijkende benoemingsprocedures. De RvT wordt benoemd door het bestuur van SPMS, na een voordracht door het bestuur van BPMS. VO-leden worden bij verkiezing gekozen.

Het fonds rapporteert op de website www.spms.nl over de naleving van alle principes van de Code Pensioenfondsen. Als hiervan is afgeweken, wordt dat gemotiveerd (volgens het principe 'pas-toe-of-leg-uit'). De Code levert daarmee een bijdrage aan het transparanter maken van de verhoudingen binnen het fonds en de communicatie met belanghebbenden.

In bijlage II van dit jaarverslag worden de normen (en naleving ervan) toegelicht die betrekking hebben op rapportage in een jaarverslag.

Het eigen functioneren is voor het SPMS-bestuur en voor het intern toezicht een continu aandachtspunt. Jaarlijks organiseert het bestuur een zelfevaluatie. Tenminste eens in de drie jaar wordt de evaluatie conform de Code Pensioenfondsen begeleid door een externe partij om het functioneren onafhankelijk te observeren. Bij die evaluatie komt aan de orde of het bestuur en het intern toezicht voldoende geschikt en divers zijn en wordt bovendien gekeken naar gedrag en cultuur. Voor de evaluatie over 2023 hebben alle bestuurders individuele evaluatiegesprekken gevoerd met de voorzitter, vicevoorzitter en directeur. De evaluatie is afgesloten met een gezamenlijke sessie.

2.1.2 Externe toezichthouders

DNB heeft verschillende onderzoeken en enquêtes uitgevoerd bij SPMS. Deze onderzoeken hebben niet geleid tot interventies of risico-mitigerende maatregelen. In 2023 hebben DNB en AFM geen dwangsommen of boetes opgelegd aan SPMS. DNB heeft geen aanwijzingen aan het fonds gegeven en geen bewindvoerder aangesteld. Ook heeft DNB de bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Het bestuur hecht veel waarde aan het onderhouden van een goede relatie met de toezichthouders.

2.1.3 Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond eind 2023 uit acht bestuursleden.

Diversiteitsbeleid SPMS

SPMS vindt een zorgvuldige samenstelling van haar organen (bestuur, raad van toezicht (RvT), het verantwoordingsorgaan (VO)) belangrijk voor de kwaliteit van besluitvorming. Zij acht van belang dat de organen van SPMS in staat zijn om op verschillende manieren naar hetzelfde vraagstuk te kijken. Dit voorkomt een tunnelvisie en verbreedt en verdiept de discussies. Diversiteit heeft een duidelijke meerwaarde en komt de besluitvorming ten goede. Daarnaast streeft SPMS diversiteit binnen haar organen na, omdat het belangrijk is dat de belanghebbenden van SPMS adequaat in de fondsorganen zijn vertegenwoordigd en vanuit verschillende denkbeelden een bijdrage kunnen leveren.

Het bestuur realiseert zich dat de situatie bij een beroepspensioenfonds anders is dan bij een bedrijfstak- of ondernemingspensioenfonds. In een beroepsfonds is de samenstelling van het deelnemersbestand immers per definitie tamelijk eenvormig. Alle deelnemers en gepensioneerden hebben dezelfde achtergrond, hetzelfde opleidingsniveau en – binnen marges – hetzelfde inkomensniveau. De samenstelling is hierdoor minder divers dan bij andere fondsen.

Het bestuur

• **Jong/oud**

Het bestuur streeft naar een evenwichtige samenstelling in de fondsorganen naar leeftijd. In lijn met de Code Pensioenfondsen streeft SPMS naar tenminste één bestuurder die jonger is dan 40 jaar. Bij de vervulling van een vacature wordt actief gezocht naar kandidaten die passen in deze leeftijdsgroep, voor zover deze nog niet in het betreffende fondsorgaan vertegenwoordigd is. Hierbij moet bedacht worden dat een jonge deelnemer bij SPMS een stuk ouder zal zijn dan een jonge deelnemer bij andere fondsen. Gemiddeld genomen stroomt een nieuwe deelnemer op 35-jarige leeftijd in de SPMS-regeling.

Ook ten aanzien van de hogere leeftijden streeft het bestuur naar een evenwichtige samenstelling. Dit betekent concreet dat het bestuur, dat uit minimaal 7 leden bestaat, zich naast één jonger lid, tot doel stelt dat tenminste 2 leden voortkomen uit de groep 40-65-jarigen en één lid ouder is dan 65 jaar. Bij de vervulling van vacatures wordt hier echter niet expliciet op geworven; bij gelijke geschiktheid zullen kandidaten uit deze groep evenwel de voorkeur genieten, voor zover de bestuursamenstelling daarom vraagt.

Helaas heeft er momenteel geen bestuurder jonger dan 40 jaar zitting in het bestuur. Wel is er een aspirant bestuurder die aan dit criterium voldoet. Aan de andere hierboven genoemde doelstellingen is voldaan in 2023.

• **Man/vrouw**

Gelet op de feminisering van de beroepsgroep acht het bestuur de meest gewenste situatie dat tenminste 2 vrouwen in het bestuur zitting hebben. Ook is het wenselijk dat tenminste 2 mannen zitting hebben in het bestuur. Aan deze doelstelling is in 2023 voldaan.

• **Diverse specialismen/verschillende ziekenhuizen/gepensioneerden**

Het bestuur kijkt bij de samenstelling ook naar diverse beroepsmatige specialismen en een spreiding over verschillende ziekenhuizen, om op deze wijze zoveel mogelijk een evenwichtige weergave van de doelgroep te bewerkstelligen. Tevens is besloten ook de gepensioneerden een plaats te geven in het bestuur. Er is een bestuurslid uit de geleding van de gepensioneerden benoemd door de buitengewone (gepensioneerde en slapende) leden van de VvA.

Het verantwoordingsorgaan

Leden van de het VO worden gekozen door verkiezingen onder alle actieve en gepensioneerde deelnemers. Hierdoor is er weinig invloed op de beoogde mate van diversiteit. Bij het communiceren over een vacature kan de advertentietekst zodanig wervend worden opgesteld dat met name vrouwelijke of jonge potentiële kandidaten worden uitgenodigd te reageren.

De Raad van Toezicht

Het bestuur benoemt de leden van de RvT op voordracht van het bestuur van BPMS. Beide besturen streven naar een evenwichtige samenstelling van de RvT. Als doel is gesteld dat in de RvT tenminste één vrouw zitting heeft. Deze doelstelling is gerealiseerd. Daarnaast achten beide besturen het van belang dat de leeftijdssamenstelling van de RvT evenwichtig is.

2.1.4 Bestuursvergaderingen

Het bestuur van SPMS vergaderde in 2023 acht keer. Het ging om zeven reguliere vergaderingen en één extra vergadering. Daarnaast werden er twee strategiedagen georganiseerd. De educatieve sessies voorafgaand aan een vergadering zijn in 2023 gecontinueerd. Daardoor worden onderwerpen tijdens de vergadering efficiënter besproken. Naast de jaarlijks terugkerende zaken zoals de rapportages van de sleutelfunctiehouders, de jaaropdracht aan het bestuursbureau, ABTN, haalbaarheidstoets, vaststelling van de premie en opbouw, toeslagverlening en de aanpassingscoëfficiënt (AC), het beleggingsplan, de asset class review, de afdekking van risico's, naleving van de Code Pensioenfondsen en het jaarverslag, kwamen de volgende onderwerpen aan bod:

- Eigen risicobeoordeling (ERB)
- Inrichting sleutelfunctie interne audit
- Interne Audits (robuuste pensioenadministratie)
- Voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel, waaronder de risicohouding
- Inrichting van een separaat verantwoordingsorgaan en de bijbehorende verkiezingen
- Verdere ontwikkeling en implementatie van ESG-beleid (Environment, Social, Governance)
- Datakwaliteit
- Implementatie van de Digital Operational Resilience Act (DORA)
- Het Raamwerk Integraal Risicomanagement
- Communicatiebeleidskader en jaarplan
- Keuzebegeleiding
- Klachtenregeling
- Voortzetting van het premiedekkingsgraadbeleid
- Een overeenkomst van opdracht voor alle bestuurders

De eerste strategiedag in maart is onder andere besteed aan de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel en engagement in het kader van het ESG beleid. Op de tweede strategiedag in oktober zijn de keuzemogelijkheden binnen de nieuwe pensioenregeling bediscussieerd.

2.1.5 Deskundigheid

Het bestuur hecht groot belang aan het bevorderen van de geschiktheid. Alvorens bestuurslid van SPMS te worden, doorloopt de kandidaat als aspirant-bestuurslid een introductieprogramma. Dit bestaat uit een intern programma dat wordt verzorgd door het bestuursbureau.

Daarin leert de kandidaat meer over de specifieke kenmerken van SPMS, de pensioenregeling, het vermogensbeheer, het risicobeheer en de overige taken van het fonds en bestuursbureau. Ook volgt het aspirant-bestuurslid cursussen bij

erkende opleidingsinstituten, zoals SPO, waaronder in ieder geval de basispensioencursus (niveau A). Daarnaast volgen de aspiranten in ieder geval de cursus op niveau B van het aandachtsgebied van de commissie waarin zij als bestuurslid zitting zullen nemen. Een nieuwe bestuurder moet vanaf dag één geschikt zijn. Het bestuur heeft via een aanwas van aspirant-bestuursleden steeds geanticipeerd op de mogelijkheid dat bestuurszetels openvallen die snel opgevuld moeten worden.

De ambitie is verder dat de bestuursleden cursussen volgen op andere gebieden waar zij nog niet op niveau B zitten.

Er is sprake van doorlopende geschiktheidsbevordering. Tijdens de VvA-vergaderingen geven experts nadere uitleg over actuele onderwerpen. De beleidsadviescommissies vervullen ook een belangrijke rol bij de deskundigheidsbevordering. Hierdoor krijgen de bestuursleden kennis over specifieke aandachtsgebieden. Iedere commissie bestaat uit minstens twee bestuursleden, minimaal twee externe deskundigen en ten minste één interne deskundige. Dit bevordert de onderlinge kennisoverdracht en waarborgt de kennis. Een aantal bestuurders heeft ook het programma 'Certified Pension Executive' gevolgd en afgerond. Kennisoverdracht vindt dus deels "on the job" plaats en deels via opleiding.

Om deskundigheid te bevorderen vindt het bestuur het bovendien wenselijk dat bestuursleden na enige tijd rouleren tussen de commissies. Hierdoor kunnen zij op termijn de diverse aspecten meer afgewogen in hun besluitvorming betrekken.

2.1.6 Integriteit

Alle bestuursleden, medewerkers van het bestuursbureau, adviseurs van de adviescommissies en RvT-leden hebben in 2023 de gedragscode van SPMS ondertekend. Bij SPMS zijn bestuursleden, de directeur, een aantal medewerkers van het bestuursbureau en de adviseurs van de adviescommissies IC en ARC aangemerkt als insiders. Zij moeten alle privébeleggingen melden aan de externe compliance officer (KPMG), die de compliance officer van SPMS ondersteunt.

De compliance officer heeft in 2023 geen bijzonderheden gerapporteerd. De gedragscode en bijbehorende regelingen worden regelmatig geactualiseerd.

2.1.7 Uitbesteding

De uitvoering van de pensioenregeling is uitbesteed aan APG (pensioenbeheer). BlackRock verzorgt voor SPMS het vermogensbeheer in haar rol als fiduciair en Columbia Threadneedle Investments verzorgt daarbij de uitvoering van het ESG-beleid. Met al deze uitvoerders zijn Service Level Agreements (SLA's) afgesproken. De afspraken uit de SLA's worden jaarlijks getoetst op de naleving. Partijen waaraan is uitbesteed hebben assurance rapportages (zoals ISAE 3402) opgeleverd over 2023. Deze rapportages leverden geen materiële bevindingen op voor SPMS.

2.1.8 Communicatie

Communicatiestrategie en thema's

In 2023 hebben we ons gericht op het vergroten van de toegevoegde waarde voor medisch specialisten door middel van persoonlijke service en aanvullende dienstverlening. Dit maakt SPMS onderscheidend ten opzichte van andere pensioenfondsen. Een cruciaal aandachtspunt hierbij is het activeren en betrokken maken van deelnemers. We hebben geleerd dat dit helpt om bij meer deelnemers het pensioenbewustzijn te vergroten. Daarnaast leren we veel van de contactmomenten met de deelnemers.

De financieel planners van SPMS

SPMS kijkt verder dan alleen pensioen. Inkomen voor later heeft immers alles te maken met keuzes die nu gemaakt worden. Daarom plaatsen we pensioen in een breder perspectief en bieden we onafhankelijke financiële planning aan, uitgevoerd door eigen financieel planners.

De activiteiten van de financieel planners in 2023:

- 230 Financiële Scans
- 242 Adviesgesprekken
- 114 QuickScans
- 395 Startgesprekken
- Quinto P onderzoek
- 17 (Digitale) bijeenkomsten
- Contacten onderhouden met de afgevaardigden van BPMS

Communicatie Nieuw Pensioen Stelsel (NPS)

In 2023 zijn de communicatie-activiteiten rondom het vernieuwde pensioenstelsel verder uitgebreid. Hierbij staat het vergroten van draagvlak en gevoel van mede-eigenaarschap centraal. Deelnemers zijn meegenomen in de stappen die gezet (gaan) worden en de invloed en inspraak die zij hebben via de VvA.

De volgende activiteiten zijn in 2023 uitgevoerd:

- Uitlegvideo's belangrijke begrippen rondom het vernieuwde pensioenstelsel.
- Lancering speciale webpagina met uitgebreide informatie.
- Pensioenbarometer: onderzoek naar kennis, houding en vertrouwen van SPMS-deelnemers rondom het vernieuwde pensioenstelsel.
- Doorlopend aandacht in nieuwsbrieven, magazine PensioenInzicht en nieuwsberichten website.

Voor 2024 is een communicatie-aanpak opgesteld met onder andere regiobijeenkomsten en digitale bijeenkomsten, met als doel deelnemers grip en houvast te bieden tijdens de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

2.1.9 Procedures

SPMS heeft een klachten- en een geschillenregeling voor deelnemers. Deze staan op onze website www.spms.nl. In 2023 ontving SPMS in totaal 21 klachten en geschillen (hierna: klachten) (in 2022 twaalf) . De aanleiding van de klachten en geschillen is divers. De meeste klachten (vijf) hebben betrekking op de inschalingsystematiek voor de pensioenopbouw.

SPMS doet er alles aan om de deelnemers zo goed mogelijk van dienst te zijn. Bij een klacht over de uitvoering van de pensioenregeling stelt SPMS elke deelnemer of andere belanghebbende in staat deze klacht bij het pensioenfonds in te dienen. Het fonds tracht klachten binnen tien werkdagen af te handelen. Dat is de termijn die in procedures is vastgelegd.

Er zijn dit verslagjaar geen procedures tegen het fonds gevoerd. SPMS ziet in 2023 wel een stijging van het aantal klachten.

	Aantallen	
Geschillen (klachten die intern zijn afgehandeld)		
Geschillen in behandeling 1 januari 2023:	4	
Ingediende geschillen 2023:	20	
Afgewikkelde geschillen 2023:	24	
- Waarvan aanpassing besluit		1
- Waarvan handhaving besluit		23
- Waarvan ingetrokken door deelnemer		-
- Waarvan niet ontvankelijk		23
In behandeling 31 december 2023:	-	
Klachten via Ombudsman Pensioenen	-	
Klachten in behandeling 1 januari 2023:	-	
Ingediende klachten 2023:	1	
- Waarvan behandeld als klacht/geschil		1
- Waarvan normaal in behandeling genomen door fonds		-
- Waarvan behandeld door de Ombudsman Pensioenen		-
Afgehandeld in 2023:	1	
In behandeling 31 december 2023:	-	

2.2 Pensioenregeling

De Beroepspensioenvereniging Medisch Specialisten (BPMS) is verantwoordelijk voor de inhoud van de pensioenregeling op hoofdlijnen. SPMS voert de regeling uit in opdracht van BPMS. Dit is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen BPMS en SPMS.

De deelnemer bouwt jaarlijks ouderdomspensioen op en indien van toepassing partner- en wezenpensioen. De regeling kwalificeert daarmee als een uitkeringsregeling volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De som van de jaarlijkse pensioenaanspraken, inclusief alle toeslagen, vormt het te bereiken pensioen op de ingangsdatum. Naast de opbouw van pensioen kent de regeling een aantal andere voorzieningen. Het gaat daarbij met name om een premievrije opbouw bij arbeidsongeschiktheid en een tijdelijk partnerpensioen. Verder biedt de regeling flexibilisering in de vorm van uitruil tussen partnerpensioen en ouderdomspensioen, vervroegen of uitstel van pensioen en conversie.

Inhoud van de pensioenregeling

Het in 2023 op te bouwen ouderdomspensioen bedraagt jaarlijks 913,93 euro. Bij opting out is dat 737,04 euro per jaar. Het partnerpensioen is 70% van het ouderdomspensioen tot 2018. Vanaf 2018 is het percentage circa 75%. Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen en wordt verdubbeld als beide ouders zijn overleden. Bij overlijden van de deelnemer vóór de ingang van het ouderdomspensioen berekent SPMS de nabestaandenpensioenen alsof de deelnemer de premie is blijven betalen tot de 65-jarige leeftijd. Ook keren we dan aanvullend een tijdelijk partnerpensioen uit, tot de partner de leeftijd van 65 jaar bereikt. Voor deelnemers overleden op of na 1 januari 2013 wordt het tijdelijk partnerpensioen uitgekeerd tot en met de kalendermaand waarin de partner de AOW-leeftijd bereikt.

Mutatieoverzicht deelnemers

In 2023 steeg het aantal actieve deelnemers tot 8.965. Dat waren er 146 meer dan in 2022. Het aantal actieven bestond eind 2023 voor 58% uit mannen (2022: 59%) en voor 42% uit vrouwen (2022: 41%). Het aantal gewezen deelnemers is toegenomen met 53 tot 1.900 personen aan het einde van 2023. Deze groep bestond eind 2023 voor 57% uit mannen (2022: 58%) en voor 43% uit vrouwen (2022: 42%). Het aantal pensioengerechtigden nam in 2023 toe met 123 tot een totaal van 7.762. Van de deelnemers die in 2023 ouderdomspensioen ontvingen, was 88% man (2022: 88%) en 12% vrouw (2022: 12%). In 2023 keerde het fonds een nabestaandenpensioen uit aan 54 mannen (2022: 52) en 1.962 vrouwen (2022: 1.957).

Het percentage vrouwen onder de pensioengerechtigden was de afgelopen vijf jaar stabiel. Binnen de groep actieve deelnemers loopt het percentage vrouwen op. In 2007 was dit 20%, in 2023 was dit 42%. Van de nieuwe instroom in 2023 is 52% vrouw (2022: 59%).

De mutaties in 2023 per deelnemersgroep

	Deelnemers 2023	Gewezen deelnemers 2023	Ouderdoms- pensioen 2023	Nabestaanden- pensioen 2023	Wezenpensioen 2023
Aantal per 01-01-2023	8.819	1.847	5.518	2.009	112
Bij:					
Toetredingen vanuit:					
- Deelnemers	522	270	114		
- Gewezen deelnemers	34	-	186		
- Pensioengerechtigden				137	20
Af:					
- naar deelnemers		-34			
- naar gewezen deelnemers	-270				
- naar pensioengerechtigden	-114	-186			
Overleden	-11	-5	-174	-130	
Afloop rechten					-25
Waardeoverdrachten		-2			
Beëindiging deelname / overige oorzaken ¹	-15	10	-5	-	
Aantal per 31-12-2023	8.965	1.900	5.639	2.016	107

¹ Overige oorzaken betreffen deelnemers die slapers zijn geworden zonder aanspraken

Premies

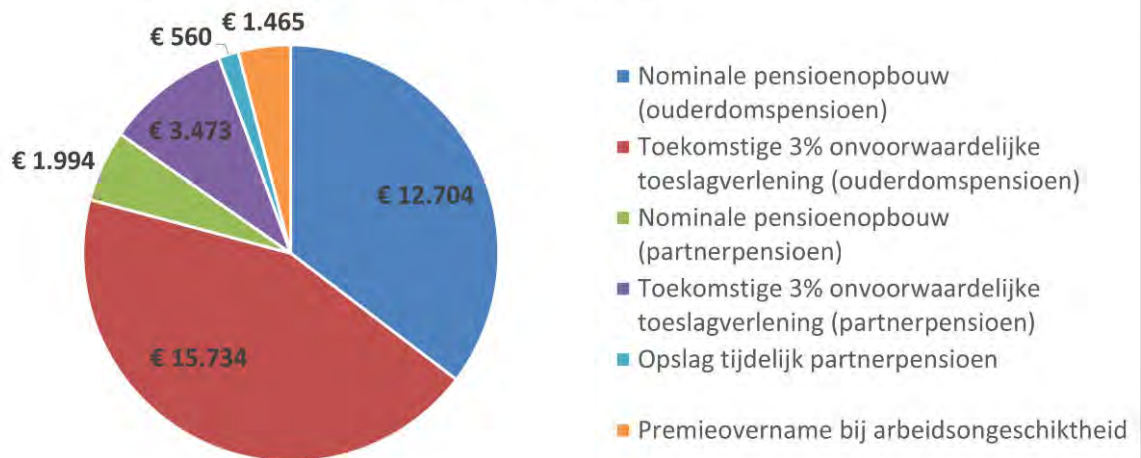
SPMS draagt zorg voor de uitvoering van de pensioenregeling. Dit betekent dat SPMS de premie berekent en int. Ook verzorgt SPMS de pensioenuitkering. In 2023 bedroegen de premieopbrengsten voor SPMS 243,1 miljoen euro. Ten opzichte van 2022 betekent dit een toename van circa 6,1 miljoen euro. De premieopbrengsten bevatten alleen de premies die door de deelnemers zijn betaald. Bij SPMS is er sprake van een doorsneepremie. Hierbij maakt SPMS bij de bepaling van de premie voor de deelnemer geen onderscheid naar leeftijd en geslacht. De pensioenpremie van een deelnemer bestaat uit de volgende bestanddelen:

- nominale pensioenopbouw (ouderdomspensioen);
- toekomstige 3% onvoorwaardelijke toeslagverlening (ouderdomspensioen);
- nominale pensioenopbouw (partnerpensioen);
- toekomstige 3% onvoorwaardelijke toeslagverlening (partnerpensioen);
- opslag tijdelijk partnerpensioen en
- premieovername bij arbeidsongeschiktheid.

Indien sprake is van een deelnemer met partner, dan int het fonds ook de premie voor het nominale partnerpensioen en het tijdelijk partnerpensioen.

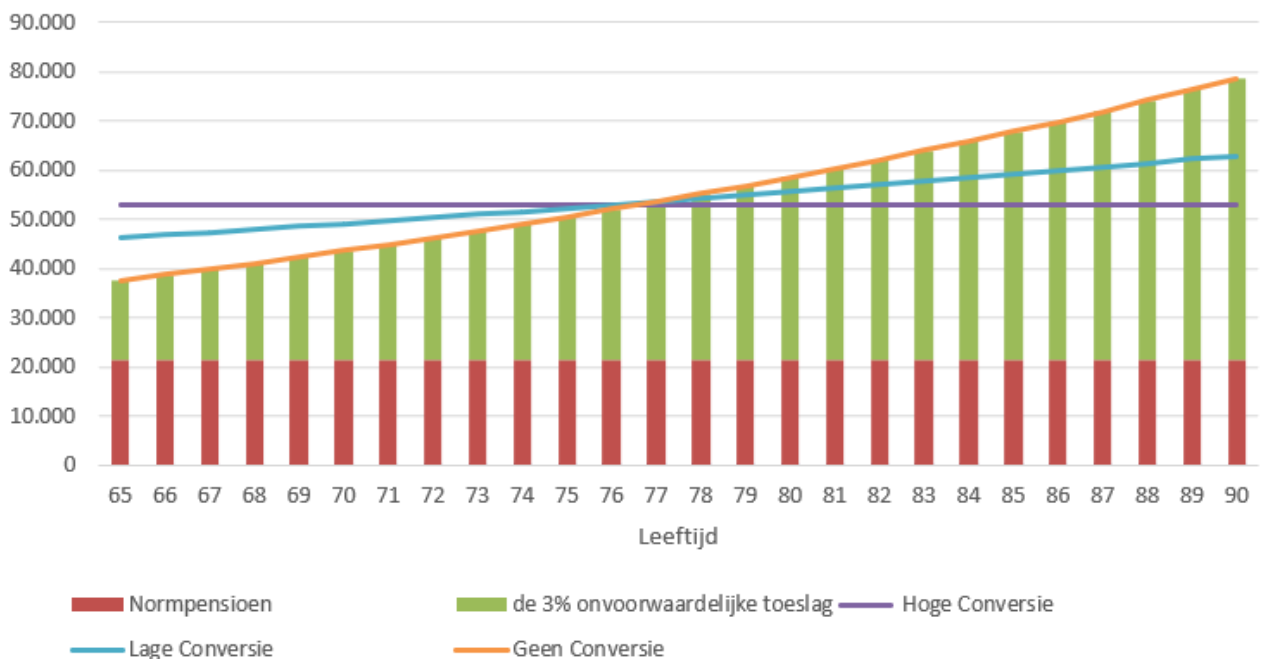
De opbouw van de totale premie staat in de volgende figuur. Voor een deelnemer met partner bestaat het jaarlijkse premiebedrag van 35.930 (opting in) bij een volledige pensioenopbouw uit de volgende deelbedragen:

Opbouw totale premie opting-in

Hieronder volgt een overzicht van de uitkeringsstroom (het nominale deel en de 3% onvoorwaardelijke toeslag) van een 65-jarige deelnemer die na 30 jaar pensioenopbouw in 2023 met pensioen is gegaan. Met deze grafiek wordt een beeld gegeven hoe de premie voor de 3% onvoorwaardelijke toeslag uiteindelijk tot uitkering komt, als er geen sprake is van conversie, lage conversie of hoge conversie.

Uitkeringen op jaarbasis

Bij de premiebedragen kan onderscheid worden gemaakt naar:

- feitelijke premie;
- zuivere kostendeekkende premie en
- gedempte kostendeekkende premie.

De feitelijke premie is de premie die SPMS bij de deelnemer in rekening brengt. De gedempte kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie. De verschillen tussen de zuivere kostendekkende premie, de feitelijke premie en de gedempte kostendekkende premie zijn het gevolg van verschillen in gehanteerde rekenrente. Het Financieel Toetsingskader staat het toe om de kostendekkende premie te dempen. Het pensioenfonds heeft gekozen voor een demping op basis van het verwacht rendement.

Premiebijdragen (x € 1.000)

	2023	2022
Feitelijke premie		
Normpensioen	100.041	97.498
3% onvoorwaardelijke toeslagverlening	129.379	126.094
Risicoregeling	3.787	3.721
Premieovername bij arbeidsongeschiktheid	9.913	9.662
Totaal	243.120	236.975
Zuivere kostendekkende premie	300.797	389.295
Gedempte kostendekkende premie	199.108	160.626
Feitelijke premie	243.120	236.975

In 2023 nam SPMS van 117 deelnemers (2022: 127) de premiebetaling geheel over uit hoofde van arbeidsongeschiktheid. Van 63 deelnemers (2022: 56) nam het fonds de premiebetaling gedeeltelijk over. De daarbij horende premieovername bedroeg 4,5 miljoen euro in 2023 (2022: 4,6 miljoen euro).

De pensioenaanspraken van de belanghebbenden bestaan uit de volgende onderdelen: het normpensioen inclusief de aanpassingen op grond van (standaard)winstdeling, toegekende en toekomstige welvaartsvastheidsbescherming en toegekende extra verhogingen, waaronder de onvoorwaardelijke toeslag van 3%. Deze pensioenaanspraken omvatten zowel de pensioenrechten vanuit ouderdomspensioen als de pensioenrechten vanuit partnerpensioen. SPMS heeft volgens voorschrift een voorziening pensioenverplichtingen gevormd om de toegezegde pensioenaanspraken van zowel huidige als toekomstige pensioengerechtigden te kunnen nakomen. Het belegd vermogen moet toereikend zijn om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. De certificerend actuaaris toetst aan het eind van ieder jaar de toereikendheid van dit vermogen aan de op dat moment gefinancierde pensioenaanspraken. Hierbij gaat hij uit van de pensioenregeling die van kracht is en van de gehanteerde actuariële grondslagen.

De voorziening pensioenverplichtingen bestaat uit de volgende componenten:

- normpensioenen (inclusief gerealiseerde welvaartsvastheidsbescherming, extra verhoging en 3% toekomstige verhogingen);
- premieovername arbeidsongeschiktheid en
- pensioenaanvulling vanuit de risicoregeling en tijdelijk partnerpensioen.

Voorziening pensioenverplichtingen (x € 1 miljoen)

	2023	2022	2021	2020	2019
Normpensioen (incl toeslagen)	8.057	7.357	10.195	10.811	9.607
Premieovername bij AO	66	60	72	71	30
Pensioenaanvulling vanuit risicoregeling en tijdelijk partnerpensioen	30	28	37	40	41
Totaal	8.153	7.445	10.304	10.922	9.678

Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen gaat SPMS uit van door het bestuur vastgestelde grondslagen. Hierbij houdt het fonds rekening met de voorzienbare trend in overlevingskansen en sterfte van de populatie van het fonds. Per einde boekjaar 2023 wordt uitgegaan van de Prognosetafel AG 2022 en de fondsspecifieke ervaringssterfte (op basis van Demographic Horizons model van AON (Postcodemodel)).

De pensioenregeling van SPMS is bijzonder ten opzichte van de markt door de jaarlijkse onvoorwaardelijke toeslag van 3%. Slechts enkele pensioenregelingen kennen een (vaste) onvoorwaardelijke toeslag. De onvoorwaardelijke toeslag maakt inherent een fors onderdeel uit van de voorziening en dus ook van de dekkingsgraad.

Ontwikkeling pensioenen

Het pensioenfonds heeft de ambitie welvaarts vaste pensioenen uit te keren. SPMS realiseert deze welvaarts vastheid als de pensioenrechten en -aanspraken gemiddeld genomen de loonontwikkeling volgen. Daartoe stelt het bestuur jaarlijks een aanpassingscoëfficiënt voor het normpensioen vast. Uitgangspunt bij de bepaling van de aanpassingscoëfficiënt is de index van de cao-lonen van ambtenaren, zoals het CBS die jaarlijks vaststelt. Afhankelijk van de financiële positie van het fonds kan SPMS een verhoging groter dan 3% van de pensioenrechten en -aansprakentoe-kennen. Dat gebeurt dan in aanvulling op de wijziging van de aanpassingscoëfficiënt.

Pensioenverhogingen over een jaar vinden telkens per 1 januari van het volgende jaar plaats. De pensioenregeling van SPMS kent sinds 1 juli 2007 een onvoorwaardelijke jaarlijkse verhoging van 3%. Eind 2023 besloot SPMS, volgens deze toezegging, om de pensioenen per 1 januari 2024 met 3% te verhogen. Vanwege de financiële positie van het pensioenfonds ging SPMS per 1 januari 2024 ook over tot de toekenning van een extra verhoging van 2,404% bovenop de reeds toegekende 3%.

De tabel hieronder geeft de ontwikkeling van het normpensioen weer vanuit de wijzigingen van de aanpassingscoëfficiënt en de toegekende extra verhogingen per 1 januari 2024. In verband met toekomstbestendig indexeren kon op basis van de aanpassingscoëfficiënt de maximale ruimte niet benut worden.

Ontwikkeling pensioen uit eigen premiebetaling per 1 januari in %

	2024	2023	2022	2021	2020
Wijziging aanpassingscoëfficiënt	5,977	4,121	1,537	2,809	2,336
3% onvoorwaardelijk minus wijziging aanpassingscoëfficiënt	-2,977	-1,121	1,463	0,191	0,664
Voorwaardelijk	2,404	1,250	0,700	0,000	0,000
Totaal	5,404	4,250	3,700	3,000	3,000

Bij het in werking treden van de pensioenregeling op 1 januari 1973 stelde SPMS de aanpassingscoëfficiënt vast op 1,000. Door de jaarlijkse wijziging van de aanpassingscoëfficiënt steeg deze factor tot 3,5365 per 1 januari 2024. Dit betekent dat een normpensioen van 228,71 euro dat een deelnemer op 1 januari 1973 inkocht, inmiddels is gegroeid tot een bedrag van 808,83 euro. Als rekening wordt gehouden met de toegekende extra verhogingen, steeg het ingekochte bedrag van 228,71 euro in de periode van 1973 tot en met 1 januari 2024 met een factor 17,4264 tot een totaalbedrag van 3.985,59 euro.

Standaardwinstdeling

Bij de bepaling van de premies en de voorziening pensioenverplichtingen gaat SPMS uit van actuariële veronderstellingen over sterfte, rente en administratie en excassokosten. Als de werkelijkheid afwijkt van de gehanteerde veronderstellingen is er sprake van positieve of negatieve resultaten voor het pensioenfonds. Eventuele positieve resultaten op het verzekerde nominale normpensioen gaan via een winstdelingsregeling naar de normpensioenen van de deelnemers, gewezen deelnemers, ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen en pensioengerechtigden. De winstdeling over de bij het pensioenfonds verzekerde normpensioenen wordt standaardwinstdeling genoemd. Het vaststellen van de hoogte van de winstdeling per 1 januari 2024 wordt gebaseerd op de financiële positie van september 2023. Op basis van de normdekkingsgraad per 30 september 2023 resulteert per 1 januari 2024 een standaardwinstdeling van 0,316%.

2.3 Beleggingen

2.3.1 Macro-economische ontwikkelingen

De vooruitzichten voor 2023 waren vrij negatief waarbij er werd ingeschat dat de kans op een recessie vrij groot was.

Een terugblik op 2023 kan eigenlijk moeilijk zonder daarbij de gebeurtenissen van 2022 als startpunt te nemen. In dat jaar werd de wereldeconomie nog volop geconfronteerd met de opstartproblemen na de covid lockdowns en wierp de oorlog in Oekraïne zijn schaduw over met name de energiezekerheid van de Europese economie. Dit leidde tot de grootste stijging in inflatie in zeker veertig jaar -in veel landen in Europa zelfs zeventig jaar-, wat de centrale banken tot een historische koerswijziging noopten. Uiteraard liet dit de financiële markten niet onberoerd, maar het leidde daarnaast tot sombere groeivoorzichten voor 2023: iedereen hield rekening met een recessie in Europa en een sterke groeivertraging in de VS. Gegeven deze achtergrond is het niet verwonderlijk dat de leidende thema's voor het jaar groei, monetair beleid en de kapitaalmarktrente zijn geworden. In het oog springende gebeurtenissen voor het jaar zijn hierbij de val van Silicon Valley Bank (maart), het hernieuwde optimisme rond Artificial Intelligence (AI) en de oorlog tussen Israël en Hamas.

De recessie die niet kwam

Het grote voordeel van sombere verwachtingen is dat de lat vervolgens niet al te hoog ligt om in positieve zin te verrassen. Dat geldt zeker als we naar de ontwikkeling van de reële economie in 2023 kijken. In december van 2022 waren de consensusgroeiverwachtingen voor 2023 zonder enige twijfel somber. De Amerikaanse economie zou in reële termen naar verwachting slecht 0,3% groeien, Europa zou een krimp van 0,1% laten zien, terwijl de economische activiteit in de Britse economie zelfs met 1% zou teruglopen. De werkelijkheid bleek uiteindelijk een stuk minder somber: op basis van de laatste verwachtingen zal de groei in de VS, Europa en het VK op respectievelijk 2,1%, 0,5% en 0,4% uitkomen. In historisch perspectief zeker geen groeicijfers om over naar huis te schrijven, maar aanzienlijk beter dan gevreesd.

De oorzaak van deze meevaller verschilt overigens per regio. Het lot van de Europese conjunctuur werd grotendeels bepaald door de prijsontwikkeling in de Europese gasmarkt, die in de tweede helft van 2022 een koersverloop van een achtbaan liet zien. Door een combinatie van goed gevulde gasvoorraden, succesvol beleid gericht op het verminderen van energieconsumptie en een milde winter daalde de gasprijs vanaf het vierde kwartaal van 2022 echter aanzienlijk (zie grafiek), waarmee ook de acute aanleiding tot een recessie kwam te vervallen. In de VS was de meevallende groei veel meer te danken aan uitgestelde consumptie(gefinancierd door de spaaroverschotten opgebouwd tijdens de coronajaren) gecombineerd met een zeer ruim overheidsbeleid.

Sterke daling van de gasprijzen

Bron: BlackRock Investment Institute met data van Bloomberg, januari 2024.

Aanhoudende correctie in de rentemarkten

Wie na het lezen van voorgaande paragraaf het gevoel heeft dat 2023 een rustig en voorspelbaar conjunctuurverloop heeft laten zien, heeft het overigens bij het verkeerde eind. De ongekend snelle draai in het monetaire beleid leidde tot een aanzienlijke stijging van de kapitaal- en hypotheekmarktrentes, waarmee de vrees voor een afkoeling van de economie eigenlijk constant boven de markt bleef hangen. Zo verhoogde de Federal Reserve in een periode van minder dan achttien maanden haar beleidsrente met maar liefst 525 basispunten, in een poging om mogelijke stijgende inflatieverwachtingen de kop in te drukken en de ECB met 450 basispunten. Vooralsnog is het belangrijkste slachtoffer van de sterke stijging van de kapitaalmarktrentes de Silicon Valley Bank (SVB) geweest, die door een klassieke “bankrun” ten onder ging. De achterliggende oorzaak voor het debacle was de negatieve waardeontwikkeling van de obligatieportefeuille. De bank werd gedwongen om een deel van haar ‘veilige’ staatsobligatieportefeuille te verkopen om liquiditeit te creëren. Dat daarbij miljarden verliezen moesten worden geboekt, werkte als een wake-up call voor de bredere markt dat je ook met staatsobligaties wel degelijk risico’s loopt. Hoewel SVB ook nog een paar andere Amerikaanse regionale banken in zijn val meesleurde en waarschijnlijk ook de crisis rond de Zwitserse Credit Suisse Bank een extra zetje gaf, bleef de economische schade vervolgens opmerkelijk genoeg relatief beperkt.

Het grote thema van 2022 (inflatie) speelde in 2023 ook zeker een belangrijke rol. Anders dan in de twee voorgaande jaren was de toonzetting een stuk positiever, aangezien inflatie wereldwijd een dalend verloop liet zien. De originele bronnen die de inflatiepiek van 2021-22 veroorzaakten kwamen dit jaar grotendeels te vervallen (de heropening van de wereldeconomie, problemen in toeleveringsketens, hoge energieprijzen), verschoof de nadruk dit jaar naar de loonkosten. De krappe arbeidsmarkt, gecombineerd met de uitholling van het reële besteedbare inkomen als gevolg

van de hoge inflatie in 2022, leidde tot aanzienlijke looneisen en de nodige spraakmakende en succesvolle stakingen, waarmee de kans op het snel bereiken van de befaamde 2% inflatiedoelstellingen in gevaar kwam. Kijken we echter naar de ontwikkeling van de kerninflatie, dan is duidelijk dat het er nog om gaat spannen of het doel van 2% in 2024 volledig behaald zal worden.

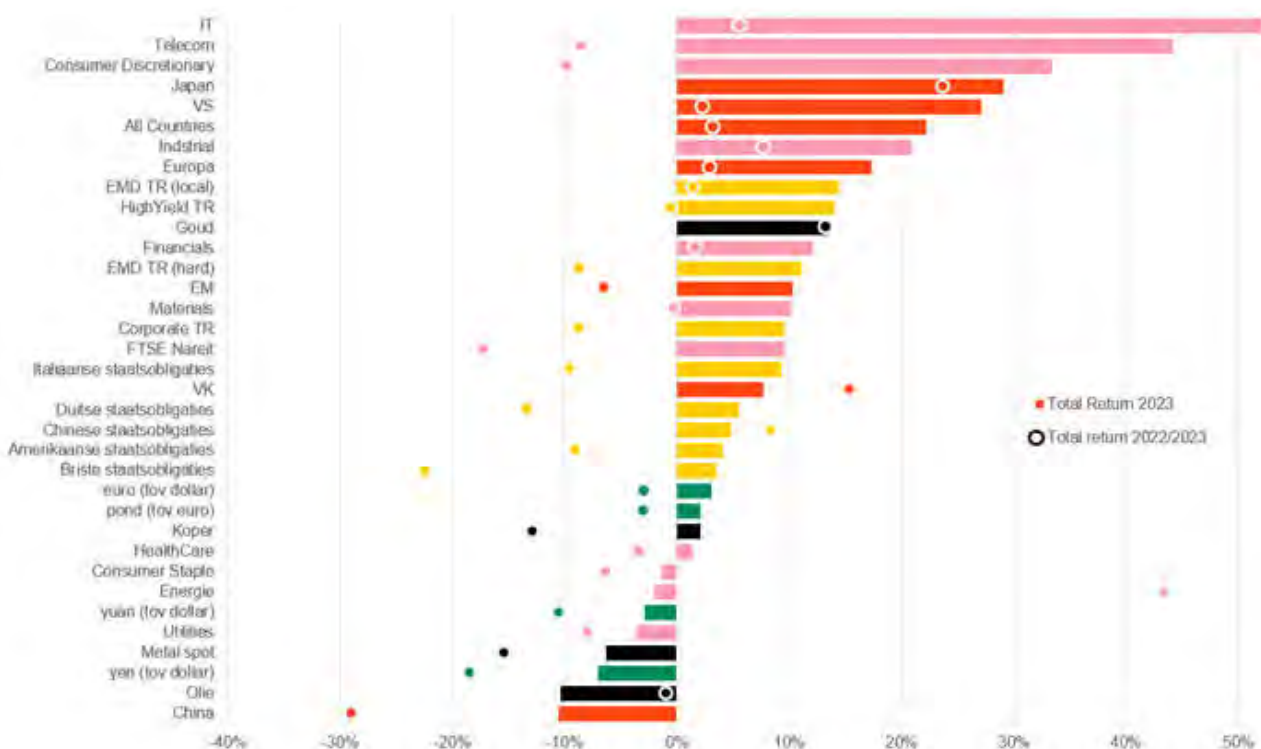
2.3.2 Ontwikkelingen financiële markten

Kijken we naar de resultaten van de brede financiële markten, dan oogt 2023 zeker vrolijker dan 2022. Aandelen wisten een redelijk herstel te laten zien, waarbij met name het optimisme rond AI en ChatGPT een handje hielp. De terugval van de groei viel mee, inflatie leek in elk geval ten dele onder controle gebracht, winstmarges bleven op peil, terwijl de rentemarkt in de laatste drie maanden van het jaar en met name in december een behoorlijk voorschot nam op de verwachte verlaging van de beleidsrentes in de VS en Europa. Tegen het einde van 2023 waren er maar liefst vijf tot zes renteverlagingen voor het jaar 2024 ingeprijsd, wat toch enigszins op gespannen voet lijkt te staan met hetgeen bijvoorbeeld de Fed zelf (slechts drie rentestapjes) in gedachte heeft.

Het was dit optimisme dat de redding voor de internationale obligatiemarkten betekende. De Amerikaanse kapitaalmarktrente begon het jaar op 3,8%, liep in de periode van mei tot oktober gestaag op naar 5%, om in de laatste drie maanden weer terug te zakken tot 3,8%. Voor het eerst in drie jaar wisten de obligatiemarkten het jaar daarmee met een positief rendement af te sluiten. Een eerste stap in de goede richting, maar zeker nog niet voldoende om de verliezen van 2023 (en 2022) in nominale termen te compenseren. Het gaat waarschijnlijk nog jaren duren voordat ook de verliezen in reële termen zullen zijn weggewerkt. De voor Nederlandse pensioenfondsen relevante UFR rente startte eind vorig jaar op 2,53% en sloot het jaar zelfs lager af met 2,29%.

2023 leverde herstel op, maar onvoldoende om de verliezen over 2022/2023 weg te werken

De balken geven de beleggingsresultaten over 2023 aan, de bollen resultaten over de periode 2022 en 2023

Bron: BlackRock Investment Institute, gebaseerd op gegevens van Bloomberg, 01 november 2023.

2.3.3 Vooruitzichten

Kijken we naar het komende jaar, dan is het duidelijk dat iedereen nog een slag om de arm houdt ten aanzien van de vraag of centrale banken nu wel of niet geslaagd zijn om een zachte landing te ensceneren. Consensus gaat in elk geval van aanhoudend lage groei uit, terwijl inflatie naar verwachting pas aan het einde van het kalenderjaar op de gewenste 2% terugkeert. Overigens is deze verwachting ook nu weer omlijst met de nodige mitsen en maren. Hierbij kan gedacht worden aan het al dan niet escaleren van het gewapende conflict in het Midden Oosten, het verder verloop van de strijd in Oekraïne, de *long and variable lags* van het monetaire beleid en de mate waarin de krapte op de arbeidsmarkt het beleid van de centrale banken zal weten te frustreren. Vergrijzing, geopolitieke spanningen (2024 is het jaar waarin de Amerikanen weer een ‘nieuwe’ President mogen kiezen), de opwarming van het klimaat en de verdere opmars van AI staan hierbij in de coulisse te trappelen om eveneens een rol van betekenis te mogen gaan spelen.

2.3.4 Beleggingsresultaten

Het grote negatieve rendement (-26,9%) uit 2022 is in 2023 niet helemaal weggewerkt. Toch was 2023 een goed beleggingsjaar met een rendement van 8,78%. Aandelen herstelden het hardst met een rendement van 18,2% ten opzichte van -13,4% in 2022. Door de rentedaling had de rentehedge in 2023 weer een positieve bijdrage van 2,4% terwijl de bijdrage in 2022 juist -19% punt was. Ook overige vastrentende waarden leverden met 7,04% een behoorlijk goed rendement. De negatieve uitschieter was niet beursgenoteerd vastgoed.

In 2022 was het niet beursgenoteerd vastgoed een positieve uitschieter met een opmerkelijk positief rendement van 20,5% ten opzichte van beursgenoteerd vastgoed met een negatief rendement van -23,6%. In 2023 zijn de rollen omgekeerd. Beursgenoteerd vastgoed heeft een positief rendement van 8,4% behaald en niet beursgenoteerd juist een negatief rendement van -11,2%. Deze reactie was wel conform verwachting. Daarmee is beursgenoteerd vastgoed nog steeds niet op het niveau van niet beursgenoteerd of andersom.

Bij aandelen waren er ook weer grote regionale verschillen, waarbij aandelen Noord Amerika, gedreven door de 7 grote tech bedrijven, met 21,3% het hoogste rendement hebben behaald, gevolgd door Europa met 18,3%, Pacific 9,3% en tot slot opkomende markten 7,2%.

Bij vastrentende waarden behaalden de opkomende markten met 11,3% juist het hoogste rendement gevolgd door Europese bedrijfsobligaties (9,3%) en bedrijfsobligaties uit de VS 5,5%. Dus precies het omgekeerde beeld als bij aandelen.

Het alpha mandaat (hedge funds) behaalde in euro's een rendement van 2,9%, voor een groot deel zit hier een negatief dollar effect in. In dollars lag het rendement behoorlijk hoger, maar omgerekend naar euro's zonder dat de dollar gehedged wordt blijft er 2,9% over.

Rendementen per beleggingscategorie afgezet tegen de benchmark (in %)

	SPMS	Benchmark	Vershil
Liquide beleggingen (incl. valuta-afdekking)	13,1	12,2	0,9
- Aandelen (excl. valuta-afdekking)	18,2	17,9	0,3
- Vastrentende waarden (excl. valuta-afdekking)	7,0	5,9	1,1
- Contributie valuta-afdekking	-5,1		
Illiquide beleggingen (excl. valuta-afdekking) ¹	-2,2	4,5	-6,7
- Onroerend goed (excl. valuta-afdekking)	-8,8	5,8	-14,6
- Alpha mandaat (excl. valuta-afdekking)	2,9	2,9	-
- Infrastructuur leningen (incl. valuta-afdekking)	4,4	4,4	-
- Contributie valuta-afdekking	0,3		
Renteafdekking	6,8	6,5	0,3
Totaal ²	8,8	10,8	-2,0

1) De illiquide categorieën zijn niet gehedged.

2) De rendementen zijn niet zomaar bij elkaar op te tellen of af te trekken. Daarvoor zouden zij gecorrigeerd moeten worden voor de “gewichten” die ze in de portefeuille innemen. Deze fluctueren echter in de tijd, waardoor het onjuist zou zijn deze rendementen op te tellen.

Het tactisch allocatiebeleid heeft een positieve bijdrage gehad van 0,2% over het liquide deel van de portefeuille met name door een overweging in aandelen VS en Japan.

Opvallend is de “under performance” bij niet beursgenoteerd vastgoed en daarmee ook bij illiquide beleggingen. SPMS hanteert een 5 jaars gemiddeld rendement van 5,5% als benchmark. Het jaarrendement afzetten tegen dit 5 jaars gemiddelde zegt niet zo veel. Het 5 jarig gemiddelde rendement bedraagt nog steeds meer dan 7% per jaar. Hiermee levert deze categorie nog steeds boven verwachting hoge rendementen voor SPMS.

2.3.5 Securities lending

In 2023 heeft SPMS geen aandelen of obligaties uitgeleend binnen de mandaten.

2.3.6 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Governance

SPMS hecht eraan dat het MVB-beleid wordt gedragen door de achterban. In dat kader vinden periodiek enquêtes, klankbordgroepsessies en discussies in de Vereniging van Afgevaardigden plaats. Ook hecht SPMS aan een uitgebreide en toegankelijke verantwoording, onder meer via het MVB-jaarverslag en via de website. Ook moet SPMS voldoen aan Wet- en Regelgeving met betrekking tot de MVB.

Naar aanleiding van deze afstemming met de achterban en een uitgevoerde risico-analyse heeft SPMS besloten om in haar MVB-beleid en de implementatie daarvan de focus te leggen op de thema's gezondheid, klimaatverandering en biodiversiteit.

Naast afstemming met de achterban wordt actief de samenwerking gezocht door deelname aan de ESG werkgroep van de Pensioenfederatie en aan werkgroepen van de Net Zero Asset Owner Alliance (NZAOA). Tevens worden de verkregen inzichten uit de jaarlijkse VBDO benchmarking gebruikt om verbeteringen te identificeren en vindt informeel overleg plaats met andere (vergelijkbare) pensioenfondsen.

Instrumenten

SPMS hanteert diverse instrumenten om invulling te geven aan haar MVB-beleid. Deze instrumenten zijn in detail beschreven in het MVB-beleid van het fonds. In het kort kunnen deze instrumenten worden samengevat als:

- toepassing van ESG-integratie door onze beleggingsmanagers; hierbij wegen beleggingsmanagers milieufactoren, sociale factoren en governance-factoren bij de beleggingsbeslissingen die zij nemen. Hierop wordt jaarlijks getoetst door het fonds bij de Annual Manager Review;
- het voeren van dialoog met bedrijven;
- het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
- het participeren in collectieve rechtszaken van beleggers (class actions) na geleden schade door onbehoorlijk ondernemingsbestuur;
- de hantering van een watchlist; met deze bedrijven wordt dialoog gevoerd naar aanleiding van controverses (voornamelijk op het gebied van milieuvervuiling), of vanwege lage duurzaamheidsscores en/of vanwege een tekortschietende respons op engagement;
- uitsluiting en
- het doen van impactbeleggingen, ofwel beleggingen met een expliciete doelstelling om tot een positieve en meetbare maatschappelijke impact te komen.

Bij de instrumenten kan een zogenaamde escalatieladder of escalatieprocedure worden toegepast. Dat betekent dat een slechte respons van bedrijven bij de dialoog ertoe kan leiden SPMS een tegenstem uitbrengt of zich onthoudt van stemming tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Mocht dit onvoldoende soelaas bieden, dan kan het bedrijf op de watch list worden geplaatst. In het uiterste geval kan dit bij onvoldoende progressie leiden tot uitsluiting van de beleggingsportefeuille.

Ontwikkelingen 2023

In 2023 zijn heeft SPMS verder invulling gegeven aan het commitment om uiterlijk in 2050 een klimaatneutrale beleggingsportefeuille te hebben. Dat is gedaan door in de aandelenportefeuilles in de regio's Noord-Amerika en Asia-Pacific (o.a. Japan en Australië) een Climate Transition Benchmark als leidraad te hanteren. Hierdoor is de broeikasgas-uitstoot van deze portefeuille-onderdelen met achtereenvolgens 20% en 50% gedaald. Deze reductie zal in toekomstige jaren verder toenemen als gevolg van veranderingen aan de benchmark. Het is bemoedigend dat deze wijziging niet heeft geleid tot een vermindering van het rendement, alhoewel de periode waar hierover betrouwbaar uitspraken gedaan kunnen worden nog erg kort is. Sinds ultimo 2019 is de gefinancierde broeikasgas-uitstoot van de gehele beleggingsportefeuille afgenomen met 33% en de broeikasgas-intensiteit met 37%.

Verder zijn met de actieve beleggingsmanagers van het Amerikaanse en Europese bedrijfsobligatie-mandaat CO₂-reductiedoelstellingen overeen gekomen. Op deze wijze zijn zij contractueel gebonden om hier opvolging aan te geven.

Ook is besloten om de allocatie naar zogenaamde ESG-obligaties van 5% naar 10% te vergroten binnen het beleggingsmandaat dat wordt gebruikt om het renterisico af te dekken. Dit heeft tot gevolg dat er meer wordt belegd in obligaties waarvan de opbrengsten worden gebruikt om milieudoelstellingen of sociale doelstellingen te verwezenlijken. Denk hierbij aan de financiering van openbaar vervoer, van subsidies op energiebesparende maatregelen en hernieuwbare energie of van investeringen gericht op aanpassingsmaatregelen op klimaatveranderingen zoals betere

dijken, waterkeringen, wateropvang en duurzame koelsystemen. Deze obligaties worden uitgegeven door overheden, lagere overheden, agentschappen en internationale organisaties.

Daarnaast is veel tijd besteed aan de verkenning van het thema biodiversiteit. Dit thema kent een belangrijke wisselwerking met het thema klimaatverandering, omdat biodiversiteitsverlies zowel klimaatverandering kan versnellen (denk aan ontbossing) en het aanpassingsvermogen op klimaatverandering kan verminderen (denk aan kustbescherming door mangroves of wateropslag in wetlands) als versterkt wordt door klimaatverandering (uitsterven van soorten door te snelle klimaatverandering). In 2023 is gekeken naar de belangrijkste maatschappelijke en financiële effecten van biodiversiteitsverlies. Zo is een aantal sectoren in hoge mate verantwoordelijk voor biodiversiteitsverlies (denk aan mijnbouw, landbouw en chemie) en een aantal sectoren voor hun inkomsten juist erg afhankelijk hiervan (denk aan bestuiving in de landbouw en water-intensieve industrieën). Door de verkregen inzichten kan binnen de dialoog met bedrijven gericht aandacht worden besteed aan biodiversiteitsverlies. Ook kan binnen bepaalde hoog-risico sectoren een begin worden gemaakt door op het niveau van individuele bedrijven te gaan kijken welke bedrijven relatief goed en slecht presteren op dit vlak.

Tenslotte is een uitgebreide analyse gedaan naar ESG risico's en naar de financiële en maatschappelijke impact hiervan. Denk hierbij aan fysieke schade aan vastgoed waarin SPMS is belegd door heftigere stormen en overstromingen door klimaatveranderingen, of aan reputatierisico's als gevolg van beleggingen in bedrijven en landen die mensenrechtenschendingen, of aan koersverliezen als gevolg van fraude door te kort schietende controlemechanismen (niet adequate corporate governance). Door deze analyse kan het pensioenfonds beter prioriteren welke risico's meer aandacht nodig hebben, bijvoorbeeld door extra beheersingsmaatregelen te treffen. Uitgangspunt hierbij is dat ESG risico's in toenemende mate, onder invloed van nieuwe wet- en regelgeving en veranderende maatschappelijke verwachtingen, tot financiële schade kan leiden.

In 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht geworden. De SFDR bevat regelgeving voor financiële instellingen (waaronder pensioenfondsen) voor het verschaffen van informatie omtrent het duurzaamheidsbeleid en de uitvoering hiervan. Het fonds heeft de pensioenregeling aangemerkt als een artikel 8 financieel product waarin ecologische en sociale kenmerken worden gepromoot, maar waarbij geen sprake is van een expliciete duurzaamheidsdoelstelling in de zin van de SFDR of de EU Taxonomie. SPMS heeft in 2023 besloten om de negatieve effecten van haar beleggingsbeslissingen mee te wegen en daarover te gaan rapporteren. In dat kader is bij dit jaarverslag over 2023 bijlage IV toegevoegd waarin wordt gerapporteerd over de prestaties van het pensioenfonds ten aanzien van een aantal duurzaamheidsindicatoren.

Ecologische en sociale kenmerken

In het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen worden de volgende ecologische en sociale kenmerken gepromoot:

Het verkleinen van de negatieve impact van de beleggingen op de maatschappij

SPMS heeft beleid opgesteld om een goed beeld te krijgen van de negatieve impact van de SPMS-beleggingsportefeuille op de maatschappij en om daar vervolgens op te kunnen acteren. De selectie, vaststelling en beoordeling van de belangrijkste ongunstige effecten is onderdeel van het ESG due diligence proces. Dit proces is beschreven in het Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid, zoals te vinden op onze website.

Voor het verkleinen van de negatieve impact belegt SPMS niet in bepaalde activiteiten of sectoren. SPMS heeft een eigen beleid met betrekking tot het uitsluiten van ondernemingen, sectoren en landen. Hiermee willen wij negatieve impact op mensenrechten, arbeidsrechten, milieu, gezondheid, klimaat en corruptie voorkomen of mitigeren.

Als ondertekenaar van de Net Zero Asset Owners Alliance streeft SPMS ook naar een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze ambitie is voor een deel van de beursgenoteerde aandelenportefeuille geconcretiseerd door middels een benchmark CO₂-reductie na te streven.

Daarnaast spoort SPMS-ondernemingen waarin wordt belegd via een actieve, structurele en constructieve dialoog aan om waar nodig de negatieve gevolgen van hun handelen op mens en milieu te verminderen en te repareren en in hun bedrijfsvoering rekening te houden met maatschappelijke ontwikkelingen en milieueffecten die van invloed kunnen zijn op de lange termijn winstgevendheid.

Het vergroten van de positieve impact van de beleggingen op de maatschappij

Voor een positieve impact kiest SPMS voor beleggingen die naast een financieel rendement ook een intentioneel gunstige invloed op de maatschappij hebben. Met deze beleggingen houden we rekening met mens, milieu en maatschappij.

Op het niveau van de gehele portefeuille van het pensioenfonds is geen referentiebenchmark aangewezen voor het monitoren van de verwezenlijking van de ecologische en/of sociale kenmerken die worden gepromoot. Voor een deel van de beleggingsportefeuille is wel een referentiebenchmark met een CO₂-reductiedoelstelling aangewezen in de vorm van een Climate Transition Benchmark (CTB). SPMS promoot ecologische en sociale kenmerken zonder dat het een duurzame beleggingsdoelstelling nastreeft.

Goed ondernemingsbestuur

Alle ondernemingen waarin SPMS belegt dienen te voldoen aan minimale standaarden op het gebied van goed bestuur. Bedrijven met een score lager dan dit minimum worden uitgesloten van de beleggingsportefeuille; in 2023 waren 7 bedrijven op deze grond uitgesloten. Deze minimale standaarden hebben onder meer betrekking op goede managementstructuren, betrekkingen met hun werknemers, beloning van het betrokken personeel en naleving van de belastingwetgeving. SPMS belegt uitsluitend in bedrijven die praktijken op het gebied van goed bestuur volgen. Voor het beoordelen van deze praktijken wordt de ernst van de controverses die verband houden met de beloning van bestuurders en de bestuurspraktijken beoordeeld. SPMS doet op al zijn beursgenoteerde aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles onderzoek. Zeer ernstige schenders horen niet thuis in de portefeuille van SPMS en worden door de vermogensbeheerders uitgesloten.

Vooruitblik 2024

In 2024 wenst SPMS verder invulling geven aan de doelstelling van het fonds om 10% van de portefeuille (met rendementsbehoud) te beleggen in investeringen met een positieve maatschappelijke impact. In dat kader worden investeringen in infrastructuur onderzocht, in het bijzonder investeringen in hernieuwbare energie, batterij-opslag, elektrificatie (bijv. laadpalen en netwerken), aanverwante diensten (bijv. stabilisatie van vraag en aanbod op stroomnet) en CO₂ afvang en opslag. Investeringen gericht op de duurzame generatie en/of zuivering van (drink)water kunnen ook een onderdeel hiervan zijn; dit laatste heeft een link met het tegengaan van biodiversiteitsverlies (bijv. door vervuild water) en met een goede gezondheid.

In dit kader wordt ook onderzocht of de allocatie naar ESG-obligaties verder verhoogd kan worden, in combinatie met verdere verbeteringen bij de rapportage over de besteding van de opbrengsten van deze obligaties.

Verder zal in de ALM-studie van 2024 opnieuw aandacht worden besteed aan de effecten van klimaatscenario's op het rendement (verwacht pensioen) en de risico's (kans en omvang van korten). Dit helpt het fonds om de juiste prioriteiten te stellen. In het verlengde hiervan zal – op basis van de uitkomsten van een eerdere ALM-studie – specifiek binnen de vastgoedportefeuille worden onderzocht wat het effect is van klimaatrisico's. SPMS is nog in onderhandeling over

de te hanteren software bij deze analyse. Doel is om te kijken of klimaatrisico's in voldoende mate ingeprijsd zijn in de waardering van vastgoedobjecten.

Verder wordt voor het jaar 2030 een interim broeikasreductie-doelstelling vastgesteld; voor het jaar 2025 bedroeg de doelstelling -16%. De beoogde reductie per 2030 zal tussen de 40% en 60% liggen. Doel van het stellen van interim doelen is om tot 2050 tot een geloofwaardig en realistisch reductiepad te komen.

Voorts zullen aanvullende analyse plaatsvinden ten aanzien van biodiversiteitsverlies. Naarmate de data en beschikbare methoden verbeteren zal het in toenemende mate mogelijk worden om de performance van individuele bedrijven te kunnen analyseren. Dit vormt input voor 'informed' engagementinspanningen door het fonds.

Tenslotte zal het fonds haar beleid aanscherpen rondom de geformuleerde Key Performance Indicators; deze maatstaven worden door het bestuur gebruikt om de voortgang en de effecten van het MVB beleid te monitoren. Specifieke aandacht zal hierbij uitgaan naar (geaccepteerde) risico- en rendements-effecten.

2.4 Financieel verslag

Overzicht

De UFR-rente is in 2023 gedaald van 2,51% naar 2,29%. Dit percentage is zodanig vastgesteld dat de voorziening pensioenverplichtingen op basis van deze vaste rente gelijk is aan de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de rentetermijnstructuur. De dekkingsgraad aan het eind van het jaar (op basis van de jaarrekening) ontwikkelde zich de afgelopen jaren als volgt:

Dekkingsgraad einde jaar in %

	2023	2022	2021	2020	2019
	141,5	142,7	141,1	130,1	127,4

Uitkomst van de solvabiliteitstoets

Per 31 december 2023 bedraagt de actuele dekkingsgraad 141,5% en is de beleidsdekkingsgraad 145,7%. De vereiste dekkingsgraad die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) bedraagt 119,0%. Gezien het feit dat de beleidsdekkingsgraad hoger is dan deze vereiste dekkingsgraad is eind 2023 sprake van voldoende solvabiliteit.

Haalbaarheidstoets

In 2015 moest SPMS voor het eerst de wettelijk verplichte aanvangshaalbaarheidstoets uitvoeren. De aanvangshaalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen het financiële beleid van het fonds, de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen en de toekomstige pensioenuitkeringen als de opbrengsten van de beleggingen lager of hoger zijn dan verwacht. Met de (aanvangs)haalbaarheidstoets wordt getoetst of de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen passen binnen de risicohouding van het fonds (voor de lange termijn).

Bij de haalbaarheidsstudie hebben wetgever en DNB de focus gelegd op de onderlinge vergelijkbaarheid van pensioenfondsen. Zo moet er voor toekomstige toeslagen in de haalbaarheidstoets worden uitgegaan van de prijsindex, terwijl SPMS de in de regel hogere loonindex wil volgen met een minimum van 3%. Hierdoor scoort SPMS relatief hoge percentages bij de aanvangsresultaten die zonder toelichting misleidende informatie kan geven voor de deelnemers. Het geeft echter wel aan dat SPMS relatief veel middelen reserveert voor toekomstige indexaties. Vanwege de (hoge) ambitie is daarom gekozen voor hoge verwachte ondergrenzen voor het pensioenresultaat, namelijk 140% en een maximale afwijking hiervan van 30% bij een slechtweerscenario.

Per 1 januari 2023 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd en deze is vóór 1 juli 2023 ingediend bij DNB. In onderstaande tabel staan de resultaten van 2023, evenals de ondergrenzen die SPMS heeft gekozen.

	Ondergrens	Resultaat per 1-1-2023
Verwacht pensioenresultaat	140%	184%
Maximale afwijking slecht weer	30%	24%

Het pensioenresultaat is gedefinieerd als de som van de verwachte reële uitkeringen conform fondsbeleid gedeeld door de som van de verwachte reële uitkeringen zonder toekomstige opbouwverlaging en altijd prijs geïndexeerd.

De ondergrens is vastgesteld op 140%. De maximale spreiding tussen verwacht pensioenresultaat en in een slechtweersscenario is vastgesteld op 30%.

Uit de resultaten van de aanvangshaalbaarheidstoets per 1 januari 2015 bleek dat het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar was en dat het fonds over voldoende herstelcapaciteit beschikte. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2023 voldoen beide aan de vastgestelde ondergrenzen. Daarmee heeft SPMS aangetoond dat het financiële beleid van het fonds en de toekomstige pensioenuitkeringen (zowel in verwachting als onder slechte omstandigheden) passen binnen de risicohouding van het fonds. De jaarlijkse (update van de) haalbaarheidstoets zal met de relevante SPMS-gremia besproken worden.

2.5 Actuariel verslag

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten (x € 1.000) ziet er als volgt uit:

	2023	2022
Resultaat op kosten		
Vrijval uit premie voor dekking kosten	3.145	3.095
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	6.953	6.799
Pensioenuitvoeringskosten	-11.002	-8.838
	-904	1.056
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	898.971	-4.004.012
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-245.028	51.018
Indexering en overige toeslagen		
Wijziging markttrente	-228.386	3.156.575
	425.557	-796.419
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten (saldo overdracht van rechten)	-10.870	-8.475
Technisch resultaat (resultaat op kanssystemen en mutaties)	11.772	16.515
Wijziging actuariële grondslagen	-25.060	-78.654
Incidentele mutaties technische voorzieningen	-189.880	-91.604
Resultaat op premie	-10.266	-91.544
	-224.304	-253.762
Totaal saldo baten en lasten	200.349	-1.049.125

De feitelijke premie bedraagt 243,1 miljoen euro. Dit is de premie die SPMS bij de deelnemer in rekening brengt. Het resultaat op premie wordt bepaald als het verschil tussen de feitelijke premie na aftrek van de opslag voor administratiekosten ad. 3,1 miljoen euro en de actuariel benodigde premie (op basis van de rentetermijnstructuur primo 2023) inclusief risicokoopsommen ad. 250,3 miljoen euro. De gedempte kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie. De verschillen tussen de kostendekkende premie, de feitelijke premie en de gedempte kostendekkende premie zijn het gevolg van verschillen in de gehanteerde rekenrente. In het Financieel Toetsingskader is het toegestaan om de kostendekkende premie te dempen (premedemping is een methode om fluctuaties bij de vaststelling van de premie te voorkomen). Het pensioenfonds heeft gekozen voor dempen op basis van het verwacht rendement. De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendekkende premie (zie paragraaf 5.6.1 in de jaarrekening).

SPMS kan de onvoorwaardelijke indexering van 3% volledig financieren vanuit de voorziening voor toekomstige welvaartsvastheidsbescherming. Deze maakt deel uit van de voorziening pensioenverplichtingen. Dit geeft daarom geen resultaat op indexering als alleen de 3% onvoorwaardelijke indexatie wordt gegeven. In 2023 is besloten dat het, gezien de financiële positie van het fonds, mogelijk is om per 1 januari 2024 een voorwaardelijke toeslag van 2,404% te geven. Hierdoor zijn de technische voorzieningen met 189,9 miljoen euro gestegen.

Jaarlijks wordt er bij een conversiekeuze door deelnemers, in wisselende mate door het fonds resultaat gemaakt. In 2023 bedroeg dit een positief resultaat van € 4,1 miljoen.

2.6 Risicomanagement

2.6.1 Code Pensioenfondsen

In de 'Code Pensioenfondsen' zijn onder meer normen opgesteld voor goed pensioenfondsbestuur. Ten aanzien van het integraal risicomanagement stelt de Code dat het bestuur een cultuur bevordert en borgt waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Ook zorgt het bestuur ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is. Concreet omvat dit het volgende: 'Het bestuur definieert (1) een passende risicostrategie en (2) een passend risicobeleid, inclusief (3) de risicohouding/-bereidheid. Het bestuur actualiseert deze strategie en dit beleid periodiek. Het communiceert hierover met alle belanghebbenden. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij beleidsbepaling en besluitneming. Deze risicoafweging legt het bestuur vast.

Ad 1) Passende risicostrategie

SPMS stelt zich tot doel om een goede welvaartsvaste basispensioenvoorziening te verzorgen in verhouding tot het inkomen van de doelgroep, voor een betaalbare premie en tegen acceptabele risico's. Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen de omvang van de toeslagambitie, de hoogte van de premie, de kosten en de te nemen beleggingsrisico's. De invulling van deze elementen moet zo evenwichtig mogelijk zijn voor alle deelnemers van het fonds.

Ad 2) Passend risicobeleid

SPMS heeft een zorgvuldig risicobeleid om de risico's af te bakenen, die het fonds kan lopen. De ALM-studie is één van de bouwstenen voor het integraal risicomanagement binnen SPMS. Door het uitvoeren van periodieke ALM-studies wordt de samenhang tussen het premiebeleid, het toeslagbeleid en het strategisch beleggingsbeleid in beeld gebracht. Op basis hiervan bepaalt SPMS op welke vlakken het fonds beleggingsrisico's wil nemen bij het nastreven van de ambities. Dit omvat onder meer het bepalen van de kaders voor de strategische beleggingsmix en in welke mate het de rente- en valutarisico's wil mitigeren. Verder monitort SPMS de overige (relevante) risico's en mitigeert het deze risico's waar dat nodig is om een beheerste en integere bedrijfsvoering te waarborgen. Een zorgvuldig risicobeleid is een van de belangrijkste vereisten voor het vertrouwen in het fonds. SPMS heeft het risicobeleid vastgelegd in het Raamwerk Integraal Risicomanagement.

Ad 3) Risicobereidheid en risicohouding

Het realiseren van de nominale beloftes, inclusief de 3% onvoorwaardelijke toeslag, is de belangrijkste doelstelling van SPMS. Dit gaat niet alleen om het waarmaken van de kapitaal gedekte pensioentoezeggingen, zoals ouderdoms- en nabestaandenpensioen, maar ook om de risicodkkingen bij overlijden en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Voor de 3% toeslag wordt premie betaald en een voorziening aangehouden. Daarnaast stuurt SPMS op versterking van haar buffers, met als gevolg een relatief hoge uitdeelgrens. Het beleid is gericht op het behalen van de langetermijn ambitie om de looninflatie te volgen met een minimum van de 3% onvoorwaardelijke toeslag. Daarboven wordt extra winstdeling nagestreefd. De extra winstdeling is voorwaardelijk en zal gefinancierd worden uit overrendement op de beleggingen. Hierbij heeft het bestuur aangegeven dat de kans op één keer in de tien jaar te moeten korten op de onvoorwaardelijke toeslag van 3%, acceptabel is.

In lijn met de wettelijke voorschriften stelt het bestuur, na overleg met BPMS, de VvA en de Raad van Toezicht, de risicohouding (periodiek) vast. De risicohouding is de mate waarin het fonds bereid is (beleggings)risico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren en in staat is risico's te lopen, gegeven de kenmerken van het fonds.

De risicohouding komt tot uitdrukking in een korte- en langetermijn risicohouding.

- De kortetermijn risicohouding is door het bestuur ingevuld via een bandbreedte om het Vereist Eigen Vermogen (VEV). De bandbreedte om het VEV is vastgesteld op +5% en -6,9%.

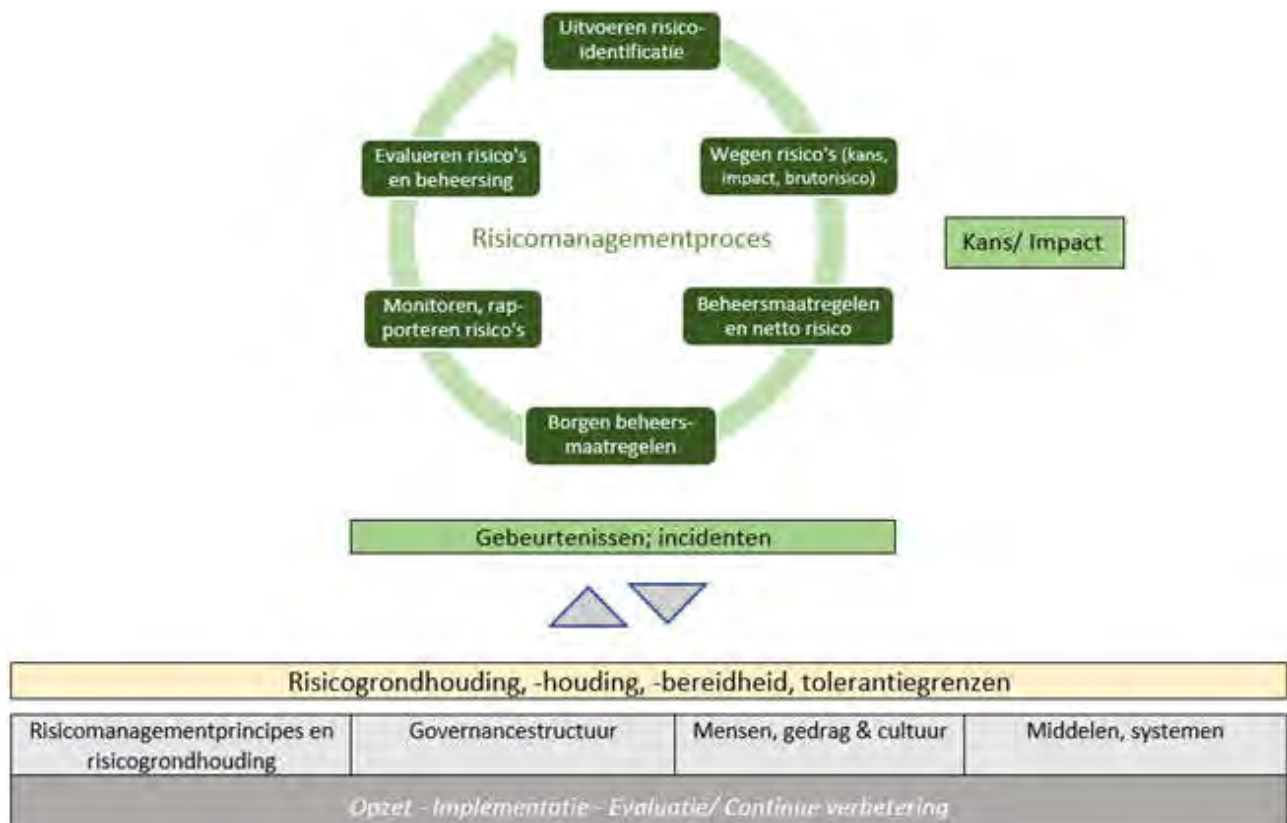
- De langetermijn risicohouding is vertaald naar toegestane (onder)grenswaarden voor het pensioenresultaat van de haalbaarheidstoets. Het pensioenresultaat van de haalbaarheidstoets geeft inzicht in de mate waarin het beleid van het fonds de pensioenambitie grosso modo kan waarmaken. Het pensioenresultaat uit de haalbaarheidstoets moet, vanuit de actuele dekkinggraad bezien en in het mediaanscenario over een periode van zestig jaar, minimaal 140% bedragen. De maximale afwijking hiervan in een zogenaamd slechtweerscenario mag maximaal 30% bedragen.

2.6.2 Risicobeheersing bij SPMS

De visie van SPMS is om met behulp van een adequaat en integraal ingericht risicomanagementraamwerk een zo goed mogelijk pensioenresultaat te behalen bij een gegeven risicoprofiel. Het beheersen en mitigeren van risico's speelt hierbij een centrale rol. Bij risico's waar naar verwachting een rendement tegenover staat (zoals beleggingsgerelateerde risico's), streeft SPMS ernaar om rendementen te realiseren tegen zo laag mogelijke risico's. Ten aanzien van risico's waar naar verwachting geen rendement tegenover staat (zoals integriteits- of IT-risico), besteedt SPMS veel aandacht aan de analyse en beheersing ervan. Doel is om ongewenste uitkomsten voor het fonds te voorkomen.

Het integraal risicomanagement bij SPMS is ingericht conform het 'Three lines' model. De verbonden personen vervullen ieder hun eigen rol in de risicobeheersing (zie ook figuur "organisatie BPMS, SPMS en onderliggende samenhang" op pagina 19).

Het raamwerk integraal risicomanagement van SPMS kan worden gezien als een samenhang van twee onderdelen: het eerste onderdeel heeft betrekking op de inbedding van het risicomanagement binnen de besluitvorming en organisatie van SPMS. Het tweede onderdeel betreft het risicomanagementproces. Dit proces heeft als doel het continu kunnen identificeren, meten, monitoren, beheersen van en rapporteren over de risico's waaraan SPMS blootstaat of kan worden blootgesteld. Het raamwerk integraal risicomanagement is hieronder grafisch weergegeven.

Een belangrijk onderdeel van het raamwerk integraal risicomanagement is de concretisering van de risicohouding. Deze vindt plaats via de uitwerking naar risicobereidheid, 'risk appetite statements' (zogenaamde risicobereidheidsverklaringen) en tolerantiegrenzen.

- De risicobereidheid is de bereidheid van het bestuur om risico's te lopen t.b.v. het (kunnen) realiseren van haar strategische doelstellingen.
- De risk appetite statements zijn een set van voornamelijk kwalitatieve uitspraken, die het bestuur in staat stellen om:
 - te communiceren over de gewenste risicotolerantie voor specifieke risico's;
 - te monitoren en te meten hoe het fonds opereert t.o.v. de uitgesproken risicobereidheid voor een bepaald risico en
 - middelen en strategieën te mobiliseren om het fonds terug te brengen binnen de risicobereidheid wanneer de rapportage aangeeft dat het fonds buiten haar risicobereidheid opereert.
- De risicotolerantiegrenzen zijn kwantitatieve grenzen, waarbij de streefwaarde duidt op een waarde die het bestuur, gegeven de gekozen risicobereidheid, nastreeft. De ondergrens (ondermaats) geeft aan welke waarde het bestuur, gezien de risicobereidheid ongewenst acht, en waarop dient te worden bijgesteld. De 'key risk indicators' zijn de concrete parameters/ criteria, die zullen worden gemonitord.

Om de risico's, waaraan SPMS wordt blootgesteld, inzichtelijk te maken, heeft het bestuur (naast het definiëren van een vijftal risicodomeinen) een risicotaxonomie (c.q. classificering) opgesteld (zie bijlage IV). De risicotaxonomie geeft definities voor de geïdentificeerde risico's, zodat verbonden personen, gremia en uitbestedingspartijen dezelfde taal spreken. Het bestuur kan met behulp van deze risicotaxonomie sturen op het beheersen van risico's. Daarnaast biedt de risicotaxonomie het bestuur handvatten om bepaalde (operationele) activiteiten te mandateren aan het bestuursbureau.

Om het integraal risicomanagement(proces) bij het fonds te ondersteunen en te verankeren, maakt SPMS gebruik van een Governance, Risk & Compliance (GRC)-systeem. In dit risicomanagementsysteem zijn verschillende onderdelen van het integraal risicoraamwerk vastgelegd en ingeregeld. Via het systeem worden – conform de risico governance – verschillende taken en autorisaties aan de verbonden personen toegekend. Deze verbonden personen voeren periodiek risicoanalyses uit, beoordelen de effectiviteit van de beheersmaatregelen en leggen de resultaten daarvan vast. Het GRC-dashboard biedt het bestuur inzicht en geeft relevante stuurinformatie met betrekking tot overschrijdingen van risicotoleranties, de effectiviteit van de beheersmaatregelen en opgetreden gebeurtenissen/ incidenten. Het doel is om de beheerste en integere bedrijfsvoering bij SPMS (aantoonbaar) te waarborgen.

2.6.3 Identificatie van de voornaamste risico's

Voor de identificatie van de risico's wordt het risicomanagementproces doorlopen/ uitgevoerd. De uitkomsten hiervan worden vastgelegd in en teruggekoppeld via het GRC-systeem. Bestaande risico's en beheersmaatregelen worden geëvalueerd. Ook wordt beoordeeld of er nieuwe risico's zijn ontstaan. De door SPMS geïdentificeerde risico's zijn onderverdeeld in de volgende vijf risicodomeinen:

1. **Bedrijfsmodel en Strategie:**

Dit domein gaat vooral over: de levensvatbaarheid van het gehanteerde bestuursmodel; het verandervermogen van het fonds en de relevantie voor deelnemers (regeling en aanvullende diensten).

2. **Governance, Gedrag, Cultuur en Risicomanagement:**

Dit domein gaat over de wijze waarop het bestuur het fonds wil aansturen. Het beschrijft de basisnormen, waarden en risicohouding waarmee het fonds haar missie, visie en strategie wil waarmaken (governance; beheerste en integere bedrijfsvoering; kernwaarde en reputatie fonds).

3. **Prudentiële risico's - Balans en Beleggingen:**

Dit domein gaat vooral over: de financiële huishouding van het fonds (dekkingsgraad, vermogensbeheer, rendement, balansmanagement, liquiditeit en kosten); de beleggings- en duurzaamheidsovertuigingen (Investment & ESG Beliefs); verzekeringstechnische risico's.

4. Prudentiële risico's - Bedrijfsvoering:

Dit domein gaat vooral over: de uitbesteding; de deelnemerscommunicatie; de interne organisatie; naleving wet- en regelgeving en verslaglegging (waardering en parameters).

5. IT en Datakwaliteit:

Dit domein gaat vooral over: de (inrichting van de) IT-infrastructuur bij het fonds en haar uitbestedingsrelaties; de informatiebeveiliging; de bescherming van persoonsgegevens (AVG) en Datamanagement.

De belangrijkste risico's/ aandachtspunten worden hieronder nader uiteengezet. De kwantitatieve informatie over (een aantal van) deze risico's is opgenomen in de risicoparagraaf 5.5.8 in de jaarrekening.

1. Bedrijfsmodel en Strategie

Omgevingsrisico

Het risico dat strategische doelen niet worden behaald. De oorzaak kan liggen in externe veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, politieke besluitvorming, belanghebbenden, deelnemers, reputatie en/of ondernemingsklimaat of het vermogen van SPMS om zich aan deze veranderingen aan te passen. Het gevolg is dat strategische doelen niet worden gerealiseerd.

Transitie naar een nieuw pensioenstelsel

SPMS en BPMS hebben (in 2021) gezamenlijk een projectstructuur opgezet voor het project rond het Nieuwe Pensioenstelsel (NPS). Er is een stuurgroep opgericht met afvaardigingen van beide besturen, waarbij beide gremia hun respectievelijke verantwoordelijkheid nemen. Een externe projectmanager is aangesteld. Deze zit de stuurgroep voor en stuurt de projectgroep aan, die bestaat uit de directeur en medewerkers van het bestuursbureau en afgevaardigden van de uitbestedingspartners. Periodiek wordt door de projectgroep een 'risk self assessment' (RSA) uitgevoerd, om te borgen dat de relevante risico's zijn geadresseerd en worden gemonitord.

Beleggingen in Rusland

In 2023 heeft het bestuur besloten om als het mogelijk en gewenst was voor de betreffende vermogensbeheerders, Russische beleggingen te verkopen (risicomanagement). Dit heeft ertoe geleid dat een substantieel deel (60%) van de Russische beleggingen in 2023 alsnog verkocht is. Dit is gebeurd binnen de sanctiewetgeving waaraan de managers, custodian en SPMS zich moeten houden. Als de sancties het toelaten verwacht SPMS dat in 2024 meer Russische beleggingen verkocht worden. De waardering van de resterende beleggingen in Rusland zijn uit prudentie overwegingen ondertussen naar nihil afgewaardeerd.

2. Governance, Gedrag, Cultuur en Risicomanagement

Governancerisico

Het risico dat het bestuur van SPMS onvoldoende in staat is om de bedrijfsactiviteiten te beheersen. De oorzaak kan liggen in ondeskundigheid van de bestuursleden en/of het niet borgen van de continuïteit. Een gevolg kan zijn (in een zeer ernstig geval) dat de DNB een bewindvoerder aanstelt.

De acties zoals onderstaand benoemd zijn in 2023 verder verankerd en verstevigd in de organisatie. Daarnaast wordt ook in het project NPS blijvend aandacht besteed aan governance en wordt gekeken wie (welke fondsgremia) welke rol heeft in het project NPS, zodat ook daar de governance en het risicomanagement geborgd zijn.

- Het eerste- en tweedelijns-overleg zijn breder in de organisatie ingevoerd.
- Het risk-to-risk-overleg met uitbestedingspartners is ingevoerd.
- De scheiding beleid en operatie tussen bestuur en bestuursbureau is verduidelijkt (Mandaat Bestuursbureau).

- Rol van de beleidsadviescommissies is scherper verankerd.
- Er is een GRC-systeem ingevoerd om het 'Three lines' model te ondersteunen.

Integriteitsrisico

Het risico dat de integriteit en het imago van SPMS in het geding zijn door onethisch gedrag van de instelling, bestuur, medewerkers of verbonden personen (intern integriteitsrisico), of het risico dat SPMS schade wordt toegebracht door onethisch gedrag van derden (extern integriteitsrisico). SPMS neemt onder andere de volgende beheersmaatregelen ten aanzien van het integriteitsrisico: insiders en leden van het bestuursbureau, RvT, de externe adviseurs van de commissies en het bestuur van BPMS ondertekenen een gedragscode. Ook geven zij in het jaarverslag openheid over nevenfuncties. Jaarlijks wordt de Systematische IntegriteitsRisicoAnalyse (SIRA) uitgevoerd. De uitkomsten van de SIRA kunnen input zijn voor het actualiseren van de aan integriteit gerelateerde beleidsdocumenten zoals:

- Het Integriteitsbeleid, waarin onder andere belangenverstrengeling en ongewenst gedrag worden behandeld.
- De SPMS-gedragscode met daarin onder andere de geschenkenregeling en de insidersregeling.
- De Incidentenregeling, ook van toepassing op datalekken.
- De Klokkeluidersregeling.
- Het ESG-beleid.

In 2022 was de inval van Rusland in de Oekraïne aanleiding om de scenario's met betrekking tot Sanctiewetgeving aan te scherpen in de SIRA. Dit heeft geleid tot een nieuw beleidsdocument over het omgaan met sancties.

3. Prudentiële risico's (Balans en Beleggingen)

Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat ontstaat doordat het fonds blootgesteld is aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een beleggingsportefeuille. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, doordat de beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde, waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in de staat van baten en lasten worden verwerkt.

Het bestuur onderkent het marktrisico bij het vaststellen van het beleggingsbeleid. Dit risico wordt gemitigeerd door diversificatie (ofwel spreiding over diverse beleggingscategorieën), die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het fonds. Naast de strategische beleggingsmix heeft het pensioenfonds in de mandaten, die met de externe vermogensbeheerders zijn afgesloten, richtlijnen vastgesteld ten aanzien van onder meer de landen, sectoren of tegenpartijen waarin mag worden belegd. Verder worden gevoeligheids- en stressanalyses uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de (potentiële) impact van bepaalde marktontwikkelingen op de financiële gezondheid van het fonds.

Rente- (en matching)risico

Het renterisico houdt in dat er (ongewenste) effecten kunnen ontstaan op de balans door verschillen in rentegevoeligheid van de beleggingen (activa) en de voorziening pensioenverplichtingen (passiva); de zogenoemde duration mismatch. Doordat euro-, staats- en bedrijfsobligaties ook in de renteafdekking worden meegenomen, is er sprake van mismatch(risico) met de euro-swaprente (ook wel basisrisico genoemd). In het 'risk control framework: beheersing renterisico' is gedetailleerd uiteengezet hoe SPMS het beleid, de uitvoering en controle heeft vormgegeven inzake de beheersing van het renterisico.

Gegeven de relatief hoge dekkingsgraad (ca. 140%) en de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel wordt ook kritisch naar de mate van de afdekking van het renterisico gekeken. Aan de hand van verschillende analyses wordt – met in acht neming van evenwichtige belangenafweging – onderzocht wat de mogelijkheden en eventuele consequenties zijn van o.a. een hogere renteafdekking.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat SPMS in tijden van stress niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. Dit heeft vooral betrekking op de onderpandverplichtingen bij derivatenposities. Het gebruik van derivaten voor het afdekken van rente- en valutarisico veroorzaakt een groter liquiditeitsrisico, doordat marktbevingen tot grote hoeveelheden benodigd onderpand kunnen leiden. In het 'risk control framework: beheersing liquiditeitsrisico' is gedetailleerd uiteengezet hoe SPMS het beleid, de uitvoering en controle heeft vormgegeven inzake de beheersing van het liquiditeitsrisico (d.m.v. stress scenario's, grenzen en actieplan). Naar aanleiding van de opgetreden forse rentebeweging in Engeland gedurende augustus/ september 2022 heeft SPMS de veronderstelde renteschokken in haar stress-scenario's aanzienlijk verhoogd.

ESG-risico

SPMS heeft als lange termijnbelegger ook direct te maken met de consequenties van niet-duurzame ecologische, economische of sociale ontwikkelingen op de toekomstige waarde van de beleggingen. Dit zijn risico's op het gebied van klimaatverandering, het gebruik van hulpbronnen, maatschappelijke risico's en de risico's als gevolg van gewijzigde regelgeving. Deze 'ESG'-risico's zijn nader in kaart gebracht en maken deel uit van het risicomangementproces.

4. Prudentiële risico's (Bedrijfsvoering)

Verslagleggingsrisico

Het risico op een onjuiste weergave van verslagleggingsproducten (bijvoorbeeld jaarverslag), veroorzaakt door fouten in de administratieve processen of systemen, leidend tot onjuistheden in verslaggevingsproducten.

Waarderingsrisico

Het risico dat de waardering van de beleggingen niet juist, niet volledig, niet tijdig of niet onafhankelijk is. Doordat de beleggingen foutief zijn gewaardeerd, ontstaat er geen goed beeld van de waarde van de portefeuille; dit kan leiden tot verkeerde beslissingen.

Uitbestedingsrisico

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de door SPMS aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad, veroorzaakt door gebrek aan kwaliteit, niet kunnen borgen van de continuïteit of het ontbreken van integere bedrijfsvoering, leidend tot het niet kunnen leveren van de gemaakte afspraken met belanghebbenden (deelnemers of andere belanghebbenden).

Transitie naar nieuw pensioenstelsel

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel wordt doorlopen met verschillende uitbestedingspartijen. De aandacht gaat hier uit naar met name APG. Deze uitbestedingspartij kent een aanzienlijke druk tussen run en change activiteiten. Het kunnen leveren van gewenste modules op bepaalde momenten voor SPMS is van belang.

Frauderisico's

Bij het identificeren en inschatten van risico's besteedt het fonds specifieke aandacht aan het inschatten van frauderisico's. Gedurende 2023 heeft het bestuur een integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uitgevoerd om de frauderisico's bij zowel het fonds, als de uitbestedingspartners inzichtelijk te maken. Daarnaast heeft een interne audit plaatsgevonden op de uitvoering van de sanctiewetgeving en anti money laundering en is meegewerkt aan een onderzoek van DNB op de naleving van sanctiewetgeving.

Het fonds mitigeert en beheert deze frauderisico's door zowel op organisatie- als procesniveau beheersmaatregelen in te richten. De belangrijkste beheersmaatregelen bestaan hierbij uit: het aanwezig zijn van een gedragscode en klokkenluidersregeling, de processen bij onze uitbestedingsorganisaties en het ingerichte onafhankelijke toezicht.

In dat kader is extra aandacht besteed aan geconstateerde tekortkomingen in de logische toegangsbeveiliging bij onze uitvoeringsorganisatie.

5. IT en Datakwaliteit

IT-risico

Het risico dat de beschikbaarheid, integriteit en/of vertrouwelijkheid van informatie en/of informatiesystemen niet is gewaarborgd. Oorzaken kunnen liggen in tekortkomingen rondom maatregelen, richtlijnen, processen en/of techniek. Het gevolg kan zijn: niet beschikbare informatie, niet betrouwbare informatie of zelfs datalekken.

Digitalisering en innovatie leidt tot meer cyberrisico's, ook in de financiële sector/ bij SPMS. De Europese Commissie heeft daarom een voorstel gedaan voor een verordening om de digitale weerbaarheid van de sector te vergroten: de 'Digital Operational Resilience Act' (DORA). Deze heeft tot doel de ICT-risicovoorschriften te versterken/ harmoniseren in de gehele financiële sector van de EU en een gestroomlijnd kader voor digitale operationele weerbaarheid tot stand te brengen. In 2023 heeft SPMS concrete stappen gezet om zich goed voor te bereiden op het kunnen voldoen aan de DORA-verordening. DORA treedt vanaf 17 januari 2025 in werking.

Datakwaliteit

Het risico dat door onjuiste data niet de juiste beslissingen worden genomen, veroorzaakt door ontbrekende eenduidige definities en door complexiteit.

SPMS onderschrijft het belang van datakwaliteit, zoals ook DNB heeft gesignaleerd. Dit heeft SPMS geformaliseerd door specifiek beleid op te stellen met betrekking tot datakwaliteit. Kwaliteit van data is extra belangrijk bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Deelnemers moeten er op kunnen vertrouwen dat de omzetting naar de individuele pensioenvermogens ('invaren') juist geschiedt en dat zij krijgen waar zij recht op hebben. Binnen SPMS is een projectgroep ingericht om te borgen dat de datakwaliteit aantoonbaar op orde is en voldoet aan de richtlijnen zoals deze zijn opgenomen in het Kader Datakwaliteit – Wet Toekomst Pensioenen van de Pensioenfederatie.

2.7 Verklaring Naleving Gedragslijn (AVG)

De wet- en regelgeving aangaande (verwerking van) persoonsgegevens voor pensioenfondsen is geregeld via de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet AVG en de Gedragslijn Verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen. Met ingang van 2020 dient SPMS over de naleving van de Gedragslijn te rapporteren. De Gedragslijn is in 2022 geactualiseerd. Op basis van de geactualiseerde gedragslijn wordt in dit bestuursverslag verantwoording afgelegd.

SPMS verwerkt persoonsgegevens en hecht grote waarde aan een rechtmatige, behoorlijke en transparante verwerking en daarmee bescherming van persoonsgegevens. Om dit te bereiken stelt SPMS zich onder andere ten doel dat:

1. Pensioenuitvoerder APG ervoor zorgdraagt dat SPMS aantoonbaar de privacywet- en regelgeving, in het bijzonder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Gedragslijn (AVG) van de Pensioenfederatie, naleeft.
2. Op het bestuursbureau de gegevens van deelnemers in het kader van met name de financiële planning met de grootste zorgvuldigheid worden verwerkt.

Om deze doelen te realiseren heeft SPMS een aantal maatregelen getroffen:

- Er zijn verwerkingsovereenkomsten met de verwerkers van SPMS gesloten, waarbij de verwerkers een verwerkingsregister bijhouden.
- SPMS heeft naar aanleiding van de AVG een gegevensbeschermingsbeleid opgesteld, welke laatstelijk gewijzigd is op 18 november 2020. Tevens beschikt het fonds over een privacyverklaring, te raadplegen via de homepage van de website van het pensioenfonds.
- De Functionarissen voor de Gegevensbescherming van APG en SPMS adviseren SPMS en monitoren de naleving van de Gedragslijn.
- Bij uitbestedingspartijen wordt gebruik gemaakt van bestaande interne controlemethodes, zoals de ISAE 3402 rapportage.
- De thema privacy rapportage van APG wordt elk kwartaal door de Functionaris Gegevensbescherming (FG) van APG opgesteld en besproken met de FG van SPMS.
- SPMS heeft een ICT roadmap waarin per kwartaal de relevante activiteiten zijn opgenomen en de voortgang wordt gevolgd.
- SPMS heeft een compliance jaarplan waarin het onderwerp privacy is verwerkt. De voortgang van het jaarplan wordt bewaakt door de compliance officer.
- SPMS heeft in 2023 een maandelijks online awareness programma geïntroduceerd met daarin ook AVG-modules.

Het bestuur verklaart ten aanzien van 2023 dat SPMS de Gedragslijn naleeft, zie ook onderstaande tabel met verplichtingen en de naleving van de verplichting:

GEDRAGSLIJN PENSIOENFEDERATIE SPMS 2023		
Verplichting Gedragslijn	Paragraaf Gedragslijn	Naleving
Beginselen van verwerking van persoonsgegevens	4	
Rechtmatigheid van de verwerking	5	
Doeleinden voor de verwerking van persoonsgegevens	6	
Verwerking van bijzondere categorieën van en overige	7	
Rechten van betrokkene	8	
Verwerkersovereenkomst, incl. contractmanagement	9.2	
Register van verwerkingen	9.3	
Beleid bewaartermijnen	9.4	
Beveiliging verwerking	9.5	
Datalekken	9.6	
Privacy by default <u>en</u> by design <u>en</u> Data Privacy impact	9.1 <u>en</u> 9.7	
Doorgifte van persoonsgegevens	9.9	
Beperkingen	10	
Totaal		

Legenda

	Naleven
	Ten dele naleven
	Niet naleven

Twee wijzigingen ten opzichte van 2022

De verplichting ‘Beleid bewaartermijnen’ is gewijzigd van ‘ten dele naleven’ in ‘naleven’. In tegenstelling tot 2022 is in 2023 bepaald dat het niet uitvoeren van anonimiseringsregels een dergelijk verwaarloosbaar risico is dat dit geen afbreuk doet aan de conclusie dat de voornoemde verplichting wordt nageleefd. De voorgestelde aanpak om het anonimiseren van deelnemersgegevens na afloop van de maximale bewaartermijn te koppelen aan de implementatie van het nieuwe pensioenadministratiesysteem heeft namelijk geen impact, aangezien de databestanden van SPMS geen deelnemersgegevens bevatten die na het beëindigen van de deelnemersrelatie ouder dan 55 jaar zijn.

De verplichting ‘Register van verwerkingen’ is gewijzigd van ‘naleven’ in ‘ten dele naleven’. In 2022 is de integrale actualisatie van het verwerkingsregister opgestart, maar deze is gepauzeerd. De actie wordt meegenomen in het inzichtelijk maken van de gehele uitbestedingsketen in het kader van de aanstaande *Digital operational resilience act* (DORA).

2.8 Kosten

De kosten die SPMS maakt, kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën: kosten pensioenbeheer, kosten vermogensbeheer en transactiekosten. Kosten pensioenbeheer zijn de kosten die gemaakt worden voor de pensioenadministratie en pensioencommunicatie. Kosten vermogensbeheer zijn de kosten die het fonds moet maken om het vermogen te kunnen beleggen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van fiduciair beheer, kosten van advies, kosten van portefeuillebeheer en prestatieafhankelijke vergoedingen. Het derde onderdeel betreft de transactiekosten. Transactiekosten zijn de kosten die het fonds moet maken om een beleggingstransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Dit zijn niet kosten die SPMS aan de vermogensbeheerder betaalt, maar de kosten die bijvoorbeeld aan de beurs of aan een broker betaald worden. Deze categorie kosten is moeilijk te verbijzonderen, omdat de kosten impliciet onderdeel uitmaken van een zogenaamde nettoprijs die bij een transactie overeengekomen is. Deze kosten zijn dus al verrekend met het rendement.

De toerekening van kosten aan pensioenbeheer of vermogensbeheer is gebaseerd op een bestuursbesluit. De hoofdregel is dat kosten die naar hun aard rechtstreeks toegerekend kunnen worden aan Pensioenuitvoering of Vermogensbeheer, daar ook aan worden doorbelast. Kosten met een gemengd of algemeen karakter ('overhead' zoals de directie en de controller, maar ook de huur van het gebouw) worden 50%-50% verdeeld over Pensioenuitvoering en Vermogensbeheer. Aan transactiekosten worden geen overhead-uitgaven toegerekend.

In de hierna volgende paragrafen komen de kosten van Pensioenuitvoering, Vermogensbeheer en Transactiekosten aan de orde. In de laatste subparagraaf wordt het benchmarkonderzoek besproken. In subparagraaf 2.8.6 komt het bestuurlijk oordeel over de kosten aan de orde.

Algemeen 2023

De kosten voor 2023 worden hierna beschreven. In deze kosten zijn btw-kosten inbegrepen. Voor de pensioenuitvoeringskosten bedragen deze 953 duizend euro en voor de direct in rekening gebrachte facturen inzake vermogensbeheer bedragen deze 1,8 miljoen euro.

2.8.1 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten bedragen 11,0 miljoen euro (2022: 8,8), oftewel:

- 658 euro (2022: 537) per deelnemer (actieven plus gepensioneerden).
- 2,43% (2022: 2,0%) van de premie (actieven).

Exclusief de kosten voor het nieuwe pensioenstelsel zijn de kosten 9,9 miljoen euro, oftewel:

- 596 euro per deelnemer (actieven plus gepensioneerden).
- 2,20% van de premie (actieven).

In paragraaf 5.6.6 (jaarrekening) worden de kosten voor pensioenbeheer verder uitgesplitst. De kosten pensioenbeheer van SPMS vormen een relatief hoog bedrag per deelnemer vergeleken met veel fondsen van vergelijkbare grootte. Dit wordt enerzijds verklaard door het hoge serviceniveau voor de deelnemers. SPMS heeft bijvoorbeeld een aantal gecertificeerde Financieel planners in dienst om de deelnemer te informeren in persoonlijke gesprekken en met specifieke rapporten. Kosten gemaakt in het kader van controle en risicomanagement vertalen zich niet direct in extra opbrengsten, maar voorkomen mogelijk verliezen of toekomstige herstelkosten. Anderzijds zijn de kosten ook relatief hoog door de governancestructuur, die hoort bij een beroepspensioenfonds. De wetgever schrijft onder andere voor dat het fonds een eigen beroepspensioenvereniging dient te hebben. Daarnaast heeft een beroepspensioenfonds in tegenstelling tot een bedrijfstak- of ondernemingspensioenfonds rechtstreeks contact met alle individuele deelnemers (bijvoorbeeld rond incasso en voorlichting). Veel bedrijfstak- en ondernemingspensioenfondsen hoeven slechts contact

te onderhouden met een aantal of zelfs maar één werkgever(s). Daarbij verzorgt de personeelsafdeling bij die werkgever(s) meestal een deel van de pensioenvoorlichting.

Een oordeel over de hoogte van de kosten wordt grotendeels bepaald door de benchmark of de groep fondsen waarmee het fonds zich vergelijkt. Als SPMS zich vergelijkt met andere beroepspensioenfondsen, zijn de kosten bij SPMS hoger. Het actuarieel bureau Bell Pension Consultants & Actuaries (voorheen LCP) doet jaarlijks onderzoek naar de kosten van pensioenbeheer in Nederland. Over 2022 is op 28 september 2023 een rapport verschenen: 'Werk in uitvoering bij pensioenfondsen 2023'. Bell heeft voor de beroepspensioenfondsen separaat berekend wat het gemiddelde is voor de kosten van pensioenbeheer per deelnemer. Over 2022 was dat 417 euro (2021: 441 euro). De kosten uitgedrukt per deelnemer zijn bij SPMS in 2023 gestegen tot 658 euro (2022 : 537 euro). De kosten in euro gemeten zijn gestegen van 8,8 miljoen euro (2022) naar 11,0 miljoen euro in 2023. Over de hele linie zijn de kosten toegenomen, behoudens de kosten bestuur.

Het grootste deel van de stijging is gerelateerd aan de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel (NPS). De kosten van het project worden volgens de huidige regels verantwoord en gerubriceerd (verdeeld over alle bestaande categorieën). Dat heeft als nadeel dat de totale kosten van het project niet expliciet zichtbaar worden. De kosten van voor het NPS-project ingehuurde externe expertise worden onder projectkosten verantwoord. Deze bedroegen ruim 1 miljoen euro. Daarnaast besteden ook verschillende medewerkers van het bestuursbureau een (groot) deel van hun tijd aan het project. In sommige gevallen is ondersteuning ingehuurd om de dagelijkse werkzaamheden niet in de problemen te laten komen. Deze kosten zijn niet als separate projectkosten opgenomen. In algemene zin kan gesteld worden dat een deel van de stijging (van 8,8 miljoen euro naar 11,0 miljoen euro) samenhangt met algemene stijging van kosten en salarissen als gevolg van inflatie en CAO-stijgingen maar, zoals eerder benoemd, voor een groot deel samenhangt met het NPS-project. Dat ligt in de lijn van de verwachtingen die gepaard gaan met dit ingrijpende traject.

2.8.2 Kosten vermogensbeheer

Zoals zichtbaar is in de hierna weergegeven tabel bestaan de kosten voor vermogensbeheer uit twee componenten. Ten eerste bevat het kosten vermogensbeheer zoals deze ook zijn opgenomen in paragraaf 5.6.3 (jaarrekening). Dit zijn de (directe) kosten waarvoor het fonds in 2023 facturen heeft ontvangen en betaald. Het gaat om de kosten voor bewaarloon, beheerloon en advieskosten. Ook de kosten van het bestuursbureau zijn hierin gedeeltelijk meegenomen. Het andere deel van de kosten van het bestuursbureau is hierboven meegenomen onder de kosten pensioenbeheer.

Naast deze directe kosten heeft SPMS ook te maken met indirecte kosten. Indirecte kosten ontstaan bij beleggingen in fondsen, die op hun beurt ook weer in andere fondsen belegd (kunnen) zijn. Doordat hier meerdere lagen zijn, is het soms lastig om alle kosten inzichtelijk te krijgen. De indirecte kosten worden verrekend met het rendement. Voor het kwantificeren van deze kosten moest SPMS gebruikmaken van de geschatte opgaven van de onderliggende vermogensbeheerders.

Beleggingskosten (x € 1 miljoen)

	direct	indirect	totaal
Beheervergoeding	21,4	10,9	32,3
Vergoeding voor fiduciair beheer	2,9	-	2,9
Bewaarloon	1,8	-	1,8
Overige kosten	2,0	-	2,0
Totaal beheervergoedingen	28,2	10,9	39,0
Prestatievergoedingen¹	-5,2	1,5	-3,7
Totaal beleggingskosten 2023 (excl. Transactiekosten)	23,0	12,4	35,4
Totaal beleggingskosten 2022 (excl. Transactiekosten)	36,2	13,7	49,9

¹ Door een vrijval van ultimo 2022 opgenomen schatting van prestatievergoedingen, is in het boekjaar 2023 sprake van negatieve kosten prestatievergoedingen.

De totale beleggingskosten zijn in 2023 gedaald met 14,5 miljoen euro (49,9 -/ - 35,4) en vallen hiermee ongeveer 29% lager uit dan in 2022. Hierbij speelt eveneens een rol dat het gemiddeld belegd vermogen gedaald is met 800 miljoen euro wat ook zorgt voor een kostendaling omdat de vermogensbeheervergoedingen in basispunten van het vermogen berekend worden. Het gemiddeld belegd vermogen is in 2023 (10,8 miljard euro) met ruim 9% gedaald (in 2022: 11,9 miljard euro). De beheervergoedingen zijn het resultaat van prijs maal hoeveelheid. Omdat de prijs (het afgesproken tarief met de vermogensbeheerder) op hoofdlijn hetzelfde is gebleven, is de beheervergoeding, in miljoenen uitgedrukt, ook gedaald. Op totaal portefeuilleniveau is de kostendruk gedaald. In 2023 waren de kosten 0,33% van het gemiddeld belegd vermogen ten opzichte van 0,42% in 2022.

SPMS heeft ervoor gekozen om een goed gespreide portefeuille aan te houden. Deze spreiding kenmerkt zich door een spreiding over meerdere beleggingscategorieën en een regionale spreiding binnen alle beleggingscategorieën. Er is ook gekozen voor een combinatie van actief beheer en passief beheer. Bij SPMS is de verhouding actief/passief beheer ongeveer 60%/40%. Dit sluit aan bij de investment beliefs van SPMS. Met name de verdeling over beleggingscategorieën heeft grote invloed op de hoogte van de kosten. Daarnaast heeft SPMS een relatief groot deel van de portefeuille via actieve strategieën belegd. Actief beheer is duurder dan passief beheer. Hier staat potentieel een outperformance tegenover. Over de afgelopen 5 jaar is er sprake van een outperformance ten opzichte van de benchmark. Er is over die periode een outperformance behaald van gemiddeld 0,4% per jaar. De kosten hebben niet alleen betrekking op actief beheer. Het grootste deel van de hogere kosten wordt veroorzaakt door beleggingen in hedgefondsen en onroerend goed, die als doel hebben een betere diversificatie te krijgen, maar wel duurder zijn dan bijvoorbeeld vastrentende waarden (bijvoorbeeld obligaties). De samenstelling van de SPMS-portefeuille is voor het bestuur een afweging van risico, rendement, complexiteit en kosten. Kosten gaan voor de baat uit. Voor een deel staan die kosten vast, en de opbrengsten zijn onzeker. Door te spreiden in risico's en beleggingscategorieën verwacht SPMS ook in perioden waarin aandelen en/of obligaties het minder goed doen, een gunstig rendement te behalen. Een aantal van deze categorieën heeft hogere kosten, maar als de strategie werkt, betaalt dat zich terug. Alleen een kostenvergelijking is onvoldoende. Kosten moeten gerelateerd worden aan rendements- en risicoprofiel en zo mogelijk een benchmark. Voor een verantwoording over de benchmark, zie paragraaf 2.8.5.

Beleggingskosten per categorie (x € 1 miljoen)

	2023		beheer vergoeding		performance		totaal 2023		transactie- kosten
	gemidd. belegd vermogen	€	%	€	%	€	%	€	€
Vastrentende waarden	5.041	14,7	0,29	-6,2	-0,12	8,5	0,17		10,7
Aandelen	2.595	6,6	0,26	-0,3	-0,01	6,3	0,24		1,5
Vastgoed	1.099	7,9	0,72	1,5	0,14	9,4	0,85		0,1
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen/Alpha- mandaat)	821	9,3	1,13	1,3	0,16	10,6	1,29		2,5
Overlay (derivaten / deposito's)	1.293	0,6	0,05	-	-	0,6	0,05		0,4
Totaal 2023	10.849	39,0	0,36	-3,7	-0,03	35,4	0,33		15,2
Totaal 2022						49,9	0,42		25,2

2.8.3 Transactiekosten

Evenals voor het boekjaar 2022 is het look through-principe ook voor de transactiekosten in beleggingsfondsen verplicht (comply or explain). Indien een pensioenfonds belegt middels beleggingsfondsen, worden de kosten van vermogensbeheer en transactiekosten van die beleggingsfondsen meegenomen in de totale kosten. De transactiekosten van SPMS bedroegen 15,2 miljoen euro of wel 0,14% (2022; 0,21%) van het gemiddeld belegd vermogen in 2023. De daling werd veroorzaakt doordat in 2023 geen transitie hebben plaatsgevonden in de beleggingsportefeuille.

De transactiekosten zijn voor aandelen de feitelijke kosten en voor vastrentende waarden de waargenomen spreads in de markt. Door de wijze waarop bij vastrentende waarden met kosten wordt omgegaan als onderdeel van de spread is het lastig voor de pensioensector om dit volledig en correct weer te geven.

2.8.4. Totale kostenratio

De Pensioenfederatie beveelt aan om, naast de bestaande (wettelijke) kengetallen met betrekking tot de uitvoeringskosten, een zogenaamde "Totale kostenratio" op te nemen in het jaarverslag. Dit geeft een totaalinzicht in alle kosten van het beheer van een pensioenfonds, exclusief transactiekosten, als percentage van het belegd vermogen. Hiermee wordt duidelijk welke impact deze kosten hebben op het opgebouwde (pensioen)vermogen. Het kengetal dient als aanvullende, maar tevens als belangrijke graadmeter voor de beoordeling van de kosten van het pensioenfonds.

Na een aantal jaren gebruik van de kengetallen wordt zichtbaar dat er relatief veel aandacht is voor de *Kosten per deelnemer*, terwijl uit de praktijk blijkt dat juist aan dit kengetal een aantal nadelen kleven. Zo wekt het kengetal de indruk dat dit de kosten zijn die direct aan de deelnemer in rekening worden gebracht, hetgeen niet het geval is. De kosten komen ten laste van de jaarlijkse exploitatiekosten van een pensioenfonds. Ook is te zien dat de kosten voor de pensioenuitvoering slechts een beperkt deel uitmaken van de totale kosten. De kosten voor het vermogensbeheer zijn een veelvoud. Uiteraard dienen deze vermogensbeheerkosten wel in relatie tot (meer-jaren) rendement en risico te worden gezien. Bij het vergelijken van fondsen gaat de aandacht disproportioneel naar euro's per deelnemer.

De relatie tussen de verschillende kengetallen van SPMS in 2023 wordt in onderstaande tabel uitgewerkt:

	Bedrag (x € 1.000)	In % gemiddeld belegd vermogen
Pensioenbeheerkosten *)	11.002	0,10
Vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten)	35.400	0,33
Totale kosten	46.402	0,43
Transactiekosten	15.200	0,14
*) Uitgedrukt in euro's per deelnemer		658

Het verdient de aanbeveling om de focus voor de kosten te richten op de Totale kostenratio. Deze laatste ratio draagt ook bij aan een betere vergelijkbaarheid met verzekeraars, vermogensbeheerders en buitenlandse pensioenfondsen, waar de Totale kostenratio gemeengoed is.

In het nieuwe pensioencontract zijn er alleen nog maar premieregelingen. Dan moeten de kosten van zowel vermogensbeheer en als van pensioenbeheer mogelijk op dezelfde wijze worden gepresenteerd aan de deelnemer. Met de voorgestelde ratio wordt hierop ingespeeld.

Transactiekosten worden buiten beschouwing gelaten. Transactiekosten onderscheiden zich doordat ze afhankelijk zijn van (de aard, de omvang, de markt van) de beleggingshandeling. Ze zijn niet afhankelijk van het (gemiddeld) beheerd vermogen an sich. Ook verzekeraars, vermogensbeheerders en buitenlandse pensioenfondsen laten deze kosten vaak buiten beschouwing in de kostenratio. Hiermee wordt een gelijkwaardig speelveld gecreëerd.

2.8.5 Benchmarkonderzoek

Het is lastig om een fonds te vinden waarmee rendement en kosten goed vergeleken kunnen worden. Om een indruk te krijgen kan het kostenpercentage vergeleken worden met andere aanbieders. Het bestuur heeft er voor gekozen om deel te nemen aan het onderzoek 2023 van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI).

Het IBI-rapport 2023 is begin 2024 ontvangen. Het rapport bevat een analyse van de gegevens van deelnemende fondsen over het boekjaar 2022.

In de analyse wordt gebruikgemaakt van een peergroep en een 'universum'.

De peergroep voor vermogensbeheer bestaat in principe uit 12 fondsen en het universum bestaat uit 13 fondsen. Uit analyses blijkt dat er geen relatie bestaat tussen de omvang van het fonds, de vermogensbeheerkosten en de rendementen, daarom worden in de peergroep alle fondsen die deelnemen meegenomen, in feite het gehele universum.

De peergroep voor pensioenbeheer bestaat uit 6 fondsen van vergelijkbare samenstelling in de categorie "Bedrijfstaking-, beroeps- en ondernemingspensioenfondsen met aantal deelnemers meer dan 20 duizend". Het universum bij deze benchmark van IBI bestaat uit 13 Nederlandse pensioenfondsen.

Vermogensbeheer

SPMS heeft in vergelijking met de peergroep gekozen voor een actieve beleggingsstrategie. In 2022 wordt 56,5% van de portefeuille actief beheerd tegenover 64% van de peergroep. Het hiermee totaal behaalde rendement (2,6%) is lager dan de peergroep (3,5%).

Overzicht vermogensbeheer: rendement verslagjaar 2022

	SPMS	IBI Peergroep
Rendement (%)		
- Rendement activamix	-27,5	-23,8
- Excess rendement	0,3	0,1
Totaal rendement	-27,2	-23,7
- Contributies mandaat exclusief rentehedge / valutahedge	-5,4	-4,9
- Contributie rentehedge	-18,7	-17,4
- Contributie currency overlay	-3,2	-1,7
Gemiddeld 10-jarig rendement (%)		
- Rendement activamix - 10-jarig gemiddelde	5,4	4,3
- Excess rendement - 10-jarig gemiddelde	0,4	0,1
- Totaal rendement - 10-jarig gemiddelde	5,8	4,4
Gemiddeld 5-jarig rendement (%)		
- Rendement activamix - 5-jarig gemiddelde	-0,3	1,3
- Excess rendement - 5-jarig gemiddelde	2,8	0,3
- Totaal rendement - 5-jarig gemiddelde	2,4	1,6

De gekozen beleggingsstrategie heeft in 2022 geleid tot een lager rendement dan de peergroep; dit wordt vooral veroorzaakt door de rentehedge (relatief hoge renteafdekking van SPMS in vergelijking met peer group) in combinatie met de sterk gestegen rente in 2022. Op langere termijn is echter sprake van een out-performance van de benchmarks met bovendien ook nog eens excess rendement door actief beheer.

Vermogensbeheerkosten

SPMS heeft gekozen voor een gespreide beleggingsportefeuille met relatief veel actief beheerde mandaten. Dit heeft een hoger kostenniveau voor het beheer van de beleggingsportefeuille tot gevolg. Daar staat een relatief hoog excess rendement tegenover, zoals hierboven toegelicht. De vermogensbeheerkosten voor SPMS bedroegen in 2022 desondanks 0,42% tegenover 0,66% van de peergroep. De IBI Kostenbenchmark is een door het IBI berekende kostennorm voor vermogensbeheer en geeft aan wat de kosten voor SPMS zouden zijn geweest als de portefeuille zou zijn gemanaged tegen de gemiddelde kosten van de peergroep.

De kosten zijn derhalve in lijn met de kostenbenchmark.

Pensioenuitvoering

In het IBI-rapport worden meerdere aspecten van de pensioenuitvoering onderzocht. In deze paragraaf wordt aandacht geschonken aan de kosten en serviceniveau van de uitvoering.

Pensioenbeheerkosten (in EUR)

	SPMS	IBI Peergroup	IBI Universum
Kosten per deelnemer (volgens definitie van Pensioenfederatie)	537	591	356
Kosten per deelnemer (gemiddeld aantal deelnemers incl. slapers)	486	436	250
Kosten per deelnemer als % van gemiddelde uitkering	1,6%	3,4%	2,5%

De kosten per deelnemer zijn bij SPMS lager dan bij de peergroep (537 euro ten opzichte van 591,20 euro). De peergroep bestaat uit 6 pensioenfondsen met minder dan 20.000 deelnemers. Als daarbij ook de slapers betrokken worden, zijn de kosten per deelnemer hoger dan die van de peergroep en ruim boven die van het IBI Universum.

Afgezet tegen de hoogte van de gemiddelde uitkering zijn de kosten per deelnemer met 1,6% lager dan het gemiddelde van 3,4% van de peergroep en lager dan de 2,5% van het universum.

Vanwege de invoering van WTP maken fondsen extra kosten, vaak opgenomen in de vorm van projectkosten. IBI constateert dat bij SPMS de kosten per deelnemer 115 euro voor projecten en BTW bevat. Bij de peergroep is dat 191,50 euro en bij het IBI Universum 93,90 euro. Naar de toekomst toe adviseert IBI de kosten voor het implementeren van WTP strikt gescheiden te houden zodat de meerkosten als gevolg van invoering duidelijk zichtbaar te maken. Doordat ook interne medewerkers deels worden ingezet voor WTP zal een bepaalde toedeling aan WTP moeten plaatsvinden om aan dit advies te kunnen voldoen.

De IBI Service Index geeft het niveau van de service van SPMS ten opzichte van de peergroep en het universum weer. De IBI Service Index van SPMS bedraagt 111 tegenover 91 van de peergroep en 100 van het universum.

Service Index

	SPMS	IBI Peergroup	IBI Universum
Deelnemer transacties (max 68 pt.)	68,0	58,7	61,9
Communicatie (max 52 pt.)	39,0	33,0	34,0
- service center (max 16 pt.)	8,0	5,7	8,4
- voorlichting (max 14 pt.)	11,0	9,0	7,5
- deelnemerscontact (max 10 pt.)	10,0	9,3	9,3
- informatievoorziening (max 12 pt.)	10,0	8,2	8,4
Kwaliteit (max 18 pt.)	9,0	11,0	11,0
- klachten (max 10 pt.)	6,0	7,2	7,5
- kwaliteit (max 8 pt.)	3,0	4,0	3,0
Website (max 64 pt.)	56,0	40,5	48,2
Service index kwaliteit	111,0	91,0	100,0

Op het onderdeel voorlichting, aspecten Gestructureerd digitaal voorlichtingstraject en Persoonlijke ondersteuning van deelnemers bij hun financiële planning en keuzes, haalt SPMS maximale punten: 2 respectievelijk 3 punten (de peergroep scoort 0,7 respectievelijk 1,5 punt en het universum 1,2 respectievelijk 1,1 punt).

Zowel voor de kosten van Vermogensbeheer als Pensioenbeheer geldt dat ze op een aanvaardbaar niveau liggen gegeven de geleverde prestaties.

2.8.6 Oordeel bestuur over kosten

Het bestuur is van oordeel dat het kostenniveau aanvaardbaar is, gezien de dienstverlening aan de belanghebbenden en het feit dat er extra kosten gemaakt moeten worden voor de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel. De uitgebreide onderbouwing is te vinden onder Pensioenuitvoeringskosten en Kosten vermogensbeheer. Het bestuursoordeel is gebaseerd op onder andere het rapport van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI), dat bij het opstellen van dit jaarverslag uitgebreid is besproken.

Dit rapport en interne analyses bevestigden het bestuursoordeel dat gegeven het beleggingsbeleid het kostenniveau aanvaardbaar is. De relatief hoge kosten van vermogensbeheer zijn acceptabel vanwege de kans op extra rendement en de voordelen van diversificatie (waarvoor in meerdere en ook duurdere beleggingscategorieën wordt belegd). Ook de kosten van Pensioenuitvoering passen binnen het beleid. Samengevat komt het erop neer dat het hoge serviceniveau en de governance van een beroepspensioenfonds extra kosten met zich mee brengen.

2.9 Toekomst

2.9.1 Financiële positie

De UFR-dekkingsgraad bedroeg eind 2023 141,5%. Eind 2023 lag de beleidsdekkingsgraad (145,7%) van SPMS boven het vereist eigen vermogen (119,0%). Hoewel de actuele dekkingsgraad gedurende het jaar schommelingen heeft laten zien, is de beleidsdekkingsgraad, het 12-maandsgemiddelde, hier het hele jaar boven gebleven. De goede financiële positie biedt de mogelijkheid tot extra toeslag. Het bestuur heeft voor 2024 besloten tot een extra toeslag van 2,404%.

2.9.2 Economische en politieke ontwikkelingen

Voor het komende jaar houdt men nog een slag om de arm of centrale banken nu wel of niet erin zijn geslaagd om een zachte landing van de economie te ensceneren. De consensus-verwachting onder economen gaat in elk geval van aanhoudend lage groei uit, terwijl inflatie naar verwachting pas aan het einde van 2024 op de gewenste 2% terugkeert. Deze verwachting is omlijst met de nodige mitsen en maren. Hierbij kan gedacht worden aan het al dan niet escaleren van het gewapende conflict in het Midden Oosten, het verdere verloop van de strijd in Oekraïne, de lange en onzekere doorwerking van het monetaire beleid op de economie en de mate waarin de krapte op de arbeidsmarkt het beleid van de centrale banken mogelijk frustreert. Vergrijzing, geopolitieke spanningen (2024 is het jaar waarin de Amerikanen weer een 'nieuwe' President mogen kiezen), de opwarming van het klimaat en de verdere opmars van Artificial Intelligence staan hierbij in de coulisse te trappelen om eveneens een rol van betekenis te mogen gaan spelen.

2.9.3 Ontwikkeling in de beroepsgroep

Er zijn geen opzienbarende ontwikkelingen in de beroepsgroep vrijgevestigde medisch specialisten. Het aantal parttime deelnemers in de pensioenregeling neemt de afgelopen jaren iets toe, evenals de instroom van vrouwelijke deelnemers.

De discussie over een mogelijk verplicht dienstverband voor medisch specialisten is niet afgesloten maar er komen steeds meer tegengeluiden dat dit de beoogde efficiency en kostenbesparing niet gaat opleveren. Op dit moment is niet duidelijk hoe de samenstelling van het nieuwe kabinet eruit gaat zien en welke invloed dit heeft op dit onderwerp. De overgang naar dienstverband zou een forse impact hebben op het deelnemersbestand van SPMS. SPMS blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Er wordt een lichte toename geconstateerd in het aantal gevallen van arbeidsongeschiktheid en de daaruit voortvloeiende premieovername. SPMS onderzoekt de mogelijkheden om daar een preventieve rol in te gaan vervullen.

2.9.4 Technologie

Digitale dienstverlening wordt steeds belangrijker. Steeds meer deelnemers maken gebruik van de SPMS QuickScan: een digitale scan die inzicht geeft in de financiële toekomst. In 2023 is een gebruikersonderzoek gestart om de gebruiksvriendelijkheid van de QuickScan te verbeteren en te optimaliseren. De uitkomsten worden in 2024 besproken en verwerkt in het proces. Ook worden de functionaliteiten van de QuickScan verder uitgebreid. Zo willen we de scenario's echtscheiding en overlijden toevoegen.

Ook is het aanmeldproces van nieuwe deelnemers geautomatiseerd. Hierbij worden continue optimalisaties uitgevoerd.

2.9.5 Datakwaliteit

Voor pensioenfondsen die invaren in het nieuwe pensioenstelsel is datakwaliteit van essentieel belang. Zonder afdoende inzicht in de datakwaliteit voorafgaand aan het invaren kan het fonds geen goed en evenwichtig invaar-besluit nemen en kunnen fouten ontstaan in de berekende individuele pensioenvermogens. Volgens wet en regelgeving moeten

pensioenfondsen daarom kunnen aantonen dat de datakwaliteit voor de transitie (en tijdens en erna) geborgd is. Het is aan het pensioenfonds zelf om vast te stellen en te onderbouwen of en zo ja welke activiteiten nodig zijn om tot het oordeel te komen dat de data in de pensioenadministratie van voldoende kwaliteit is voor het invaren. In het servicedocument Kader datakwaliteit Wet toekomst pensioenen heeft de Pensioenfederatie (in oktober 2022) een aantal “eisen” en maatregelen geformuleerd om de pensioenfondsen in een aantal stappen tot dat oordeel te kunnen laten komen

SPMS werkt nauw samen met haar uitvoerder en externe consultants om de datakwaliteit op het vereiste niveau te brengen. Inmiddels heeft het fonds Fase 1 van het Kader afgerond. Deze fase behelst het (her)formuleren van beleid voor datakwaliteit met onder meer de (minimaal) kwalitatieve risicobereidheid en het inventariseren van de kritieke data-elementen (KDE). Het kader is een iteratief proces. Ook al is een bepaalde Fase afgerond, nieuwe bevindingen kunnen leiden tot bepaalde herzieningen in een voorgaande Fase. Er zijn in totaal zes fasen volgens het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. SPMS moet die zes fasen doorlopen vóór 1 juli 2025. Dat is een uitdagend traject.

2.9.6 Fiscale behandeling pensioenen

De overheid blijft meehelpen om via de belastingen een goed pensioen op te bouwen. De belastingregels voor pensioen worden in het nieuwe pensioenstelsel minder ingewikkeld. De belangrijkste wijziging voor het dan geldende kader is dat enkel nog de premie wordt begrensd en niet langer de opbouw en de uitkering. De te betalen pensioenpremies blijven binnen die nieuwe ruimte fiscaal aftrekbaar en de toekomstige uitkeringen na pensionering blijven belast.

In de Wet toekomst pensioenen is de fiscaal aftrekbare premiegrens vooralsnog 30%. De premiegrens van 30% voor de fiscale aftrek leidt ertoe dat het huidige premieniveau van de pensioenregeling bij benadering gehandhaafd kan blijven zonder rekening te houden met inflatie.

2.9.7 Toekomst pensioenstelsel

SPMS en BPMS werken samen in een project om het fonds voor te bereiden op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De Vergadering van Afgevaardigden (VvA) heeft de projectorganisatie gevraagd om de voorbereidingen te treffen voor de benodigde besluitvorming, waaronder het besluit om al dan niet in te varen in het nieuwe stelsel en het ontwerpen van een nieuwe regeling. In 2021 heeft de VvA reeds een voorlopige voorkeur uitgesproken voor de solidaire premieregeling (die dichter aanligt tegen de huidige regeling dan de andere variant; de flexibele premieregeling). Bij het ontwerp van een nieuwe regeling worden de mogelijkheden van de flexibele premieregeling niet vergeten. Tijdens de voorbereidingen zal er veel gecommuniceerd worden met de deelnemers over de inhoud van de regeling en de te nemen stappen.

De oorspronkelijk beoogde transitiedatum naar het nieuwe stelsel was in 2023 1 januari 2026. De besturen van BPMS en SPMS, als opdrachtgevers van het project dat leidt tot de overgang, hebben in 2023 moeten constateren dat dit uitgangspunt niet langer realistisch is. De oorzaak is dat pensioenuitvoeringsorganisatie APG in het transitie-rooster het voor SPMS mogelijk maakt om de transitie per 1 januari 2027 te laten plaatsvinden. In 2023 is een aantal VvA-vergaderingen gebruikt om de kenmerken van de nieuwe pensioenregeling, de effecten van het invaren te bespreken en de grenzen van de evenwichtigheid vast te stellen. Hierbij is input van de achterban opgehaald en verwerkt zodat naar verwachting in juni 2024 het transitieplan formeel kan worden goedgekeurd door de VvA.

Complexiteitsreductie in het nieuwe pensioenstelsel: winstdeling en keuzeverzekeraars

Met het in werking treden van de Wet toekomst pensioen op 1 juli 2023 breekt voor de hele sector een moment aan waarop kritisch moet worden gekeken hoe en op welke wijze de overgang van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling optimaal in het belang van deelnemers kan worden gerealiseerd. In dat kader wordt uitgebreid gekeken naar reductie van complexiteit in de huidige pensioenregelingen. SPMS vormt hierop geen uitzondering. In dat

verband is een prominent onderwerp binnen de huidige pensioenregeling van SPMS de tot 2002 gevoerde mogelijkheid voor deelnemers om het (norm)pensioen niet op te bouwen bij SPMS, maar bij een verzekeringsmaatschappij, waarbij in alle gevallen de welvaartvastheid wel exclusief bij SPMS werd opgebouwd. Complexiteit doet zich met name voor bij deze welvaartvastheidsaanspraken en de grondslag van indexatie. Er is gebleken dat de reglementaire vastlegging van deze welvaartvastheidsaanspraken aanscherping behoeft. In dat kader beoogt het fonds in 2024 aanpassingen van het reglement door te voeren.

Keuzeverzekeraars

Vanaf de verplichtstelling in 1973 tot aan 2003 heeft de mogelijkheid bestaan voor deelnemers om het normpensioen niet bij SPMS maar bij een keuzeverzekeraar op te bouwen. Per 1 januari 2003 werd deze mogelijkheid beëindigd en werden alle op dat moment bestaande polissen bij keuzeverzekeraars premievrij gemaakt. De opbouw van het normpensioen is sinds dat moment in zijn geheel ondergebracht bij SPMS. SPMS verricht namens de keuzeverzekeraars de betalingen van de ingegane pensioenen en vermeldt de bij keuzeverzekeraars opgebouwde pensioenrechten op de pensioenoverzichten (UPO) van het fonds.

Na de transitie naar een WTP-pensioencontract zal er van toeslagverlening of indexatie in de huidige vorm geen sprake meer zijn. Daarbij vraagt de premiereregeling van het nieuwe pensioenstelsel een anders ingerichte administratieve omgeving die zich niet leent voor het continueren van hierboven beschreven dienstverlening op het gebied van betalingen en communicatie. In dit verband zijn twee oplossingsrichtingen verkend. Een overdracht van de bij verzekeraars opgebouwde pensioenrechten naar SPMS bleek juridisch niet mogelijk. Daarna is met de keuzeverzekeraars besproken hoe de verzekerde pensioenuitkeringen en de pensioencommunicatie daarbij het best kunnen worden overgenomen door de verzekeraars zelf. In de loop van het verslagjaar hebben alle betrokken verzekeraars aan SPMS bevestigd dat ze in principe in staat zijn om vanaf het moment dat SPMS overgaat naar een WTP-pensioenmodel de verzekerde normpensioenen zelf te beheren. Wij verwachten in de loop van het jaar 2024 concrete afspraken te kunnen maken met de betrokken verzekeraars over het overdrachtsproces.

De weer door de verzekeraars zelf uit te voeren werkzaamheden betreffen uitsluitend operationele excasso-processen en het verzorgen van de UPO-documenten. Dit heeft geen gevolgen voor de rechten die de deelnemers aan hun pensioenpolis(sen) bij de gekozen verzekeraars kunnen ontlenen.

2.10 Tot slot

In 2023 kwam een einde aan de zittingstermijn van voorzitter Eelco Stuijzand. Hij is opgevolgd door Amber Goedkoop. Als lid en voorzitter van het Investment Committee en de laatste jaren als voorzitter was hij een inspirerende en fijne collega. Het bestuur dankt Eelco dan ook hartelijk voor zijn jarenlange inzet voor het fonds.

Ondertekening

Zeist, 25 juni 2024

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten

Het bestuur,

dr. A.Y. Goedkoop MBA

drs. S.J. Huisman

dr. M. Gamala

dr. P.M.N.Y.H. Go

dr. ir. M.J. Stoutjesdijk MBA

dr. C.G. Vermeij

drs. M.H.B. Vonk

dr. R. Wagenmakers MBA

3. Verslag Raad van Toezicht

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat het verslag van de Raad van Toezicht (RvT) van SPMS over het jaar 2023. In paragraaf 3.2 beschrijft de RvT zijn werkwijze. In paragraaf 3.3 doet de RvT verslag van zijn toezicht en zijn aanbevelingen. In de laatste paragrafen leest u over de verantwoording, permanente educatie en zelfevaluatie van de RvT en de geldende gedragscode.

3.2 Werkwijze

De RvT volgt de ontwikkelingen binnen SPMS en voert daartoe zowel formeel als informeel overleg:

- De RvT heeft in de verslagperiode vier keer vergaderd met een delegatie van het bestuur in aanwezigheid van de directeur van het bestuursbureau. De delegatie van het bestuur bestond ten minste uit de voorzitter van het bestuur en de voorzitters van de verschillende adviescommissies. Afhankelijk van de agenda waren tevens de sleutelfunctiehouders, andere bestuursleden of functionarissen van het bestuursbureau aanwezig.
- Voorafgaande aan elke RvT- vergadering met het bestuur voerden de RvT-leden onderling vooroverleg.
- De RvT heeft in het kader van het jaarwerk gesprekken gevoerd met de externe accountant en certificerend actuaris buiten aanwezigheid van het bestuur en de directeur van het bestuursbureau. In die gesprekken is onder meer stilgestaan bij het opvolgen van bevindingen van de externe accountant en certificerend actuaris door het bestuur.
- De RvT heeft eenmaal vergaderd met het BPMS-bestuur. Daarin zijn de bevindingen van de RvT over het verslagjaar 2022 besproken.
- De RvT voert maandelijks onderling overleg. Tijdens dat overleg wordt de stand van zaken van lopende onderwerpen besproken, zowel in relatie tot het bestuur als voor de RvT als zodanig en worden actuele ontwikkelingen belicht.
- In de periode tussen vergaderingen van de RvT met het bestuur informeerden de voorzitter van de RvT en de voorzitter van het bestuur elkaar over lopende kwesties. Deze gesprekken vormen input voor de maandelijkse overleggen.

3.3 Toezicht en raadgeving

De RvT ziet toe op een beheerste en integere bedrijfsvoering en een evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Ook staat de RvT het bestuur met raad ter zijde. Als uitloeiSEL daarvan zijn in 2023 onderstaande onderwerpen en bevindingen met het bestuur besproken.

3.3.1. Beheerste en integere bedrijfsvoering

1. Ten aanzien van het functioneren van de governance concludeert de RvT dat het bestuur in het verslagjaar voldoende bemenst was en dat de bestuursleden zich allen bewust waren van hun rol. Het door het bestuur opgestelde opvolgingsschema geeft goed inzicht in de beoogde bemensing van bestuur en commissies voor de komende jaren.
2. Het bestuur heeft in 2023 geconstateerd dat de dubbelrol van de Vergadering van Afgevaardigden – zowel ledenvergadering van BPMS als verantwoordingsorgaan van SPMS - met het oog op de transitie naar het nieuwe stelsel onwenselijk is. De VvA (als ledenvergadering van BPMS) verstrekt immers aan SPMS de opdracht tot de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. Tegelijkertijd zou de VvA (als verantwoordingsorgaan) medezeggenschapsrechten hebben bij SPMS – die de opdracht moet uitvoeren. Verder was het zo dat enkel leden van BPMS waren vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan. Deelnemers en pensioengerechtigden van SPMS die géén lid zijn BPMS ontbreekt het daarmee aan medezeggenschapsinvloed. Daarom heeft SPMS een nieuw verantwoordingsorgaan ingericht dat

per 1 januari 2024 is gestart. De RvT steunt deze herinrichting en heeft geadviseerd over de hiervoor benodigde statutaire wijzigingen.

3. De RvT is van mening dat in 2023 sprake was van goed voorbereide en ordentelijke vergaderingen, zorgvuldige onderbouwing en besluitvorming, vastlegging en opvolging.
4. De RvT heeft met belangstelling kennisgenomen van de bevindingen van DNB naar aanleiding van de (thema-)onderzoeken die zich mede uitstrekten tot SPMS. Deze hadden onder meer betrekking op de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel en waren voor de RvT geen aanleiding tot nieuwe of nadere acties.
5. Gedurende het verslagjaar heeft de RvT tweemaal overleg gevoerd met de sleutelfunctiehouders risicobeheer, interne audit en actuariael. De RvT heeft hun onderzoeken, bevindingen en aanbevelingen besproken. De RvT hecht veel waarde aan deze overleggen en de rapportages van de sleutelfunctiehouders omdat het hem in staat stelt zijn toezichttaak beter te vervullen.
6. In 2023 hebben bestuur en RvT intensief gesproken over de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Die gesprekken gingen onder meer over de voorlopige keuzes, de gemeten risicopreferenties, de inrichting van keuzebegeleiding, de koppeling tussen pensioenadministratie en vermogensbeheer in het nieuwe stelsel en de beheersing van de risico's van de transitie. Voor die transitie hebben BPMS en SPMS een gezamenlijke projectstructuur vormgegeven. Binnen die projectstructuur hebben de risicomangers een prominente positie. Ook wordt periodiek een risk self assessment gehouden om te beoordelen of de transitie naar het nieuwe stelsel beheerst plaatsvindt.
7. Begin 2025 moet de financiële sector, waaronder de pensioenfondsen, voldoen aan de Europese Digital Operational Resilience Act (DORA). SPMS bereidt zich hierop voor en bestuur en RvT hebben hierover in 2023 meerdere keren gesproken. De RvT constateert dat DORA grote impact heeft op de fondsen en uitbestedingspartners en veel inzet vraagt. Op basis van de gesprekken met het bestuur concludeert de RvT dat SPMS ten aanzien van de implementatie voorop loopt in de sector.
8. In 2023 heeft de RvT meerdere keren met het bestuur gesproken over de begroting, aanwending van de middelen en kosten. Hoewel de uitgaven binnen budget zijn gebleven, constateert de RvT dat verbeteringen mogelijk zijn in dit proces zodat het bestuur zicht behoudt op de daadwerkelijke inzet van het budget over de verschillende kostenplaatsen- en soorten.

In het kader van zijn wettelijke toezichttaak komt de RvT op basis van bovenstaande uiteenzetting tot de conclusie dat in het verslagjaar sprake was van een beheerste en integere bedrijfsvoering bij SPMS.

3.3.2. Evenwichtige belangenafweging

1. In de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is het essentieel dat de besluiten en de beoogde doelstellingen als evenwichtig kunnen worden ervaren door de deelnemers. Hierover hebben bestuur en RvT uitvoerig overlegd. Eén van de belangrijke onderwerpen is het beleggingsbeleid tot aan de transitiedatum, in het bijzonder het afdekken van het renterisico en de reële bescherming van aanspraken en uitkeringen. De RvT kan zich vinden in het huidige beleid van het fonds waarbij circa 50% van het renterisico op het totaalvermogen wordt afgedekt en er een duale doelstelling is (nominale en reële bescherming). Over de mogelijkheden van reële bescherming in het nieuwe pensioenstelsel is in 2023 uitgebreid gesproken. Deze dialoog zetten bestuur en RvT voort in 2024.
2. De RvT en het bestuur hebben diepgaand gesproken over de voorgenomen besluitvorming omtrent premie, opbouw en (extra) indexatie voor 2024. De RvT concludeert dat het bestuur hierin de belangen van de verschillende groepen deelnemers, waaronder de pensioengerechtigden, op evenwichtige wijze heeft betrokken en afgewogen. De RvT steunt de keuzes voor premie, opbouw en premiedekkingsgraad in 2024.
3. Van pensioenfondsen wordt door de maatschappij, deelnemers en toezichthouders een duidelijk ESG-beleid (Environmental, Social & Governance) verlangd. SPMS heeft hiervoor sinds een aantal jaren een beleid opgesteld dat ieder jaar wordt beoordeeld en doorontwikkeld. Ook in 2023 zijn bestuur en RvT hierover in gesprek geweest. De RvT constateert dat het bestuur hierin weloverwogen besluiten neemt, rekening houdend met de belangen en voorkeuren van de verschillende groepen deelnemers.

In het kader van zijn wettelijke toezichttaak komt de RvT op basis van bovenstaande uiteenzetting tot de conclusie dat in het verslagjaar sprake was van een evenwichtige belangenafweging door het bestuur die ook als zodanig kan worden ervaren door de pensioendeelnemers.

3.3.3. Overige toezichtonderwerpen

De RvT ziet toe op de naleving van de Code Pensioenfondsen 2018 door het fonds. De RvT hanteert de Code in de uitoefening van zijn eigen toezicht en advies. De RvT heeft bij de behandeling van de jaarstukken expliciet overleg gevoerd met het bestuur over de toepassing van de Code. De RvT is van mening dat SPMS de Code naar inhoud of strekking naleeft.

3.3.4 Aanbevelingen

Opvolging aanbevelingen vorig boekjaar (2022)

Over het boekjaar 2022 heeft de RvT aan het bestuur een aantal aanbevelingen gedaan die in 2023 met het bestuur zijn besproken. De aanbevelingen hadden onder meer betrekking op de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. De RvT is van mening dat het bestuur deze aanbevelingen op juiste wijze heeft betrokken in zijn beleid en besluitvorming gedurende het boekjaar. In 2023 is tevens duidelijk geworden dat de transitie naar het nieuwe stelsel voor SPMS is verschoven van 1 januari 2026 naar 1 januari 2027. Dit geeft meer tijd voor een goede voorbereiding. De RvT constateert dat het bestuur de diverse gremia binnen SPMS en BPMS in een vroeg stadium ‘meeneemt’ in zijn beleidsvorming en de extra tijd die er is ontstaan goed benut. Andere aanbevelingen hadden betrekking op het meerjarenbeleid inzake de premiedekkingsgraad, kosten en reële bescherming. Hierover is in 2023 uitgebreid gesproken in de overleggen tussen bestuur en RvT. De RvT is van mening dat het bestuur op deze onderwerpen een weloverwogen beleid voert waarbij constante monitoring nodig blijft.

Aanbevelingen over het boekjaar 2023 met het oog op 2024

Naar aanleiding van het toezicht over het boekjaar 2023 en vooruitkijkend heeft de RvT de volgende aanbevelingen aan het bestuur:

- De Wet toekomst pensioenen legt nieuwe verantwoordelijkheden bij BPMS als deelnemersvereniging, het bestuur, de RvT en het VO. Bovendien is bij SPMS per 1 januari 2024 een nieuw VO werkzaam. In 2023 heeft de RvT aandacht gevraagd voor het voorbereiden van de verschillende gremia op de nieuwe en gewijzigde taken. Ook in 2024 wil de RvT deze dialoog voeren, in het bijzonder ten aanzien van het nieuwe VO. De transitie vraagt afstemming tussen de verschillende organen (bijvoorbeeld ten behoeve van aansluiting tussen transitieplan en implementatieplan). Tegelijkertijd is de juiste governance, inclusief rolbewustzijn, tot aan en na transitie een belangrijk thema voor de sector en SPMS. In het verlengde hiervan vraagt de RvT tijdig betrokken te worden bij het invaarbesluit en opdrachtaanvaarding zodat hij goed invulling kan geven aan de goedkeurings- en adviesvereisten.
- Op weg naar de transitie worden door BPMS en SPMS keuzes gemaakt. De transitie neemt meerdere jaren in beslag. In die periode kan de context wijzigen waardoor eerdere keuzes in een ander perspectief komen. De RvT vraagt aandacht voor het documenteren en periodiek toetsen en herbevestigen of aanpassen van gemaakte keuzes. SPMS dient te kunnen uitleggen óf en waarom de eerdere keuzes nog steeds optimaal zijn en of de daaraan ten grondslag liggende argumenten onverminderd valide zijn.
- Naast de interne voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel is het van groot belang de deelnemers te betrekken bij en informeren over de voorgenomen transitie. De RvT vindt het nieuwe pensioenstelsel complex. Dit vraagt om effectieve communicatie naar deelnemers, in voorbereiding op, tijdens en na de transitie.
- In en na de transitie gaan de belangrijkste ketenpartners (fonds, fiduciair beheerder, pensioenadministrateur en custodian) op een nieuwe wijze met elkaar samenwerken, zodat SPMS (in beginsel maandelijks) aan de

pensioendeelnemers inzicht kan verschaffen in de mutaties van het persoonlijk pensioenvermogen. Het fonds zal hier de regie moeten voeren.

- In 2024 dient SPMS te besluiten over premie, opbouw en (extra) indexatie voor 2025. De RvT vraagt blijvend aandacht voor het evenwicht tussen het premiebeleid, de opbouw en indexatie, rekening houdend met de beoogde transitie naar het nieuwe stelsel.
- De komende jaren wordt de pensioensector geconfronteerd met een toename aan wet- en regelgeving. Niet alleen in verband met de Wet toekomst pensioenen, maar ook vanuit Europa neemt de regeldruk toe (denk aan DORA en Open Finance). De implementatie van en het voldoen aan deze regelgeving vraagt extra aandacht van bestuur en bestuursbureau.
- De RvT vraagt extra aandacht voor de hoogte en de samenstelling van de kosten (waaronder begrepen de kosten in verband met de transitie). De RvT zal in 2024 in gesprek blijven met het bestuur over een redelijke hoogte van kosten.
- Tot slot vraagt de RvT speciale aandacht voor het beleggingsbeleid tot aan en na de transitie en met name de reële bescherming van aanspraken en uitkeringen.

3.4 Verantwoording

De RvT legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken en de uitoefening van zijn bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan (VO). Dit gebeurt door dit jaarverslag en in een jaarlijks overleg met het VO.

3.5 Permanente educatie

De RvT bevordert geschiktheid, collegiaal toezicht en complementariteit. Daarbij houdt de RvT rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. De leden van de RvT dragen hiervoor zorg in onderling overleg, door middel van een jaarlijkse zelfevaluatie en een zorgvuldige onderlinge afstemming en informatiedeling wat betreft de individuele acties en contacten met het bestuur. Hiermee wil de RvT de collectieve toezichtverantwoordelijkheid waarborgen. Permanente educatie is een vast onderdeel van de werkring van elk van de leden van de RvT.

3.6 Zelfevaluatie

Het eigen functioneren is voor de RvT een continu aandachtspunt, zoals ook weergegeven in norm 28 van de Code Pensioenfondsen. De RvT evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren in een daarvoor belegde vergadering. Hierbij betreft de RvT één keer in de drie jaar een derde als begeleider. De evaluatie over 2022-2023 heeft eind 2023 plaatsgevonden met externe begeleiding. Op basis daarvan concludeert de RvT dat de RvT evenwichtig is samengesteld en dat de leden complementair zijn. De onderlinge samenwerking en de relatie met het bestuur is goed en constructief. De RvT kan zijn toegevoegde waarde verhogen door meer nadruk te leggen op zijn rol als strategisch sparringpartner. In overleg met het bestuur wordt hier vanaf 2024 invulling aan gegeven.

3.7 Gedragscode

De individuele leden van de RvT hebben de Gedragscode van SPMS ontvangen en daarvan kennisgenomen. Zij hebben allen verklaard dat zij in 2023 de Gedragscode hebben nageleefd.

3.8 Tot slot

SPMS opereert in een onzekere omgeving. De Nederlandse pensioensector bevindt zich midden in een ongekend grote transitie. Internationaal is er veel geopolitieke onrust. De ontwikkelingen rond duurzaamheid leiden tot nieuwe risico's en vragen om standpuntbepaling en vertaling in (beleggings)beleid. De wijzigingen van het pensioenstelsel zijn op zijn minst een uitdaging te noemen. In feite dient het pensioenfonds de beheerste en integere bedrijfsvoering te waarborgen van een aantal transities gelijktijdig: de uitvoering van een nieuw pensioencontract en de daarvoor vereiste introductie van dc-administraties, de omzetting van bestaande naar nieuwe opbouw (invaren), optimalisering van datakwaliteit en de totstandkoming van een nieuw raamwerk voor samenwerking tussen pensioenfonds en ketenpartners. De RvT ziet dat het bestuur en het bestuursbureau zeer toegewijd zijn om ontwikkelingen in goede banen te leiden en bedankt hen voor hun inzet voor het fonds. De RvT kijkt uit naar een verdere voortzetting van de prettige samenwerking in 2024 en daarna.

4. Verslag Verantwoordingsorgaan

Sinds 1 januari 2024 kent het Verantwoordingsorgaan van SPMS een nieuwe inrichting. Tot deze datum functioneerde de Vergadering van Afgevaardigden van de Beroepspensioenvereniging Medisch Specialisten tevens als VO. Eind 2023 heeft SPMS verkiezingen georganiseerd en per 1 januari 2024 kent het fonds een separaat verantwoordingsorgaan bestaande uit 5 leden: 2 gekozen door pensioengerechtigden en 3 door de actieve deelnemers.

In dit verslag geeft het verantwoordingsorgaan een oordeel over het handelen van het bestuur in 2023. Aangezien het verantwoordingsorgaan in deze samenstelling in 2023 nog niet actief was, is dit oordeel uitsluitend gebaseerd op de begin 2024 verkregen informatie en gevoerde gesprekken.

Verder merkt het verantwoordingsorgaan op dat één van onze leden in de eerste 2 maanden van 2023 actief was als voorzitter van het bestuur van het fonds. Hiermee velt dit lid deels een oordeel over het eigen functioneren. Aangezien het slechts een korte periode betreft en het verantwoordingsorgaan collectief tot een oordeel komt, acht het verantwoordingsorgaan dit niet bezwaarlijk voor het totale oordeel.

Na installatie heeft het verantwoordingsorgaan de opleiding “Fundament voor Verantwoordingsorganen” van SPO Nyenrode gevolgd. In onderling overleg heeft het verantwoordingsorgaan speerpunten geformuleerd (zie verderop in dit verslag) en met het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling.

Oordeel

Onderstaand oordeel is gebaseerd op het jaarverslag, de daarin opgenomen bevindingen van de Raad van Toezicht, het accountantsrapport, het rapport van de certificerende actuaire en enkele aanvullende documenten. In een gezamenlijke vergadering met deze partijen heeft het verantwoordingsorgaan hen bevraagd op specifieke thema's. Daarbij heeft de dialoog met het bestuur zich toegespitst op 4 onderwerpen. Hierover heeft het verantwoordingsorgaan ook schriftelijk vragen en antwoorden uitgewisseld met het bestuur.

Het eerste onderwerp betreft kosten. Door de lagere kosten voor vermogensbeheer zijn de totale kosten weliswaar lager, maar het verantwoordingsorgaan constateert dat de pensioenbeheerkosten in 2023 aanzienlijk zijn gestegen. Hierover heeft het verantwoordingsorgaan uitvoerig overleg gevoerd met het bestuur, alsook met de Raad van Toezicht. Het verantwoordingsorgaan heeft begrip voor de extra kosten die gemaakt moeten worden voor de transitie naar het nieuwe stelsel. Ook is een deel van de stijging te wijten aan inflatie en stijgende loonkosten. Vanwege het unieke karakter van een beroepspensioenfonds en de hoge servicegerichtheid van SPMS is het verklaarbaar dat het kostenniveau hoger is dan bij de meeste andere fondsen. Tegelijkertijd komen kosten ten laste van pensioenopbouw van deelnemers en moeten deze in verhouding staan tot de dienstverlening. In 2024 zal het verantwoordingsorgaan hier scherp op letten.

De overige 3 belangrijkste onderwerpen waarover het verantwoordingsorgaan uitvoerig met het bestuur heeft gesproken zijn de evenwichtigheid van de besluitvorming rondom opbouw, premie en indexatie per 1 januari 2024, het beleggingsbeleid tot aan de transitie en het beleid ten aanzien van klimaatresoluties die ter stemming worden gebracht op aandeelhoudersvergaderingen (in het kader van het ESG-beleid).

Op basis van de verkregen informatie, de gevoerde gesprekken en de schriftelijke beantwoording van vragen komt het verantwoordingsorgaan tot een positief oordeel over het handelen van het bestuur en het gevoerde beleid in 2023.

Op basis van het SPMS strategiedocument dat het verantwoordingsorgaan met het bestuur heeft besproken heeft het verantwoordingsorgaan vertrouwen in het toekomstig fondsbeleid. Aandachtpunten daarbij voor het verantwoordingsorgaan zijn het kunnen monitoren van de uitrol van geformuleerde strategie en de kosten die met deze strategie gepaard gaan, met name waar het de verbreding van de propositie betreft.

Speerpunten

Het verantwoordingsorgaan heeft 4 speerpunten geformuleerd die het verantwoordingsorgaan zal hanteren bij haar taken, waaronder de oordeelsvorming over 2024:

- De voortvarendheid van (de voorbereiding op) het invaarbepalend besluit richting het nieuwe pensioenstelsel.
- Het beleggingsbeleid tot aan de transitie.
- Communicatie, met name rond het nieuwe stelsel (waaronder kosten).
- Het ESG-beleid.

Tot slot

Het verantwoordingsorgaan dankt het bestuur voor de toewijding en inzet in het afgelopen boekjaar en kijkt uit naar een voorzetting van de dit jaar gestarte constructieve samenwerking.

Reactie SPMS

Het bestuur verwelkomt het verantwoordingsorgaan in de nieuwe samenstelling en is haar dankbaar voor het over 2023 gegeven oordeel. De in het oordeel opgenomen punten en de speerpunten van het verantwoordingsorgaan zijn herkenbaar voor het bestuur. Zoals het verantwoordingsorgaan schrijft, heeft hier begin 2024 overleg over plaatsgevonden en zijn over de punten die het verantwoordingsorgaan in haar oordeel noemt vragen en antwoorden uitgewisseld. In korte tijd is op deze wijze een constructieve dialoog ontstaan.

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan geeft richting aan de aspecten die van belang zijn bij beleidsvorming. Kosten en evenwichtigheid spelen hierin een wezenlijke rol. Beleggen tot aan de transitie, het invaarbepalend besluit, communicatie rondom het nieuwe stelsel en ESG zijn belangrijke actuele onderwerpen. Deze punten zullen dan ook terugkomen in de samenwerking tussen bestuur en het VO. Het bestuur kijkt er naar uit deze samenwerking in 2024 en verder voort te zetten.

5. Jaarrekening

5.1 Balans per 31 december

Balans per 31 december 2023, na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten (bedragen in duizenden euro's).

5.1.1 Activa

	Toelichting	2023	2022
Beleggingen pensioenfonds	5.5.1	13.277.125	12.829.237
Materiële vaste activa	5.5.2	265	307
Vorderingen en overlopende activa	5.5.3	3.418	5.828
Overige activa	5.5.4	3.406	14.093
Totaal		13.284.214	12.849.465

5.1.2 Passiva

	Toelichting	2023	2022
Stichtingskapitaal en reserves	5.5.5		
Overige reserves		1.832.437	1.750.077
Solvabiliteitsreserve		1.550.104	1.432.115
Technische voorzieningen	5.5.6		
Voorziening pensioenverplichtingen		8.153.317	7.444.684
Overige schulden en overlopende passiva			
Derivaten	5.5.1	1.720.836	2.183.709
Overige schulden en overlopende passiva	5.5.7	27.520	38.880
Totaal		13.284.214	12.849.465
(Actuele) Dekkingsgraad (in %)		141,5	142,7

5.2 Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten over 2023 (bedragen in duizenden euro's).

5.2.1 Baten

	<i>Toelichting</i>	2023	2022
Beleggingsresultaten	5.6.3	898.971	-4.004.012
Premiebijdragen	5.6.1	243.120	236.975
Saldo overdracht van rechten	5.6.2	33.884	116.319
Overige baten		642	5
Totaal van de baten		1.176.617	-3.650.713

5.2.2 Lasten

	<i>Toelichting</i>	2023	2022
Pensioenuitkeringen en afkoop	5.6.4	256.633	249.324
Pensioenuitvoeringskosten	5.6.6	11.002	8.838
Mutaties in voorziening pensioenverplichtingen	5.6.5	708.633	-2.859.752
Overige lasten	5.6.7	-	2
Totaal van de lasten		976.268	-2.601.588
Saldo van baten en lasten		200.349	-1.049.125
Resultaatbestemming (* € 1.000)			
Onttrekking / Toevoeging aan overige reserves		200.349	-1.049.125

5.3 Kasstroomoverzicht

(Bedragen in duizenden euro's)

	2023	2022
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	242.615	236.786
Inkomende waardeoverdrachten	38.701	114.806
Betaalde pensioenuitkeringen	-257.146	-247.793
Ontvangen uitkeringen voor rekening en risico van keuzeverzekeraars	21.600	22.456
Betaalde uitkeringen voor rekening en risico van keuzeverzekeraars	-21.600	-22.456
Uitgaande waardeoverdrachten	-2.231	-1.996
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-10.138	-8.734
Overige baten / lasten	684	-161
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	12.485	92.908
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	4.203.121	8.663.730
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	413.911	-469.710
Aankopen beleggingen	-4.625.926	-8.242.539
Betaalde kosten van vermogensbeheer	(14.278,00)	-34.734
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-23.172	-83.253
Nettokasstroom	-10.687	9.655
Stand liquide middelen 1/1	14.093	4.438
Mutatie liquide middelen	-10.687	9.655
Stand liquide middelen 31/12	3.406	14.093

De Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen in vreemde valuta worden verwerkt als valutakoersverschillen.

5.4 Toelichting op de jaarrekening

5.4.1 Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten, statutair gevestigd te Zeist en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177485 (hierna 'SPMS' of 'het fonds'), is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en met inachtneming van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 25 juni 2024 de jaarrekening opgemaakt.

Schattingswijzigingen UFR

Sinds 2012 wordt de rentetermijnstructuur (RTS) van DNB voor pensioenfondsen bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). In 2022 is door de Commissie Parameters geadviseerd om de UFR-methode aan te passen. Er is geadviseerd om voor looptijden tot 50 jaar uit te gaan van de marktrente en voor langere looptijden te extrapoleren op basis van de marktrente tussen 30 en 50 jaar. DNB heeft besloten het advies van de Commissie Parameters over te nemen met ingang van 2023. De wijziging van de UFR-methode betreft een schattingswijziging van de Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. Het effect van deze UFR-wijziging zorgt per 31 december 2023 voor een toename van de voorziening met 38,0 miljoen en is onderdeel van de mutatie Effect Rentetermijnstructuur.

Wijziging kostenopslag

In het boekjaar is de opslag voor excasso-kosten verhoogd van 2,50% naar 2,75%. Deze aanpassing leidt tot een stijging van 20 miljoen euro van de voorziening pensioenverplichtingen. Daarnaast is de jaarlijkse terugkerende grondslag wijziging van de IBNR hier opgenomen, omdat de grondslag van de IBNR meebeweegt met de rentetermijnstructuur. Hierdoor stijgt de voorziening met 5,1 miljoen euro.

5.4.2 Grondslagen voor waardering

Algemeen

Alle bedragen in de jaarrekening zijn in euro's, tenzij dat anders is aangegeven. Beleggingen en pensioenverplichtingen waardeert SPMS tegen de marktwaarde/reële waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, behalve als anders is vermeld. Baten en lasten rekent SPMS toe aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Consolidatie

SPMS beschikt eind 2022 over een 100% dochteronderneming/ beleggingsfonds op de Kaaimaneilanden. Op grond daarvan moet in beginsel een geconsolideerde jaarrekening opgesteld worden. In de consolidatie worden conform Titel 9 BW2 art. 406 lid 1 groepsmaatschappijen betrokken en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend. Deze is opgericht om een gescheiden gemanagede account te krijgen voor het Fund of Hedgefonds. Het betreft de deelneming 'Prisma Martinatoren Fund Ltd'. Deze kapitaalbelangen worden in deze enkelvoudige jaarrekening niet als deelnemingen gerubriceerd, maar rechtstreeks in de beleggingscategorie waarin de kapitaalbelangen zelf beleggen. Aangezien de balansen van de kapitaalbelangen zelf nagenoeg geheel bestaan uit

beleggingen, wijkt de geconsolideerde jaarrekening slechts marginaal af van de enkelvoudige jaarrekening en geeft deze dus niet een ander of beter inzicht. Daarom is de geconsolideerde jaarrekening niet opgenomen in dit jaarverslag.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen baseert SPMS op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die het fonds gegeven de omstandigheden als redelijk beschouwt. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. SPMS beoordeelt de schattingen en onderliggende veronderstellingen voortdurend. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, als de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Ze worden in de periode van herziening en toekomstige perioden geplaatst, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen.

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten verwerkt in de beleggingsresultaten die in de staat van baten en lasten zijn opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten als indirecte beleggingsopbrengsten.

Vreemde valutakoers per balansdatum

	31-Dec-23	Gemiddelde 2023	31-Dec-22	Gemiddelde 2022
USD	1,1047	1,0828	1,0673	1,0516
GBP	0,8665	0,8678	0,8872	0,8549
JPN*	155,73	153,08	140,82	138,25
CHF	0,9297	0,9701	0,9874	1,0020
AUD	1,6189	1,6316	1,5738	1,5189

*) Euro per 10.000 eenheden Japanse yens.

Beleggingen voor risico van het pensioenfonds

Algemeen

In overeenstemming met de Wet verplichte beroepspensioenregeling worden beleggingen gewaardeerd op marktwaarde/reële waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen, worden gerubriceerd en gewaardeerd op marktwaarde/reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde/reële waarde welke is bepaald op (verwachte) intrinsieke waarde op basis van laatst beschikbare jaarrekeningen, c.q. estimates door de fundmanager danwel gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De reële waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen is bepaald op benaderde beurswaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd volgens de per balansdatum geldende beurskoersen. Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende markttrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Alternatieve beleggingen

Dit betreft beleggingen in hedgefondsen (alpha-mandaat) en commodities. Beursgenoteerde alternatieve beleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde alternatieve beleggingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde/reële waarde welke is bepaald op (verwachte) intrinsieke waarde op basis van laatst beschikbare jaarrekeningen, c.q. estimates door de fundmanager. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Materiële vaste activa

De bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen die gebaseerd zijn op de verwachte economische levensduur van de desbetreffende activa, rekening houdend met de restwaarde. Activering en afschrijving vinden plaats vanaf het moment van ingebruikname.

Het betreft de inrichtingskosten van het bestuursbureau. De investeringen in inrichting worden in vijf jaar afgeschreven. Investerings in automatisering worden in drie jaar afgeschreven.

Vorderingen en overlopende activa

Overige vorderingen en overlopende activa worden tegen reële waarde opgenomen. Na eerste verwerking worden de vorderingen en overlopende activa tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht. Hieronder zijn mede begrepen de belegde middelen uit hoofde van ontvangen contante zekerheden. Deze post is onder 'Beleggingsdebiteuren' gepresenteerd.

Overige reserves

Dit betreft het beschikbare vermogen voor toekomstige voorwaardelijke indexering boven de 3% en beschikbaar voor algemene risico's.

Solvabiliteitsreserve

Dit betreft een reserve bestemd voor het ondervangen van verzekerings- en beleggingsrisico's. Deze reserve is bepaald volgens de door de wetgever vastgestelde standaardmethode. Het vereist eigen vermogen uitgaande van de strategische beleggingsmix is dit jaar gebruikt als de toetswaarde solvabiliteit.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezegging van 3%. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de nominale rentetermijnstructuur (zero coupon) ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door DNB.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn in 2023 uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- rente: gebaseerd op de nominale rentetermijnstructuur (zero coupon) met toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR), zoals gepubliceerd door DNB;
- overlevingstafel Prognosetafel AG 2022 met de fondsspecifieke ervaringssterfte 2022;
- onbepaald partnersysteem voor actieve en gewezen deelnemers voor zover partnerpensioen is opgebouwd;
- voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw;
- het partnerpensioen is op opbouwbasis;
- opslag van 0,15% over de voorziening nog niet ingegaan ouderdomspensioen voor latent wezenpensioen;
- kostenopslag ter grootte van 2,75% van de netto voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd boven de 3% onvoorwaardelijke toeslag. Het bestuur heeft in 2023 besloten om naast de onvoorwaardelijk toeslag van 3% een voorwaardelijke toeslag van 2,404% per 1 januari 2024 toe te kennen. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex-ante condities) zijn in de berekening begrepen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid vermeerderd met 2,5 keer de risicopremie premievrijstelling op basis van rente einde boekjaar ter dekking van de in het boekjaar ontstane, maar nog niet gemelde schaden (IBNR).

Voor iedereen wordt in de voorziening rekening gehouden met de uitkering van het pensioen tot het eind van de maand van overlijden. Voor de groep pensioengerechtigden die reeds voor 1 januari 2014 al een uitkering kregen, geldt echter nog uitkering tot eind van het kwartaal van overlijden. Voor deze slotuitkering is een aanvullende reservering nodig.

Deze aanvullende reservering is gelijk aan het bedrag dat nodig is om voor deze pensioengerechtigden gemiddeld één maanduitkering aanvullend te verrichten.

Het tijdelijk partnerpensioen dat is ingegaan na 1 januari 2013 wordt uitgekeerd tot en met de AOW-leeftijd. Hierbij volgt de AOW-leeftijd de wet, ook als deze wordt verhoogd of verlaagd. Voor de reservering van de verwachte toekomstige ontwikkelingen van de AOW-leeftijd wordt er een voorziening aangehouden waarbij rekening wordt gehouden met de verwachte ontwikkeling van de AOW-leeftijd.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. Hieronder zijn inbegrepen de beleggingscrediteuren (beheerfee en bewaarloon).

5.4.3 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan deelnemers in rekening gebrachte bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Waardeoverdrachten (inkomend/uitgaand)

De post 'waardeoverdrachten' bevat bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Beleggingsresultaten risico pensioenfondsen

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Het betreft de rechtstreeks aan het fonds gefactureerde kosten. De niet rechtstreeks aan het fonds gefactureerde kosten worden in mindering gebracht op het rendement en zijn inbegrepen in de indirecte beleggingsopbrengsten. De kosten van vermogensbeheer zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Overige baten

De overige baten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen en afkoop

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Wijziging in voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

Rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van een rente van 3,264% (2022: -0,486%). Dit is de éénjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per 1 januari 2023. De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hier opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de uitbetaling van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten). Daarnaast wordt een percentage van de pensioenopbouw toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder 'Wijziging marktrente'. De waardering van de technische voorzieningen als gevolg van wijziging UFR methodiek per 1 januari 2023 is eveneens verantwoord onder 'Wijziging marktrente'.

Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten

Het saldo van de toevoeging of de onttrekking aan de technische voorziening uit hoofde van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten en waardeoverdrachten die nog in behandeling zijn.

Wijziging actuariële grondslagen

Periodiek worden de actuariële grondslagen beoordeeld. Mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in verslagjaar wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Indexering en overige toeslagen

SPMS streeft ernaar om de pensioenrechten en-aanspraken welvaartsvast te houden. De jaarlijkse procentuele aanpassing is niet lager dan 3% voor de rechten die altijd bij SPMS zijn ondergebracht. SPMS kan de indexering volledig financieren vanuit de 'voorziening voor toekomstige welvaartvastheidsbescherming'. Deze maakt onderdeel uit van de

voorziening pensioenverplichtingen en heeft daarom geen impact op de dekkingsgraad. In 2022 is besloten dat gezien de financiële positie van SPMS het mogelijk is om per 1 januari 2023 een extra voorwaardelijke toeslag van 2,404% te geven. De voorwaardelijke toeslag wordt gefinancierd uit het eigen vermogen van SPMS. Dit heeft een negatief resultaat van 189,9 miljoen tot gevolg.

Wijzigingen overige mutaties

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. De resultaten die zijn ontstaan door afwijkingen ten opzichte van de veronderstellingen die gemaakt zijn, zoals langlevens, kortlevens en arbeidsongeschiktheid. Ook worden de resultaten van overige mutaties hier meegenomen.

Overige lasten

De overige lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

5.4.4 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Het kasstroomoverzicht geeft niet de mutatie weer in de liquiditeiten die onder de beleggingen zijn opgenomen.

5.5 Toelichting op de balans

5.5.1 Beleggingen voor risico van het pensioenfonds

Beleggingen onderscheiden naar beleggingscategorie (x € 1.000), verloop 2023

De overige beleggingen zijn in onderstaande tabel in twee subcategorieën (Alternatieve beleggingen en Deposito's/ Liquide middelen) gepresenteerd.

	Vastrentende waarden	Aandelen	Vastgoed-beleggingen	Derivaten	Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen / Alpha-mandaat)	Deposito's / Liquide middelen	Totaal
Stand per							
31 december 2022	4.710.710	2.352.666	1.155.105	-560.089	802.455	2.184.681	10.645.528
Aankoop/verstrekkingen	2.877.143	1.413.460	108.936	213.613	12.774	0	4.625.926
Verkopen/aflossingen	-2.411.238	-1.332.859	-94.126	-127.338	0	-237.561	-4.203.122
Overige mutaties	21.476	-662	-1.440	-268.966	0	-469	-250.061
Waardeontwikkelingen	228.038	385.912	-134.284	174.112	24.734	59.506	738.018
Stand per							
31 december 2023	5.426.129	2.818.517	1.034.191	-568.668	839.963	2.006.157	11.556.289
Onder de overlopende schulden en overlopende passiva verantwoorde derivaten							1.720.836
Totaal beleggingen volgens de balans							13.277.125

Beleggingen onderscheiden naar beleggingscategorie (x € 1.000), verloop 2022

De overige beleggingen zijn in onderstaande tabel in twee subcategorieën (Alternatieve beleggingen en Deposito's/ Liquide middelen) gepresenteerd.

	Vastrentende waarden	Aandelen	Vastgoed- beleggingen	Derivaten	Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen / Alpha- mandaat)	Deposito's / Liquide middelen	Totaal
Stand per 31 december 2021	6.710.029	3.798.903	1.841.650	411.295	766.472	1.038.812	14.567.161
Aankoop/verstrekkingen	3.367.431	2.545.337	367.423	776.301	5.456	1.180.591	8.242.539
Verkopen/aflossingen	-4.161.515	-3.440.254	-968.297	-93.664	0	0	-8.663.730
Overige mutaties	-64.404	-5.000	-6.357	944.016	0	-40.045	828.210
Waardeontwikkelingen	-1.140.831	-546.320	-79.314	-2.598.037	30.527	5.323	-4.328.652
Stand per 31 december 2022	4.710.710	2.352.666	1.155.105	-560.089	802.455	2.184.681	10.645.528
Onder de overlopende schulden en overlopende passiva verantwoorde derivaten							2.183.709
Totaal beleggingen volgens de balans							12.829.237

Actuele waarde schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten zijn gewaardeerd door gebruik te maken van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Wegens de hiermee gepaard gaande onzekerheden is specifiek voor niet-beursgenoteerde beleggingen aanvullend onderzoek verricht. Voor niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderdeel zijn van de beleggingscategorieën aandelen, vastgoedbeleggingen en alternatieve beleggingen (hedgefondsen/alpha-mandaat) zijn de waarderingen vastgesteld op basis van de 'beste inschatting'- opgaven per balansdatum van de fondsmanager en/of administrator van het beleggingsfonds, omdat een door een externe onafhankelijk accountant goedgekeurde jaarrekening nog niet beschikbaar was. Om een goede inschatting te kunnen maken van de juistheid van deze 'beste inschatting' is een vergelijking gemaakt tussen de 'beste inschatting'- opgave over 2022 en de jaarrekening 2022 van het betreffende fonds. Het hiermee verkregen inzicht heeft niet tot aanpassingen van de waarde ultimo 2023 geleid. Daarnaast zijn alle 'beste inschattingsopgaven' van de fondsmanager en/of administrator beoordeeld op de algemene marktontwikkelingen. Tot slot is de gebruikte waarderingssystematiek voor niet-beursgenoteerde derivaten (SWAPS) getoetst met vergelijkbare financiële instrumenten.

Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

Wijze van waardebeoordeling (x € 1.000)

	Marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en - technieken niet gebaseerd op marktdata	Totaal
Per 31 december 2023				
Vastrentende waarden	4.447.995	501.722	476.412	5.426.129
Aandelen	2.817.983	-	534	2.818.517
Vastgoedbeleggingen	258.338	-	775.853	1.034.191
Derivaten	537.409	-1.106.077	-	-568.668
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen/Alpha-mandaat)	17	298.263	541.683	839.963
Deposito's/liquide middelen	2.006.157	-	-	2.006.157
Totaal	10.067.899	-306.092	1.794.482	11.556.289

	Marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en - technieken niet gebaseerd op marktdata	Totaal
Per 31 december 2022				
Vastrentende waarden	3.773.293	475.351	462.066	4.710.710
Aandelen	2.352.040 -	-	626	2.352.666
Vastgoedbeleggingen	228.708 -	-	926.397	1.155.105
Derivaten	826.391	-1.386.480 -	-	-560.089
Alternatieve beleggingen (Hedgefondsen/Alpha-mandaat)	17	289.711	512.727	802.455
Deposito's/liquide middelen	2.184.681 -	-	-	2.184.681
Totaal	9.365.130	-621.418	1.901.816	10.645.528

De verdeling in de drie rubrieken heeft op onderstaande wijze plaatsgevonden. Onder directe marktnoteringen zijn beleggingen opgenomen met een ISIN code, Liquiditeiten fondsen, Options, Cash en openstaande posten.

Onder afgeleide marktnoteringen is opgenomen FX-en, OTC (derivaten als bijvoorbeeld SWAP's), unlisted credits, hedge funds met ISIN.

Onder waarderingsmodellen en -technieken niet gebaseerd op marktdata is opgenomen unlisted vastgoed, unlisted equity, infra debt funds en hedge funds (alpha-mandaat) zonder ISIN.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een

significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Aanvullend wordt een analyse van de liquiditeit van vastrentende stukken door middel van een analysemethodiek van Bloomberg (BVAL) op de prijsvorming uitgevoerd. De uitkomsten worden door het bestuur gebruikt voor de validering van waardebepaling.

Vastrentende waarden (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Staatsobligaties	2.638.664	2.248.832
Credits	1.808.586	1.570.905
Index-linked	11.894	11.079
Mortgage Backed Securities	413.858	360.029
Infra debt funds	473.852	462.066
Subtotaal vastrentende waarden	5.346.854	4.652.911
Overlopende activa	52.763	42.248
Overlopende passiva	-12.590	-11.705
Liquide middelen	39.102	27.256
Stand per 31 december	5.426.129	4.710.710

De vastrentende waarden portefeuille (obligaties, credits en infra debt) naar regio verdeeld, ziet er als volgt uit:

Vastrentende waarden naar regio (x € 1.000)

	31-12-2023		31-12-2022	
Europa	2.594.815	48,5%	2.138.325	46,0%
Verenigde Staten	2.331.185	43,6%	2.075.539	44,6%
Overige	420.854	7,9%	439.047	9,4%
Stand per 31 december	5.346.854	100,0%	4.652.911	100,0%

Aandelen (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Aandelen	2.795.432	2.328.920
Overlopende activa	10.653	13.704
Overlopende passiva	-491	-4.266
Liquide middelen	12.923	14.308
Stand per 31 december	2.818.517	2.352.666

Vastgoed (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Indirect vastgoed beursgenoteerd	254.966	223.895
Indirect vastgoed niet beursgenoteerd (participaties in beleggingsfondsen)	775.853	926.397
Subtotaal vastgoed	1.030.819	1.150.292
Overlopende activa	1.027	1.050
Overlopende passiva	-72	-43
Liquide middelen	2.417	3.806
Stand per 31 december	1.034.191	1.155.105

Het indirecte niet-beursgenoteerde vastgoed betreft participaties in fondsen. Gezien de juridische vorm en het karakter van deze beleggingen gelden er beperkingen betreffende de vrije verhandelbaarheid.

Derivaten (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Valutaderivaten	113.687	207.267
Rentederivaten	-1.312.234	-1.615.333
TBA's	92.469	41.398
Futures/Forwards/Options	-	203
Subtotaal Derivaten	-1.106.078	-1.366.465
Overlopende activa	17.008	10.342
Overlopende passiva	-91.073	-41.171
Liquide middelen	611.475	837.205
Stand per 31 december	-568.668	-560.089

Het valutarisico voor de Amerikaanse dollar wordt middels valutaderivaten afgedekt. De exposure naar de dollar voor de illiquide portefeuille wordt niet afgedekt. In de praktijk is hiermee de dollar voor ongeveer 80% (2022: 80%) afgedekt. Volgens het strategisch beleid worden de Britse pond en de Japanse yen niet afgedekt.

De rentederivaten worden aangewend om de duration van de activa en de passiva met elkaar in lijn te brengen ('balansbeheer').

Daarnaast wordt uit tactische en strategische overwegingen in futures belegd om de allocatie tussen aandelen en obligaties op korte termijn in lijn te brengen met de gewenste portefeuilledeling.

Alternatieve beleggingen (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Hedgefonds / Alpha-mandaat	839.946	802.438
Liquide middelen	17	17
Stand per 31 december	839.963	802.455

SPMS beschikt eind 2023 over een 100% dochteronderneming/ beleggingsfonds op de Kaaimaneilanden. Deze is opgericht om een gescheiden gemanagede account te krijgen voor het Fund of Hedgefonds. De dochter heeft haar eigen externe Fund of Hedge fund manager. Het voordeel van een gemanagede accountstructuur is hogere transparantie en de mogelijkheid om de portefeuillemanager meer op maat bij te sturen in het gewenste risico-/rendementsprofiel. Bij een niet-maatwerk Fund of Hedge fund is dit niet mogelijk. Het betreft de deelneming 'Prisma Martinitoren Fund Ltd'. Dit sluit aan bij de juridische en operationele structuur van de portefeuillemanagers die deze beleggingsfondsen voor SPMS beheren en behoud van fiscaal gunstige positie die overheden aan pensioenfondsen zoals SPMS verlenen (geen winstbelasting). Het bestuur heeft in het kader van de transparantie ervoor gekozen om deze deelnemingen niet te verantwoorden onder deelnemingen, maar ze in de jaarrekening te verantwoorden onder de desbetreffende beleggingscategorie.

Deelnemingen

In het kader van de deelnemingen wordt voorts het volgende opgemerkt. SPMS heeft niet zozeer voor duurzame verbondenheid maar voor rendementsdoeleinden geïnvesteerd in CIM Fund III via SPMS SPH CF Invesco LLC. Hierin heeft SPMS een 49,995% belang. Het belang van SPMS SPH CF Invesco in CIM Fund III is 3,860%.

Het bestuur heeft ervoor gekozen om deze deelnemingen niet te verantwoorden onder deelnemingen maar ze in de jaarrekening te verantwoorden onder de desbetreffende beleggingscategorie (vastgoed). SPMS ziet deze fondsen als reguliere, extern gemanagede beleggingen.

5.5.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit huurdersinvesteringen van 206 duizend euro (2022: 215 duizend euro) en overige bedrijfsmiddelen van 59 duizend euro (2022: 92 duizend euro).

	Huurdersinvesteringen	Overige bedrijfsmiddelen	Totaal
Stand per 1 januari 2023			
Kostprijs	299	163	462
Cumulatieve afschrijving	-84	-71	-155
Boekwaarden	215	92	307
Mutaties			
Investeringen	35	13	48
Afschrijvingen	-44	-46	-90
Saldo mutaties	-9	-33	-42
Stand per 31 december 2023	206	59	265
Afschrijvingspercentages	20% / 10%	33%	

5.5.3 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Vordering op deelnemers	2.474	1.969
Overige vorderingen	944	3.859
Stand per 31 december	3.418	5.828

De vorderingen en overlopende activa hebben overwegend een resterende looptijd van korter dan één jaar. Er is geen voorziening voor oninbaarheid opgenomen.

5.5.4 Overige activa

Liquide middelen (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Liquide middelen per 31 december	3.406	14.093

Onder de liquide middelen worden tegoeden op bankrekeningen opgenomen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Liquide middelen die beschikbaar zijn voor beleggingen, zijn opgenomen onder de post 'Beleggingen' waar deze betrekking op hebben. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

Ultimo 2023 heeft SPMS bij ING Bank N.V. een kredietfaciliteit van 5 miljoen euro (2022: 5 miljoen euro). Hiervan is ultimo 2023 geen gebruik gemaakt.

5.5.5 Stichtingskapitaal en reserves

Overige reserves en solvabiliteitsreserve (x € 1.000)

	Overige reserves	Solvabiliteitsreserve	Totaal
Stand per 31 december 2022	1.750.077	1.432.115	3.182.192
Toevoeging uit resultaatbestemming	82.360	117.989	200.349
Stand per 31 december 2023	1.832.437	1.550.104	3.382.541

Krachtens het besluit van het bestuur in de vergadering van 25 juni 2024 is het saldo van baten en lasten toegevoegd aan de reserves.

Solvabiliteit

	31-12-2023	31-12-2022
Vereist eigen vermogen	19,0%	19,2%
Minimaal vereist eigen vermogen	4,3%	4,3%
Beschikbaar eigen vermogen (behorende bij de feitelijke dekkingsgraad)	41,5%	42,7%
Beschikbaar eigen vermogen (behorende bij de beleidsdekkingsgraad)	45,7%	42,4%

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model. De huidige vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als solvabel.

De dekkingsgraad van SPMS ultimo 2023 bedraagt 141,5%. De dekkingsgraad is als volgt berekend: Het totale bedrag aan activa, verminderd met de overige schulden en overlopende passiva, is gedeeld door het totale bedrag aan (technische) voorzieningen. Het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) bedraagt 4,3%. Het vereiste eigen vermogen uitgaande van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie bedraagt ultimo 2023 19,0%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2023 145,7%. Het beschikbaar eigen vermogen dat hierbij hoort, is dus hoger dan het vereist eigen vermogen. Er is daarom sprake van een toereikende solvabiliteit ultimo 2023.

5.5.6 Technische voorzieningen

Technische voorzieningen (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Voorziening pensioenverplichtingen	8.153.317	7.444.684
Totaal	8.153.317	7.444.684

Bij de bepaling van de technische voorzieningen wordt uitgegaan van door het bestuur vastgestelde grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

Mutatieoverzicht technische voorzieningen (x € 1.000)

	2023	2022
Stand per 1 januari	7.444.684	10.304.436
Pensioenopbouw	250.241	325.424
Indexering en overige toeslagen	189.880	91.604
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	245.028	-51.018
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-256.537	-249.484
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-6.953	-6.799
Wijziging marktrente	228.386	-3.156.575
Wijziging grondslag/overlevingstafels	25.060	78.654
Mutatie waardeoverdrachten	44.754	124.794
Overige mutaties	-11.226	-16.352
Stand per 31 december	8.153.317	7.444.684

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw opgenomen. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen.

Indexering en overige toeslagen

SPMS streeft ernaar om de pensioenrechten en-aanspraken welvaartsvast te houden. De toegekende onvoorwaardelijke indexatie van 3% is reeds meegenomen in de verplichtingen en leidt daarom niet tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen in 2023. In 2023 is besloten dat gezien de financiële positie mogelijk is om per 1 januari 2024 een extra voorwaardelijke toeslag van 2,404% te geven. Dit heeft een negatief resultaat van 189,9 miljoen euro tot gevolg.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

Rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op basis van een rente van 3,264% (2022: -0,486%). Dit is de éénjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per 1 januari 2023. De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hieronder opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hieronder opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Onder de post 'wijziging marktrente' is de mutatie verantwoord als gevolg van de wijziging van de rentetermijnstructuur. De rentetermijnstructuur ultimo 2023, zoals gepubliceerd door DNB, correspondeert met een gemiddelde nominale rente van 2,29% (ultimo 2022: 2,51%). De wijziging van de rentetermijnstructuur ten opzichte van eind 2022 leidt tot een toename van de voorziening pensioenverplichtingen met 228,4 miljoen euro.

De wijziging van de marktrente bestaat uit twee delen. Het effect van de tweede stap van de UFR- wijziging zorgt per 31 december 2023 voor een toename van de voorziening van 38 miljoen euro. Daarnaast leidt de wijziging van de marktrente tot een toename van de voorziening van 190,4 miljoen.

Wijziging grondslag/overlevingstafels

In het boekjaar is de opslag voor excasso-kosten verhoogd van 2,50% naar 2,75%. Deze aanpassing leidt tot een stijging van 20 miljoen van de voorziening pensioenverplichtingen. Daarnaast is de jaarlijkse terugkerende grondslag wijziging van de IBNR hier opgenomen, omdat de grondslag van de IBNR meebeweegt met de rentetermijnstructuur. Hierdoor stijgt de voorziening met 5,1 miljoen.

Mutatie waardeoverdrachten

Dit betreft de toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten en waardeoverdrachten die nog in behandeling zijn.

Overige mutaties

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds. Dit is opgenomen onder overige mutaties. Daarnaast zijn de mutaties met betrekking tot pensioenkeuzes ook opgenomen onder deze post.

De voorziening pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

Voorziening pensioenverplichtingen (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Actieve deelnemers	3.696.282	3.379.594
Gewezen deelnemers	652.636	569.589
Pensioengerechtigden	3.578.691	3.306.815
Netto pensioenverplichtingen	7.927.609	7.255.998
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	225.708	188.686
Totaal per 31 december	8.153.317	7.444.684

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De kenmerken van de regeling zijn als volgt:

- De pensioenregeling is een uitkeringsregeling waarbij jaarlijks een normpensioen wordt opgebouwd. De deelnemer ontvangt een uitkering vanaf de 65-jarige leeftijd. De pensioeningangsdatum kan maximaal vijf jaar worden vervroegd of uitgesteld.
- Per 1 januari 2023 bedraagt het normpensioen voor opting in 913,93 euro per jaar.
- Afhankelijk van de hoogte van de premiegrondslag wordt de pensioenopbouw bepaald volgens het zogenaamde trapcodesysteem waarbij er telkens een zesde deel minder pensioen wordt opgebouwd. De hiermee corresponderende premie wordt daardoor eveneens verlaagd. De parttime factor kan tot verlaging van de opbouw leiden.
- De premie komt 100% voor rekening van de deelnemer. Alleen in geval van blijvende arbeidsongeschiktheid kan SPMS onder voorwaarden de premie voor de opbouw van het pensioengeheel of gedeeltelijk overnemen.
- De regeling kent ook een partnerpensioen, tijdelijk partnerpensioen en wezenpensioen.
- Deelnemers die al voor 1 januari 2013 deelnemer waren hadden eenmalig de keus om niet mee te gaan met verhoging van de jaarlijkse opbouw met 1/3 (opting-out). Zij bouwen een lager pensioen op.

Toeslagbeleid

SPMS streeft ernaar de pensioenrechten en de pensioenaanspraken welvaartsvast te houden, dat wil zeggen aan te passen aan de loonontwikkeling. Hierbij wordt gekeken naar de stijging van het CBS-indexcijfer voor de ambtenaren, voor zover dit in lijn ligt met het honorarium van de medisch specialisten.

De jaarlijkse procentuele aanpassing is niet lager dan 3% voor de pensioenrechten en de pensioenaanspraken die altijd bij SPMS zijn ondergebracht ⁽¹⁾. Dit is een onvoorwaardelijke toeslag. Hierop kan alleen een uitzondering worden gemaakt

indien de slechte financiële positie van het fonds het nodig maakt om tot een korting als bedoeld in artikel 129 Wvb over te gaan. Indien de jaarlijkse procentuele aanpassing hoger is dan 3% kan het bestuur besluiten tot aanpassing met dit hogere percentage, als de middelen hiervoor toereikend zijn en voor zover dit past binnen de voorwaarde van het toekomstbestendig verlenen van toeslagen en zover dit past binnen het bestaande fiscale kader. Deze toeslag boven 3% is voorwaardelijk.

Boven op de ambitie kan het bestuur een extra toeslag verlenen als de middelen hiervoor beschikbaar zijn en voor zover dit past binnen de voorwaarde van het toekomstbestendig verlenen van toeslagen als bedoeld in artikel 132 Wet verplichte beroepspensioenregeling en de fiscale maxima. Deze toeslag boven 3% is voorwaardelijk. Wanneer in het verleden een voorwaardelijke toeslag niet is toegekend, wordt die niet gecompenseerd.

(1) De jaarlijkse stijging kan afwijken, wanneer een deelnemer in het verleden een verzekering heeft afgesloten bij een keuzeverzekeraar.

5.5.7 Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Nog te betalen beleggingskosten	5.688	25.766
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.397	6.911
Crediteuren	3.143	32
Nog te betalen bedragen overig	12.235	6.114
Voorziening personeelsbeloningen	57	57
Totaal	27.520	38.880

De voorziening personeelsbeloningen betreft de verplichtingen ten aanzien van de jubileumuitkeringen en heeft een looptijd van langer dan een jaar. Alle overige schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Nog te betalen beleggingskosten (x € 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Te betalen beheerloon (externe manager)	5.503	25.766
Te betalen bewaarloon (custodian)	185	-
Totaal per 31 december	5.688	25.766

Onder het te betalen beheerloon van 6 miljoen (2021: 26 miljoen) is een schatting opgenomen van circa 2,3 miljoen (2022: 5,5 miljoen) inzake prestatie afhankelijke beloningen.

5.5.8 Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Indien de solvabiliteit zich negatief ontwikkelt bestaat het risico dat er geen ruimte is voor een eventuele toeslagverlening voor opgebouwde pensioenrechten en -aanspraken.

De dekkingsgraad van SPMS ultimo 2023 bedraagt 141,5%. Het vereiste eigen vermogen uitgaande van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie bedraagt ultimo 2023 19,0%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2023

145,7%. Het beschikbaar eigen vermogen dat hierbij hoort, is dus hoger dan het vereist eigen vermogen. Er is daarom sprake van een toereikende solvabiliteit ultimo 2023.

De dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling van de aanwezige dekkingsgraad (in percentages):

	2023	2022
Dekkingsgraad per 1 januari	142,7	141,1
Beleggingsresultaat	7,1	-38,3
Wijziging marktrente	-4,2	62,2
Indexatie	-3,6	-1,2
Premieresultaat	-1,5	-2,1
Uitkeringen	1,5	1,0
Wijziging overlevingstafel	-0,5	-1,5
Overige	-	-18,5
Dekkingsgraad per 31 december	141,5	142,7

De reële dekkingsgraad

Met ingang van 2015 is het fonds verplicht een reële dekkingsgraad aan de toezichthouder te melden. Wettelijk is voorgeschreven dat bij de berekening van de reële dekkingsgraad moet worden uitgegaan van de verwachte prijsinflatie.

Een reële dekkingsgraad van 100% betekent dat naar verwachting de pensioenen in de toekomst volledig met prijsinflatie verhoogd kunnen worden. De reële dekkingsgraad wordt bepaald door de beleidsdekkingsgraad te delen door de TBI-grens. TBI staat voor toekomstbestendige indexatie. De TBI-grens is gelijk aan de dekkingsgraad waarboven de pensioenen, naar verwachting, volledig op basis van prijsinflatie geïndexeerd kunnen worden.

Voor een fonds met onvoorwaardelijke toeslagverlening moet een nominale beleidsdekkingsgraad bepaald worden waarbij de onvoorwaardelijke stijging van 3% buiten beschouwing wordt gelaten. De pensioenverplichtingen worden dan op dezelfde manier vastgesteld als voor een "doorsnee" pensioenfonds.

Eind 2023 bedraagt de nominale beleidsdekkingsgraad 236,4% en de TBI-grens 132,2%. De reële dekkingsgraad eind 2023 bedraagt derhalve $(236,4\%/132,2\% =) 178,8\%$. De reële dekkingsgraad van SPMS is hoger dan de actuele dekkingsgraad. Dit is ook gerechtvaardigd omdat de actuele dekkingsgraad van SPMS een 'welvaartsvaste' dekkingsgraad en de reële dekkingsgraad een 'waardevaste' dekkingsgraad is.

Surplus/Tekort op FTK-grondslagen (x € 1 miljoen)

	31-12-2023	31-12-2022
Technische voorzieningen volgens jaarrekening	8.153	7.445
Buffers		
S1 Renterisico	220	198
S2 Risico zakelijke waarden	1.154	1.062
S3 Valutarisico	364	362
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	373	345
S6 Verzekeringstechnisch risico	227	207
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer risico	31	44
Totaal S (vereiste buffers) bepaald op basis van standaardmethode	1.550	1.432
Vereist vermogen	9.703	8.877
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden = pensioenvermogen)	11.536	10.627
Surplus	1.833	1.750

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen in de evenwichtssituatie is uitgegaan van het strategische renteafdeckingspercentage van 78% op basis van de marktrente. Het strategische renteafdeckingspercentage van 78% geeft circa 76,2% afdekking van de schok van de verplichtingen. De vereiste buffers zijn gestegen ten opzichte van eind 2022 door de daling van de rente.

Risicobeleid en -beheer

Voor de beschrijving van het risicobeleid en -beheer wordt verwezen naar paragraaf 2.6.

Valutarisico

Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2023 60% (2022: 59%) van de beleggingsportefeuille en is voor 62% (2022: 57%) afgedekt naar de euro. Dit betreft de Amerikaanse dollar (USD). Het strategische beleid van het fonds is om de liquide dollar-assets volledig af te dekken en de illiquide niet. In praktijk zal dit leiden tot een afdekking van circa 80% op totaalniveau.

Valutapositie (x € 1.000)

	2023		
	Vóór afdekking	Valuta derivaten	Nettopositie (na)
GBP	123.366	-20.200	103.166
JPY	164.073	-	164.073
USD	5.570.966	-4.324.635	1.246.331
Overige valuta	1.125.431	4.152	1.129.583
Totaal	6.983.836	-4.340.683	2.643.153

De tactische/feitelijke positie kan op 31 december 2023 afwijken van de strategische positie. Het afdekkingsbeleid is gericht op de strategische positie.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden, renteswaps en de pensioenverplichtingen verandert door ongunstige veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

Duration ultimo jaar (x € 1.000)

	2023		2022	
	Balanswaarde	jaren	Balanswaarde	jaren
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	5.346.854	6,7	4.652.911	6,1
Duration van de portefeuille (na derivaten)	11.556.289	11,8	10.645.527	11,5
Duration van de pensioenverplichtingen	8.153.317	18,7	7.444.684	18,7

De duration van de totale beleggingen (inclusief vastgoed, hedge funds en aandelen) is korter dan de duration van de verplichtingen. De beleggingen in vastrentende waarden hebben tot gevolg dat de dekkingsgraad gevoelig is voor rentebewegingen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Andersom geldt dat bij een rentestijging de dekkingsgraad ook zal stijgen. Het beleid van het pensioenfonds is om een gedeelte van dit renterisico af te dekken. In 2023 is het strategische afdekkingpercentage 78% van de marktwaarde. Het afdekken van het renterisico gebeurt met renteswaps. Dit zijn derivaten waarmee de duration van de vastrentende beleggingen kan worden opgehoogd.

Vastrentende waarden naar looptijd ultimo jaar (x € 1.000)

	2023		2022	
	Balanswaarde	procent	Balanswaarde	procent
Resterende looptijd <1 jaar	106.713	2,0%	107.398	2,3%
Resterende looptijd >1 en <5 jaar	654.682	12,2%	666.598	14,3%
Resterende looptijd >5 jaar	4.585.459	85,8%	3.878.915	83,4%
Totaal (*)	5.346.854	100%	4.652.911	100%

(*) Betreft de waarde van de vastrentende waarden exclusief overlopende activa, passiva en liquide middelen.

Bij het bepalen van het vereist eigen vermogen worden voor het bepalen van de rentegevoeligheid van de verplichtingen en de bezittingen de uitkeringenstromen gehanteerd.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst en marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan. Beheersing vindt plaats door spreiding, het stellen van limieten aan tegenpartijen en of het vragen van (extra) zekerheden zoals onderpand. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, vooral OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds worden afgedekt door onderpand.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende waarden portefeuille kunnen de volgende overzichten worden gegeven:

Staatsobligaties (x € 1.000)

	31-12-2023		31-12-2022	
AAA	1.820.679	69,0%	1.516.403	67,4%
AA	130.658	5,0%	88.115	3,9%
A	107.659	4,1%	106.900	4,8%
BBB	288.505	10,9%	244.396	10,9%
Lager dan BBB	282.432	10,7%	277.809	12,4%
Geen rating	8.731	0,3%	15.209	0,7%
Totaal	2.638.664	100,0%	2.248.832	100,0%

Credits (x € 1.000)

	31-12-2023		31-12-2022	
AAA	6.455	0,4%	10.763	0,7%
AA	51.104	2,8%	43.972	2,8%
A	525.036	29,0%	403.914	25,7%
BBB	939.706	52,0%	825.317	52,5%
Lager dan BBB	242.425	13,4%	252.709	16,1%
Geen rating	43.860	2,4%	34.230	2,2%
Totaal	1.808.586	100,0%	1.570.905	100,0%

Index Linked Bonds (x € 1.000)

	31-12-2023		31-12-2022	
AAA	-	0,0%	-	0,0%
AA	5.157	43,4%	-	0,0%
A	-	0,0%	-	0,0%
BBB	-	0,0%	-	0,0%
Lager dan BBB	4.391	36,9%	10.764	97,2%
Geen rating	2.346	19,7%	315	2,8%
Totaal	11.894	100,0%	11.079	100,0%

Mortgage Loans (x € 1.000)

	31-12-2023		31-12-2022	
AAA	20.582	5,0%	25.747	7,2%
AA	371.395	89,7%	307.282	85,3%
A	3.136	0,8%	3.771	1,0%
BBB	4.716	1,1%	6.726	1,9%
Lager dan BBB	364	0,1%	458	0,1%
Geen rating	13.665	3,3%	16.045	4,5%
Totaal	413.858	100,0%	360.029	100,0%

Infra debt funds (x € 1.000)

	2023		2022	
AAA	-	0,0%	-	0,0%
AA	-	0,0%	-	0,0%
A	-	0,0%	-	0,0%
BBB	473.852	100,0%	462.066	100,0%
Lager dan BBB	-	0,0%	-	0,0%
Geen rating	-	0,0%	-	0,0%
Totaal	473.852	100,0%	462.066	100,0%

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat SPMS (in tijden van stress) niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. Ten behoeve van de beheersing van het liquiditeitsrisico brengt SPMS aan de hand van stress-scenario's de omvang van het potentiële liquiditeitsrisico in kaart. Ook zijn grenzen vastgesteld waar het bestuur binnen wenst te blijven. Daarnaast heeft SPMS een actieplan dat voorziet in het beschikbaar maken van voldoende liquiditeiten.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat

de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen is ultimo 2022 overgegaan naar de prognosetafels AG 2022 met fondsspecifieke ervaringssterfte 2022.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit. Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend. Daarnaast wordt er gereserveerd voor in het boekjaar ontstane, maar nog niet gemelde schade (IBNR). Deze is gelijk aan 2,5 keer de risicopremie premievrijstelling op basis van rente einde boekjaar.

Toeslagrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om de pensioenen te verhogen. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, het rendement, de looninflatie en de demografie. Er is sprake van een onvoorwaardelijke toeslagtoezegging van 3%.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Ultimo 2023 zijn in de beleggingsportefeuille de volgende posten met een omvang groter dan 2% van het balanstotaal aanwezig:

Posten met omvang groter dan 2%

	31-12-2023	31-12-2022
Bundesrepublik Deutschland	4,21%	2,60%
Nederlandse staat	11,57%	11,14%

Bundesrepublik Deutschland en Nederlandse Staat zijn Europese staatsobligaties met AAA rating die weinig of geen kredietrisico hebben. Daarnaast beslist het bestuur van SPMS over de gewichten en bandbreedtes per beleggingscategorie en deze worden continu gemonitord. Bij de bepaling van het vereiste eigen vermogen is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico (S8) gelijkgesteld aan 0%.

Overige financiële risico's

Operationeel risico

De borging geschiedt onder meer door het analyseren en beoordelen van een actuele ISAE 3402 type II-rapportage ontvangen van met name APG, J.P. Morgan en BlackRock. De analyse en beoordeling houden in dat onder andere gekeken wordt of de scope van de rapportage overeenkomt met de dienstverlening die wordt afgenomen van deze partijen. Als blijkt dat de scope van de rapportage tekort schiet, dan zal met de betreffende partij contact worden opgenomen. Aanvullende vragen of verzoeken tot het leveren van documentatie worden uitgezet.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen geldt voor SPMS dat dit risico niet beheersbaar is.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. Het fonds gebruikt derivaten hoofdzakelijk om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Hiervoor geldt dat wordt gewerkt met onderpand.

Er wordt gebruik gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Forwards: forwards lijken veel op futures, maar worden over the counter (OTC, zie begrippenlijst) verhandeld in plaats van op een beurs. SPMS belegt in zogenaamde TBA's (to be announced) om zo te kunnen beleggen in Amerikaanse hypotheek.
- Currency forwards: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten, waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaps: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten, waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van geldstromen. SPMS maakt gebruik van interest rate swaps om het renterisico te beperken.
- Met behulp van credit default swaps worden crediteurenrisico's in de obligatieportefeuille tactisch gestuurd en met behulp van total return swaps is een deel van de beleggingen in opkomende markten gerealiseerd.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities ultimo jaar (x € 1.000):

Derivatenposities (*) ultimo jaar (x € 1.000)

Type contract	2023	2023	2022	2022
	Onderliggende contracten	Marktwaaarde	Onderliggende contracten	Marktwaaarde
Futures/forwards	1.423.937	-	1.266.342	-
Currency forward	4.945.888	113.687	5.772.140	207.267
TBA's	92.474	92.469	42.181	41.398
Interest rate swaps	11.482.293	-1.304.064	11.381.665	-1.613.269
Credit default swaps	238.195	-8.170	239.492	-2.064
Options	-	-	30.017	203
Totaal		-1.106.078		-1.366.465

*) Betreft de waarde van de derivaten exclusief overlopende activa, passiva en liquide middelen.

Positie zekerheden in miljoenen

	31-12-2023	31-12-2022
Derivatenpositie	-1.106	-1.366
TBA's (voor TBA's hoeft geen collateral te worden aangehouden)	-92	-41
Saldo te ontvangen onderpand / te verstrekken onderpand	271	1.621
Saldo zekerheden	-927	214

Dit bedrag (-927 miljoen) sluit aan met het saldo van de ontvangen (51 miljoen) en verstrekte zekerheden (978 miljoen) zoals vermeld in paragraaf 5.5.9 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

5.5.9 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

SPMS huurt haar kantoorruimte aan de Dribergseweg in Zeist. Op basis van het tot 30 september 2024 doorlopende huurcontract bedraagt de huurverplichting ultimo 2023 circa 141 duizend euro [circa 188 duizend euro per jaar] (2022: 330 duizend euro). Per 1 september 2023 heeft SPMS een nieuw huurcontract afgesloten voor kantoorruimte aan de Sparrenheuvel 16 in Zeist. Op basis van dit nieuwe vijfjarige huurcontract bedraagt de huurverplichting ultimo 2023 circa 1 miljoen euro [circa 0,2 miljoen euro per jaar].

SPMS heeft aan negen functionarissen (2022: acht) auto's ter beschikking gesteld. Deze auto's worden geleased. De verplichting van SPMS op basis van de afgesloten contracten bedraagt ultimo 2023 circa 299 duizend euro (2022: 281 duizend euro).

Onderstaand zijn de looptijden van de leasecontracten opgenomen.

	31-12-2023	31-12-2022
Te betalen:		
Binnen één jaar	45	17
Tussen één en vijf jaar	254	264
Meer dan vijf jaar	-	-
Totaal	299	281

Voorwaardelijke verplichtingen

Er lopen tegen het pensioenfonds geen juridische procedures die zouden kunnen leiden tot een verplichting van materiële omvang.

Op grond van regelgeving dient SPMS inzicht te geven in de fiscale positie in de Verenigde Staten op het gebied van vastgoedbeleggingen. Doordat de Amerikaanse vastgoedportefeuille verder in waarde is gestegen en er reguliere fiscale afschrijvingen plaatsvinden, lopen de commerciële en fiscale waarden steeds verder uiteen. De ongerealiseerde vermogenswinsten, dat wil zeggen het verschil tussen de commerciële en fiscale waarden, kunnen in de toekomst in de aangiften van SPMS tot uiting komen.

De schatting van de belastinglatentie kent zowel een passieve positie (schuld) als een actieve positie (vordering). De passieve positie komt voort uit het scenario dat de onderliggende bezittingen direct verkocht worden door de fondsen waarin SPMS investeert. Uitgaande van het beleggingsbeleid van SPMS zullen deze vastgoedbeleggingen in portefeuille

blijven en zou betoogd kunnen worden dat de schatting van de belastinglatentie aanzienlijk lager is. De actieve positie zal afhankelijk van de nog te realiseren resultaten in de betreffende beleggingen ook daadwerkelijk te vorderen zijn.

Echter gezien de onzekerheden die met deze schatting samen hangen, de keuzes die het fonds heeft inzake haar exitstrategie en de inherent grote onzekerheid over de waardeontwikkeling van het onroerend goed, voldoet deze post niet aan de opnamecriteria voor de jaarrekening.

Verstreekte zekerheden en garanties

Uit hoofde van derivaten-beleggingstransacties is door SPMS voor een bedrag van 978 miljoen euro aan zekerheden gesteld in de vorm van in onderpand gegeven obligaties en cash.

Betreffende de huur van de kantoorruimte aan de Driebergseweg is aan verhuurder een bankgarantie voor onbepaalde tijd ter waarde van 56.500 (2022:56.500) euro verstrekt.

Ontvangen zekerheden

Uit hoofde van derivaten-beleggingstransacties is door SPMS voor een bedrag van 51 miljoen euro aan zekerheden ontvangen in de vorm van in onderpand verkregen obligaties en cash.

Contractuele verplichtingen

SPMS besteedt de administratieve uitvoering uit aan APG DWS en Fondsenbedrijf NV. De totale verplichting voor 2024 bedraagt ongeveer 4,3 miljoen euro (exclusief BTW).

5.6 Toelichting op staat van baten en lasten

5.6.1 Premiebijdragen

Premiebijdragen (x € 1.000)

	2023	2022
Feitelijke premie		
Normpensioen	100.041	97.498
3% onvoorwaardelijke toeslagverlening	129.379	126.094
Risicoregeling	3.787	3.721
Premieovername bij arbeidsongeschiktheid	9.913	9.662
Totaal	243.120	236.975
Zuivere kostendeekkende premie	300.797	389.295
Gedempte kostendeekkende premie	199.108	160.626
Feitelijke premie	243.120	236.975

De verschillen tussen de zuivere kostendeekkende premie, de feitelijke premie en de gedempte premie zijn het gevolg van verschillen in gehanteerde rekenrente. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

De samenstelling van de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

Zuivere kostendeekkende- en gedempte kostendeekkende premie (x € 1.000)

	Zuivere kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
Actuariel benodigde premie	242.039	156.586
Opslag uitvoeringskosten	3.011	3.011
Opslag premievrijstelling arbeidsongeschiktheid	8.201	8.201
Opslag solvabiliteit	47.546	31.310
Totaal	300.797	199.108

5.6.2 Saldo overdracht van rechten

Waardeoverdrachten (x € 1.000)

	2023	2022
Waardeoverdrachten inkomend	36.115	118.315
Waardeoverdrachten uitgaand	-2.231	-1.996
Saldo	33.884	116.319

5.6.3 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten 2023 (x € 1.000)

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	35.309	-134.284	-1.918	-100.893
Aandelen	51.889	385.913	-6.313	431.489
Vastrentende waarden	157.675	228.038	-7.255	378.458
Derivaten	-117.304	174.112	-591	56.217
Alternatieve beleggingen (Hedgefonds/Alpha-mandaat)	0	24.734	-6.898	17.836
Overige beleggingen	29.890	85.974	0	115.864
Totaal	157.459	764.487	-22.975	898.971

De indirecte beleggingsopbrengsten en de herwaardering in de tabel van paragraaf 5.5.1 Beleggingen voor risico van het pensioenfonds ad 738.018 vertonen een verschil van 26.468 (namelijk 738.018 ten opzichte van 764.486). Dit wordt veroorzaakt door gerealiseerd resultaat op futures (29.731) en valutakoersverschillen (-3.263).

Beleggingsresultaten 2022 (x € 1.000)

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	44.798	-79.314	-3.339	-37.855
Aandelen	67.857	-546.320	-6.358	-484.821
Vastrentende waarden	160.897	-1.140.831	-18.761	-998.695
Derivaten	30.607	-2.598.037	-632	-2.568.062
Alternatieve beleggingen (Hedgefonds/Alpha-mandaat)	-	30.527	-7.059	23.468
Overige beleggingen	2.443	59.510	-	61.953
Totaal	306.602	-4.274.465	-36.149	-4.004.012

De indirecte beleggingsopbrengsten en de herwaardering in de tabel van paragraaf 5.5.1 Beleggingen voor risico van het pensioenfonds ad -4.328.652 vertonen een verschil van 54.187 (namelijk -4.274.465 ten opzichte van -4.328.652). Dit wordt veroorzaakt door gerealiseerd resultaat op futures (58.447) en valutakoersverschillen (-4.260).

Kosten vermogensbeheer (x € 1.000)

	2023	2022
Bewaarloon	1.778	2.155
Beheerloon externe managers	17.370	16.494
Kosten fiduciair management	2.941	3.764
Prestatie afhankelijke vergoedingen	-5.194	9.354
Overige kosten vermogensbeheer	2.030	610
Advieskosten vermogensbeheer	977	948
Aandeel kosten vermogensbeheer, bestuur en bestuursbureau	3.073	2.824
Totaal kosten vermogensbeheer	22.975	36.149

Naast de bovenvermelde kosten van vermogensbeheer worden voor de in de sectoren vastgoedbeleggingen, aandelen en alternatieve beleggingen (hedgefondsen/alpha-mandaat) opgenomen beleggingsfondsen, onderliggende kosten voor vermogensbeheer en custody direct in de waarde van het betreffende fonds verwerkt. De directe kosten ad 22.975 samen met de kosten die in de betreffende fondsen zijn verwerkt is het totaal dat in paragraaf 2.8.2 Kosten vermogensbeheer is toegelicht.

De transactiekosten worden direct ten laste van de beleggingsopbrengsten gebracht en zijn daarom in de jaarrekening niet zichtbaar. De transactiekosten bestaan uit in- en uitstapkosten bij beleggingsfondsen, aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen in beleggingstitels en aankoopkosten. De geïdentificeerde transactiekosten over 2023 bedroegen 15,2 miljoen euro (2022: 25,2 miljoen euro).

Kosten van performance fees moeten worden verantwoord alsof het contract per einde boekjaar wordt afgewikkeld. Als het jaar erop blijkt dat er uiteindelijk geen outperformance was, kan (een deel van) de reservering vrijvallen. Wanneer blijkt dat te veel is gereserveerd kan het saldo zelfs negatief worden.

Voor nog te ontvangen facturen, per 31 december 2023, inzake beheerloon externe managers is een bedrag van 3,4 miljoen (2022: 10,7 miljoen) opgenomen. Voor nog te betalen performance fee is een schatting van 2,3 miljoen (2022: 5,5 miljoen) opgenomen.

5.6.4 Pensioenuitkeringen en afkoop

Pensioenuitkeringen en afkoop (x € 1.000)

	2023	2022
Ouderdomspensioen	196.829	191.658
Nabestaandenpensioen (partnerpensioen)	59.345	57.217
Wezenpensioen	459	449
Afkoop	-	-
Totaal	256.633	249.324

5.6.5 Mutaties in voorziening pensioenverplichtingen

Mutaties in voorziening pensioenverplichtingen (x € 1.000)

	2023	2022
Pensioenopbouw	250.241	325.424
Indexering en overige toeslagen	189.880	91.604
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	245.028	-51.018
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-256.537	-249.484
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-6.953	-6.799
Wijziging marktrente	228.386	-3.156.575
Wijziging actuariële grondslagen	25.060	78.654
Mutatie waardeoverdrachten	44.754	124.794
Overige mutaties	-11.226	-16.352
Totaal	708.633	-2.859.752

Toelichting overige mutaties (x € 1.000)

	2023	2022
Sterfte	1.660	-3.010
Arbeidsongeschiktheid	-3.839	1.374
Pensioenkeuzes	-9.047	-14.716
Totaal	-11.226	-16.352

5.6.6 Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)

	2023	2022
Kosten bestuur	761	766
Kosten BPMS	325	526
Kosten bestuursbureau		
• Salarissen	2.813	2.302
• Sociale lasten	239	206
• Pensioenlasten	433	340
• Overige personeelskosten	598	446
• Huisvestings- en automatiseringskosten	986	894
Totale kosten bestuursbureau	5.069	4.188
Controlekosten	241	334
Toezichtkosten	834	503
Advieskosten	414	129
Overige kosten (m.n. communicatiekosten deelnemers)	245	367
Totaal kosten bestuur en bestuursbureau	7.889	6.813
Waarvan kosten vermogensbeheer	-3.073	-2.824
Totaal pensioenuitvoeringskosten bestuur en bestuursbureau	4.816	3.989
Kosten uitvoeringsorganisatie	4.887	4.362
Projectkosten	1.299	487
Totaal	11.002	8.838

Onder de post controle- en toezichtskosten zijn de kosten van toezicht van DNB van 650 duizend euro (2022: 418 duizend euro) opgenomen. Het personeel neemt deel aan de pensioenregeling van PFZW. Als werkgever heeft SPMS aan het fonds geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van tekorten, anders dan het voldoen van de jaarlijkse premiebijdragen. Uit dien hoofde kan worden volstaan met het verantwoorden van de premie als last.

In het boekjaar zijn de volgende honoraria van externe accountantskantoren ten laste gebracht van het pensioenfonds:

Kosten accountants (x € 1.000)

	2023	2022
Onderzoek van de jaarekening en verslagstaten	169	149
Overige controleopdrachten	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
Totaal Ernst & Young Accountants LLP	169	149

5.6.7 Overige lasten

Overige lasten (x € 1.000)

	2023	2022
Diverse lasten	-	2
Totaal	-	2

Aantal personeelsleden en bezoldiging

Bij het fonds zijn ultimo 2023 20 (2022: 18) werknemers in dienst op het bestuursbureau. Omgerekend naar fulltime equivalenten bedraagt het aantal medewerkers 18,1 FTE (2022: 16,4 FTE). 1 FTE = 36 uur. Er zijn geen medewerkers werkzaam in het buitenland.

De bezoldiging voor de bestuurders samen bedraagt 618 duizend euro (2022: 596 duizend euro).

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting bij 'aantal personeelsleden'. Er zijn geen leningen verstrekt aan bestuurders, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. Evenmin zijn leningen verstrekt of is sprake van vorderingen op (voormalige) personeelsleden.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die hier vermeld dienen te worden.

Ondertekening

Zeist, 25 juni 2024

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten

Het bestuur,

dr. A.Y. Goedkoop MBA

drs. S.J. Huisman

dr. M. Gamala

dr. P.M.N.Y.H. Go

dr. ir. M.J. Stoutjesdijk MBA

dr. C.G. Vermeij

drs. M.H.B. Vonk

dr. R. Wagenmakers MBA

6. Overige gegevens

6.1 Statutaire regeling over bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. De onderverdeling van de resultaatbestemming is als volgt:

	2023	2022
Toevoeging / Onttrekking aan overige reserves	200.349	-1.049.124

6.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten te Zeist is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten, zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 16,3 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 5 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudentpersonregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Amstelveen, 26 juni 2024

ir. M.W. Heemskerk AAG

verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

6.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2023 van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de staat van baten en lasten over 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten voert als beroepspensioenfonds de pensioenregeling uit voor alle vrijgevestigde medisch specialisten. Het vermogensbeheer en het pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 115 miljoen
Toegepaste benchmark	1 % van het pensioenvermogen per 31 december 2023, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en het stichtingskapitaal en reserves.
Nadere toelichting	<p>Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen.</p> <p>De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.</p>

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 5 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een beroepspensioenfonds. Wij hebben eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van derivaten en de voorziening pensioenverplichtingen.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar paragraaf 2.6 Risicomanagement van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Hierbij is specifiek aandacht besteed aan frauderisicofactoren als gevolg van geconstateerde tekortkomingen in de logische toegangsbeveiliging bij een uitvoeringsorganisatie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in paragraaf 5.4.2 Grondslagen voor waardering in de jaarrekening, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisaties) en de raad van toezicht.

Uit onze evaluatie van het risico op mogelijke doorbreking van interne beheersmaatregelen of andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 *Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen*, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennismaken van rapporten van de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Continuïteit' in paragraaf 5.4.2 Grondslagen voor waardering van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben in vergelijking met voorgaand jaar geen relevante wijzigingen aangebracht in de eerder gecommuniceerde kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad

Risico

De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting 'Solvabiliteitsrisico' in paragraaf '5.5.8 Risicobeheer en derivaten van de jaarrekening.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.

Onze controleaanpak

Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2023 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuariel rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.

Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden:

- Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen key items: de indexatie per xx 2023 evenals de gewijzigde inschatting van de kostenopslag op de voorziening pensioenverplichtingen.
- Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris.

Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.

Belangrijke observaties

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2023 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

Risico

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeontwikkeling van beleggingen dienen in de staat van baten en lasten te worden verwerkt als indirecte beleggingsopbrengsten. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen.

De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij (onafhankelijke) taxaties en netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in derivaten en niet-(beurs)genoteerde fondsen. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name infra debt funds, hedgefunds/Alpha-mandaat en indirect vastgoed kennen inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragraaf 5.4.2 en een nadere toelichting opgenomen in toelichting 5.5.1 Beleggingen voor risico van het pensioenfonds. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2023 € 1.106 miljoen negatief (gesaldeerd) is belegd in derivaten, € 474 miljoen in infra debt funds, € 542 miljoen in hedgefunds/Alpha-mandaat en € 776 miljoen in indirect vastgoed.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

Onze controleaanpak

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2023:

- Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen hebben wij de waardering gecontroleerd op basis van de gecontroleerde jaarrekeningen van de betreffende fondsen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie per 31 december 2023. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Voor zover wij geen zekerheid kunnen verkrijgen uit een jaarrekening per 31 december 2023, omdat deze niet tijdig beschikbaar is of

omdat het boekjaar van de betreffende fondsen niet gelijk is aan het boekjaar van het pensioenfonds, hebben wij aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden bestonden uit het onderzoeken van eerdere jaarrekeningen (back-testing) en het vaststellen van de aansluiting met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum. Als onderdeel van de genoemde werkzaamheden hebben wij de impact van nieuwe informatie tot de datum van onze controleverklaring gemonitord en vastgesteld dat significante ontwikkelingen op adequate wijze zijn verwerkt.

- Voor de waardering van de derivaten hebben wij een controle uitgevoerd op het gehanteerde waarderingsmodel en op de gehanteerde input waaronder de uit de markt afgeleide gegevens zoals valuta(termijn)koersen, rentevolatiliteit en rentecurves. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij eigen waarderingsspecialisten betrokken.

Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.

Belangrijke observaties

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2023 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico

De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de technische voorziening een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in paragraaf 5.4.2 Grondslagen voor waardering' en een nadere toelichting opgenomen in paragraaf '5.5.6 Technische voorzieningen'. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door aanpassing van de UFR methodiek dan wel door aanpassing van de kostenopslag op basis van nader onderzoek. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 38 miljoen hoger respectievelijk € 5 miljoen hoger uitgekomen.

	<p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.</p>
<p>Onze controleaanpak</p>	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de technische voorzieningen en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met de hierna beschreven werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de technische voorzieningen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.</p> <p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij tevens gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2023. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.</p>
<p>Belangrijke observaties</p>	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2023 of de toelichting van de technische voorzieningen.</p>

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur en de Raad van Toezicht op 21 juni 2022 benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten vanaf de controle van het boekjaar 2022 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten geleverd als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de Raad van Toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

In dit kader geven wij ook een verklaring aan de audit & risk committee op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht en het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht en het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 26 juni 2024

Ernst & Young Accountants LLP

w.g J.G. Kolsters RA ACA

Bijlagen

I - Nevenfuncties in 2023

Bestuur

Nevenfuncties Bestuur 2023

drs. E.P. Stuijtzand (Eelco), 31-12-1963

Voorzitter (tot 01-03-2023)

Nevenfuncties

- Radioloog
- Arbitrer Scheidsgerecht voor de Gezondheidszorg, namens de Federatie Medisch Specialisten

dr. A.Y. Goedkoop (Amber), 22-08-1973

Voorzitter (vanaf 01-03-2023)

Lid Audit & Risk Committee (tot 01-03-2023)

Nevenfuncties

- Dermatoloog
- Lid Beroepsgenoot Centraal Tuchtcollege
- Bestuurslid MSB en VMS St. Antonius Ziekenhuis
- Lid Beroepsbelangencommissie NVDV

drs. S.J. Huisman (Bas), 22-03-1973

Vicevoorzitter (vanaf 01-03-2023)

Voorzitter Audit & Risk Committee

Nevenfuncties

- Internist - nefroloog
- Bestuurslid Nederlandse Internisten Vereniging (NIV), inclusief voorzitter beroepsbelangen

dr. C.G. Vermeij (Kees), 06-06-1962

Bestuurslid

Voorzitter Investment Committee (tot 15-09-2023)

Lid Audit & Risk Committee (vanaf 12-10-2023)

Nevenfuncties

- Internist-nefroloog
- Bestuurslid bij Stichting Hans Diels (tot 06-07-2023)

drs. M.H.B. Vonk (Marcel), 20-08-1958

Bestuurslid

Voorzitter Bestuurscommissie Pensioenen

Nevenfuncties

- Freelance Psychiater

Nevenfuncties Bestuur 2023

dr. R. Wagenmakers MBA (Robert), 23-08-1968

Bestuurslid

Lid Investment Committee (tot en met 15-09-2023)

Voorzitter Investment Committee (vanaf 15-09-2023)

Nevenfuncties

- Orthopedisch Chirurg
- Voorzitter MSB-Amphia (tot 01-06-2023)
- CEO Amphia Ziekenhuis (vanaf 01-06-2023)

dr. ir. M.J. Stoutjesdijk MBA (Mark), 25-10-1969

Bestuurslid

Lid Investment Committee

Nevenfuncties

- Radioloog
- Voorzitter vakgroep

dr. P.M.N.Y.H. Go (Peter), 22-01-1956

Bestuurslid

Lid Bestuurcommissie Pensioenen

Nevenfuncties

- Bestuurslid Samenwerkende Topklinische opleidingsziekenhuizen (STZ)
- Kwartiermaker vaatchirurgie voor Nederlands Zorginstituut

dr. M. Gamala (Mihaela), 03-09-1975

Bestuurslid

Lid Bestuurcommissie Pensioenen

Nevenfuncties

- Reumatoloog
- Lid dagelijks bestuur organisatorische eenheid reumatologie en financieel vertegenwoordiger reumatologie in het ziekenhuis en in het Medisch Specialistisch Bedrijf van MSB Noordwest Ziekenhuisgroep
- Vicevoorzitter bestuur Nederlandse Vereniging voor Reumatologie
- Voorzitter Beroepsbelangencommissie Nederlandse Vereniging voor Reumatologie
- Lid commissie verdeelmodel en normtijden en lid Raad Beroepsbelangen Federatie Medisch Specialisten
- Secretaris van de Medezeggenschapsraad basisschool St. Adelbertus Alkmaar

mr. J.P. van Dijken (Jacques), 25-02-1962

Directeur

Nevenfuncties

- Oprichter en directeur bij Van Dijken Beheer
- Extern adviseur Bain & Company
- Vice-voorzitter Raad van Toezicht bij Vrienden van het UMC Utrecht
- Bestuurder bij Pensioenfederatie
- Bestuurder en Lid Stuurgroep Europa bij Pensions Europe

Raad van Toezicht

Nevenfuncties Raad van Toezicht 2023

prof. mr. R.H. Maatman (René), 25-11-1960

Voorzitter

Nevenfuncties

- Advocaat en partner, Advocatenkantoor Keijser Van der Velden (KVDV)
- Hoogleraar vermogensbeheer en pensioenvraagstukken, Radboud Universiteit Nijmegen
- Lid van de Stichtingsraad van Netspar, Netspar

dr. J.M.G. Frijns (Jean), 14-08-1947

Lid

Nevenfuncties

- Bestuurslid en penningmeester van de Vereniging Academisch Genootschap

drs. A.P. Mijer-Nienhuis AAG RBA (Annemarie), 08-05-1970

Lid

Nevenfuncties

- Lid Raad van Bestuur Athora Netherlands NV
- Voorzitter Raad van Commissarissen Klaverblad verzekeringen
- Lid Raad van Advies Financial Assets Executive Search

II - Code Pensioenfondsen

Code Pensioenfondsen Rapportagenorm	Voldoet SPMS aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 16		
De leden van het bestuur, het VO of het BO, het interne toezicht en andere medebeleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het fonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring, en zij gedragen zich daarnaar.	deels	SPMS heeft een gedragscode die door alle leden van het SPMS bestuur, (beleids)medewerkers van het bestuursbureau, VO-leden, leden van de RvT en externe adviseurs van beleidsadviescommissies is ondertekend. Jaarlijks wordt een nalevingsuitvraag gedaan. Doordat in 2023 de compliance officer tijdelijk is uitgevallen en er een nieuw systeem is geïntroduceerd voor de nalevingsverklaringen, is deze verklaring niet van iedereen ontvangen. Voor 2024 zijn maatregelen getroffen om deze verklaringen wel allemaal van alle verbonden personen te ontvangen.
Norm 33		
In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	deels	Gemiddeld genomen stroomt een nieuwe deelnemer op 35-jarige leeftijd in de SPMS-regeling. Een deelnemer die jonger is dan 50, kan daarmee als 'jong' worden gezien. In lijn met de Code Pensioenfondsen streeft SPMS naar tenminste één bestuurder die jonger is dan 40 jaar. Op dit moment voldoet het fonds hier niet aan. In 2024 worden 2 aspirant bestuurders geworven en zal het streven (opnieuw) zijn om tenminste één kandidaat die jonger is dan 40 jaar te werven. Er waren in 2023 twee bestuursleden en één aspirant bestuurslid jonger dan 50 jaar. Ook ten aanzien van de hogere leeftijden streeft het bestuur naar een evenwichtige samenstelling. Dit betekent concreet dat het bestuur, dat uit minimaal 7 leden bestaat, zich naast één jonger lid, tot doel stelt dat tenminste 2 leden voortkomen uit de groep 40-65-jarigen en een lid ouder is dan 65 jaar. Bij de vervulling van vacatures wordt hier echter niet expliciet op geworven; bij gelijke geschiktheid zullen kandidaten uit deze groep evenwel de voorkeur genieten, voor zover de bestuursamenstelling daarom vraagt. Er wordt wel voldaan aan de man/vrouw normering. Het bestuur heeft een stappenplan opgesteld om de diversiteit in het bestuur verder te bevorderen en krachtig na te leven.
Norm 35		
Het bestuur, het BO en het intern toezicht houden bij het opstellen van de profielschets rekening met het diversiteitsbeleid. Het VO houdt hier rekening mee bij het opstellen van de competentievisie.	deels	Bij de inrichting van het bestuur en de raad van toezicht wordt met diversiteit rekening gehouden. In de raad van toezicht zit een vrouw. De leden van het verantwoordingsorgaan worden bij beroepspensioenfondsen rechtstreeks benoemd door de achterban. Het bestuur heeft dan ook geen invloed op de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan. In de nieuwe Code Pensioenfondsen die per 1 januari 2024 van kracht is, wordt op dit punt om deze reden een uitzondering gemaakt voor verantwoordingsorganen van beroepspensioenfondsen.

Code Pensioenfondsen Rapportagenorm	Voldoet SPMS aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 36		
Het bestuur, het VO of het BO en de raad van toezicht leggen bij de vacature de eisen voor de vacante functie vast. Hierbij wordt rekening gehouden met de in de normen 31, 32 en 33 opgenomen eisen.	deels	Bij een vacature in het bestuur en de raad van toezicht is dit via een profiel het geval. Bij de vacatures in het bestuur en het werven van aspirant bestuursleden worden bij de selectie uit de kandidaten actief jongere en vrouwelijke kandidaten opgeroepen. Ook bij de raad van toezicht is gestreefd naar een diverse samenstelling qua geslacht en leeftijd. Ook voor VO-leden wordt een profiel opgesteld, daarin wordt diversiteit gestimuleerd, maar kunnen hieraan geen eisen worden gesteld. De leden van het verantwoordingsorgaan worden bij beroepspensioenfondsen rechtstreeks benoemd door de achterban. Het bestuur heeft dan ook geen invloed op de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan.
Norm 38		
Het bestuur en het BO toetsen voorgedragen kandidaten mede aan de hand van de diversiteitsdoelstellingen. Het VO bevordert dat in de procedure de competentievisie wordt meegenomen, inclusief de diversiteitsdoelstellingen.	deels	Zoals hiervoor al gesteld heeft het bestuur geen invloed op de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan, omdat de leden daarvan gekozen worden door de achterban. Desalniettemin wordt ook hier waar mogelijk de aandacht voor diversiteit gestimuleerd.
Norm 39		
Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het verantwoordingsorgaan.	deels	De benoemingen en ook ontslag van SPMS-bestuurders geschiedt - in lijn met art. 109 WvB - door het bestuur van BPMS. Een voor te dragen kandidaat wordt door het fondsbestuur geselecteerd, nadat de raad van toezicht het bestuur heeft geïnformeerd inzake het passen binnen het door hen goedgekeurde profiel. Daarmee is zeker gesteld dat een kandidaat wordt benoemd waarmee het bestuur graag wil samenwerken en die past in de totale set van gewenste competenties. Wat betreft de leden van de raad van toezicht doet het VO op dit moment geen bindende voordracht. De kandidaten worden geselecteerd door het bestuur van SPMS. De bindende voordracht vond in het verleden plaats door het bestuur van BPMS. Voor toekomstige benoemingen zal deze procedure in lijn worden gebracht met de code.

III- Begrippenlijst

Aandeel

Eigendomsbewijs van een onderneming dat recht geeft op winstuitkering (dividend). Een aandeel kan zowel beursgenoteerd als niet-beursgenoteerd zijn.

Aanpassingscoëfficiënt

De aanpassingscoëfficiënt drukt de mate van loonontwikkeling uit. De loonindex die toegepast wordt bij ambtenaren gebruikt SPMS voor de verhoging van de pensioenen. Vanaf 1973 is de aanpassingscoëfficiënt gestegen van 1 tot 3,3552 op 1 januari 2023. Dit betekent dat een door een deelnemer in 1973 ingekocht nominaal pensioenbedrag van 228,71 euro gegroeid is tot 736,99 euro in 2023.

Aanvangsresultaten

De aanvangsresultaten geven de verwachte pensioenresultaten op fondsniveau weer bij de aanvangshaalbaarheidstoets per 1 januari 2015. Het verwachte pensioenresultaat is gedefinieerd als het verhoudingsgetal tussen: 1) de som verwachte reële uitkeringen conform fondsbeleid en 2) de som verwachte reële uitkeringen uitgaande van de prijsinflatie.

Actuaris

De actuaris verricht risicoanalyses en bepaalt welk bedrag voor toekomstige verplichtingen moet worden gereserveerd. Verder houdt de actuaris zich bezig met het samenstellen van modellen. Het gaat ten eerste om modellen om verplichtingen en beleggingen van het pensioenfonds optimaal op elkaar af te stemmen. Ten tweede maakt de actuaris modellen om de samenstelling van het beleggingspakket te optimaliseren.

Actuariële waarde

De contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen of bijdragen berekend op basis van actuariële grondslagen. Het gaat bij die grondslagen bijvoorbeeld om de rekenrente of de marktrente, de kansstelsels (sterftekansen, arbeidsongeschiktheids- en revalidatiekansen, frequenties van gehuwd zijn, etc.) en de kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of uitbetalingskosten). Zie ook Contante waarde.

AFM

De Autoriteit Financiële Markten (toezichthouder).

ALM (Asset Liability Management)

Het gaat bij ALM om het afstemmen van de beleggingsmix op verplichtingen. Een ALM-studie is een integrale analyse van pensioen-, toeslag-, financierings- en beleggingsbeleid. Hierbij houdt de onderzoeker rekening met de risico's voor alle belanghebbenden. Dat doet hij zowel voor de korte als de lange termijn en in aansluiting op de verplichtingenstructuur. Een ALM-studie kan een pensioenfonds of verzekeringsmaatschappij ondersteunen bij het kiezen van de juiste beleggingsmix.

Alpha

Het extra rendement dat een belegger realiseert (of wil realiseren) boven de markt of een gekozen benchmark.

Alpha-mandaat (hedge funds)

Het alpha-mandaat (hedge funds) is een beleggingscategorie, waarin die beleggingssoorten zijn opgenomen die in hoge mate afhankelijk zijn van de vaardigheden van de managers. Daarbij streeft SPMS naar bètaneutraliteit. Dat is een lage gevoeligheid voor marktomstandigheden. Daarnaast is het behalen van een zo hoog mogelijke rendement per eenheid risico een doel bij het alpha-mandaat (hedge funds).

Assetmix/beleggingsmix

Verdeling van de beleggingsportefeuille over verschillende beleggingssoorten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan aandelen, obligaties, vastgoed en liquide middelen.

Bandbreedte

Vastgelegde marge waarbinnen een positie mag fluctueren.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is gedefinieerd als het gemiddelde van de laatste twaalf (actuele) maanddekkingsgraden.

Bepaald partnersysteem

Een bepaald partnersysteem is een systeem voor reservering voor partnerpensioenen. Hierbij reserveert een pensioenfonds alleen dan voor partnerpensioen als de deelnemer daadwerkelijk gehuwd is, een geregistreerd partnerschap is aangegaan of een vrijwillig verzekerde partner heeft.

Benchmark

Een benchmark is een maatstaf waartegen een pensioenfonds de rendementen van de beleggingen afzet. De maatstaf is vaak een marktindex.

Benchmarkportefeuille

De benchmarkportefeuille geeft de strategische langetermijnverdeling naar beleggingscategorieën of regio's/landen weer.

Beroepspensioenfondsen

Bij een beroepspensioenfonds gaat het om een pensioenfonds voor vrije beroepsbeoefenaren, zoals notarissen of medisch specialisten. Als er een beroepspensioenfonds is voor een bepaald beroep, dan zijn alle beroepsgenoten verplicht om zich bij dat fonds aan te sluiten. Het is ook mogelijk dat er geen beroepspensioenfonds is opgericht, maar dat er een rechtspersoon in het leven is geroepen. Die rechtspersoon ziet er dan op toe dat beroepsgenoten een bepaalde basispensioenregeling voor zichzelf treffen bij een verzekeringsmaatschappij.

Beroepspensioenvereniging

Een beroepspensioenvereniging is een vereniging waarvan beroepsgenoten lid zijn en die volledige rechtsbevoegdheid bezit. Het statutaire doel omvat uitsluitend het verzorgen van een beroepspensioenregeling. Hierbij komt het lidmaatschap niet automatisch voort uit het lidmaatschap van enig andere organisatie. Het doel van de beroepspensioenvereniging is het behartigen van de belangen van de pensioenen van de beroepsgenoten.

Bestuursbureau

Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur van het pensioenfonds. Het beoordeelt rapportages van de uitvoeringsorganisatie, initieert en begeleidt beleidsontwikkeling en ondersteunt het bestuur in zijn contact met adviseurs en omgeving.

Cap: large cap/small cap

Large cap-aandelen zijn aandelen met een hoge marktkapitalisatie of hoge beurswaarde. Small cap-aandelen zijn aandelen met een kleine marktkapitalisatie.

Collateral

Bij een collateral gaat het om een vorm van zekerheidsstelling (credit support) waarbij een belegger een bepaalde

tegenwaarde in geld of effecten ontvangt. Hiermee kan de belegger een vordering op een tegenpartij verhalen als deze partij niet aan haar verplichtingen voldoet.

Commodities

Commodities zijn grondstoffen. Een onderverdeling van commodities is: energie, metalen en agrarische producten. Beleggingen in commodities vinden plaats met derivaten (zie verderop).

Continuïteitsanalyse

De continuïteitsanalyse is onderdeel van het FTK binnen de Pensioenwet. De analyse is een middel voor pensioenfondsen om inzicht in de financiële risico's op langere termijn en de sturingskracht van hun beleidsinstrumenten te verkrijgen, om keuzes ten aanzien van de feitelijke premie en toeslag te onderbouwen en indien van toepassing om als basis te dienen voor een langetermijnherstelplan.

Contante waarde

De huidige waarde van een bedrag waarover je pas na een bepaalde periode de beschikking hebt. Voor de hoogte van de contante waarde zijn de looptijd (periode) en de hoogte van de rente van belang.

Corporate governance

Bij corporate governance gaat het om goed ondernemerschap. Hierbij inbegrepen zijn integer en transparant handelen door het bestuur, goed toezicht op het handelen door het bestuur en het afleggen van verantwoording voor het uitgeoefende toezicht.

Credits

'Credits' staat voor een lening aan een bedrijf. Deze lening geeft recht op een rentevergoeding (coupon) en is ingedeeld in ratingklassen (mate van kredietwaardigheid).

Credit Default Swap (CDS)

Dit zijn dagelijks verhandelbare contracten, waarmee een marktpartij zich tegen een faillissement van een instelling/ tegenpartij kan verzekeren.

Custodian

Een custodian is een bewaarder van effecten. Bij SPMS is dat JPMorgan Chase. SPMS neemt ook andere producten af van JPMorgan Chase, waaronder de beleggingsadministratie.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is het verhoudingsgetal tussen pensioenvermogen en pensioenverplichtingen. Dit verhoudingsgetal geeft weer in hoeverre het pensioenfonds kan voldoen aan zijn verplichtingen. Waar in het jaarverslag wordt gesproken over dekkingsgraad betreft dit de actuele nominale dekkingsgraad op basis van UFR-curve, tenzij anders aangeven.

Default

Met de term 'default' wordt de situatie aangeduid, waarin een schuldenaar zijn verplichtingen – bijvoorbeeld een afgesproken betaling – niet nakomt.

Derivaten

Bij derivaten gaat het om van effecten afgeleide beleggingsproducten, zoals futures, swaps en Total return swaps.

DNB

De Nederlandsche Bank (toezichthouder).

Duration

Bij duration gaat het om de gewogen gemiddelde looptijd van bijvoorbeeld een obligatie in jaren. Duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van obligaties. Hoe langer de duration, hoe sterker obligatiekoersen reageren op een renteverandering.

Emerging markets

Emerging markets (opkomende markten) zijn de financiële markten van ontwikkelingslanden. Deze markten kenmerken zich vaak door een snelle, maar ook onstabiele economische groei. Beleggers beschouwen een belegging in een emerging market vaak als risicovol vanwege (mogelijke) politieke problemen en economische instabiliteit. Het risico van een dergelijke belegging is daarom gemiddeld hoger dan van een belegging in ontwikkelde landen. Het verwachte rendement is echter ook hoger dan dat van een belegging in ontwikkelde markten.

ESG

ESG staat voor Environmental, Social en Governance (Milieu, Maatschappij en Governance) en verwijst naar de drie centrale factoren in het meten van de duurzaamheid van een belegging.

Excassokosten

De administratiekosten voor de uitbetaling van pensioenen.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Het Financiële Toetsingskader (FTK) is het onderdeel van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen zijn vastgelegd. Het is opgebouwd rond de principes van marktwaardering, risicogebaseerde financiële eisen en transparantie. De beleggingen en de pensioenverplichtingen worden op eenzelfde manier gewaardeerd. De bepaling van het vereiste eigen vermogen vindt risicogebaseerd plaats, zodat de eisen toe- of afnemen met de mate waarin het fonds aan risico's blootgesteld is. Met transparantie wordt beoogd op een zuivere en objectieve manier de financiële positie van het fonds in kaart te brengen en openbaar te maken.

Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM)

FIRM is een geïntegreerde methode voor de analyse van risico's bij alle typen ondernemingen waarop DNB toezicht houdt. Een toezichthouder gebruikt risicoanalyse voor inzicht in de risico's van de activiteiten van een onderneming en de mate waarin deze risico's een potentiële bedreiging zijn voor de toezichtdoelstellingen. De toezichthouder rangschikt risico's, beheersing, activiteiten en instellingen op basis van een score die risico's (en de beheersing ervan) krijgen via de risicoanalyse. Hiermee beschikt de toezichthouder over informatie voor een zo efficiënt mogelijke verdeling van schaarse toezichtcapaciteit. De opvolger van FIRM is *Focus!*.

Future

Een future is een termijncontract dat op de beurs is verhandeld, met verplichte levering van onderliggende waarden/goederen in de toekomst, tegen een vooraf vastgestelde prijs. De onderliggende waarde kan een obligatie zijn, een aandelenindex, een geldmarktrente of een commodity. Met futures kan een belegger beleggingsrisico's afdekken.

Gedempte kostendekkende premie

Het Financieel Toetsingskader staat het toe om de kostendekkende premie te dempen. Damping vindt plaats door

de premie niet langer te baseren op de actuele rentetermijnstructuur, maar door hantering van een voortschrijdend gemiddelde rente over (maximaal) 10 jaar of door hantering van een verwacht rendement.

Governance

Het besturen van een onderneming of organisatie.

Hedge funds

Hedge funds (hedgefondsen) maken gebruik van een breed scala aan beleggingsstrategieën en -instrumenten om onder alle marktomstandigheden een absoluut (positief) rendement te halen.

Hedging

Hedging is het afdekken van het risico van een belegging met een andere belegging. Dit gebeurt doorgaans met derivaten. Voorbeelden zijn het afdekken van het renterisico (rentehedge) en het afdekken van het valutarisico (valutahedge).

IORP II

In januari 2017 is de herziene Institutions for Occupational Retirement Provision Directive, kortweg IORP II, in werking getreden. IORP bevat bepalingen die in 2019 geïmplementeerd zijn in de Nederlandse wetgeving. Deze bepalingen hebben onder andere betrekking op communicatie aan de deelnemer, ESG-beleid, ERB (Eigen Risicobeoordeling) en een aantal Governance-bepalingen zoals de inrichting van sleutelfuncties. Voor pensioenfondsen geldt dat ze drie sleutelrolhouders moeten aanstellen. Dat zijn een houder (natuurlijk persoon) voor de actuariële functie, risico-beheerfunctie en de interne audit (IAF).

Inflation Linked Bond

Een inflation linked bond is een obligatie waarvan de hoofdsom en rente gekoppeld zijn aan de inflatie.

ISAE 3402 (International Standard on Assurance Engagements 3402)

Een ISAE 3402-rapport beschrijft hoe een serviceorganisatie processen beheerst. In het rapport staat een omschrijving van de beheersdoelstellingen van de organisatie. Ook bevat het rapport de controlemaatregelen die de serviceorganisatie neemt om deze doelstellingen te realiseren.

ISDA

International Swaps & Derivatives Association (wereldwijde financiële beroepsvereniging).

Marktwaaarde

De waardering van activa tegen de verkoopwaarde.

Obligatie

Een obligatie is een bewijs van een geldlening aan een overheid, supranationale organisatie of bedrijf. Dit bewijs geeft recht op rentevergoeding (coupon) en aflossing van de hoofdsom aan het einde van de looptijd. Een obligatie is meestal beursgenoteerd.

Opting in/opting out

Per 1 januari 2012 is de pensioenopbouw voor nieuwe deelnemers verhoogd met een derde, evenals de premie. Bestaande deelnemers konden kiezen of ze wel (opting in) of niet (opting out) gebruik wilden maken van deze verhoging.

Outperformance/underperformance

Er is sprake van outperformance als het met een beleggingsportefeuille bereikte rendement hoger is dan het rendement van de benchmark. Underperformance betekent dat het rendement van de portefeuille lager is dan het rendement van de benchmark. Bij een negatief beleggingsrendement is sprake van outperformance als het rendement van de benchmark nog negatiever is.

Over the counter (OTC)

Over the counter-contracten zijn contracten die buiten de beurs verhandeld worden.

Overlay

Een strategie voor een beleggingsportefeuille waarbij de onderliggende beleggingen niet veranderen. Bijvoorbeeld door toepassing van derivaten.

Overlevingstafels

Zie prognosetafels.

Pensioenfederatie

De Pensioenfederatie behartigt de belangen van de Nederlandse pensioenfondsen en van het Nederlandse pensioenstelsel in het algemeen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemings-, beroeps- en bedrijfstakpensioenfondsen.

Performance

Bij performance gaat het om het beleggingsresultaat. Performance is ook te omschrijven als het totaal van directe beleggingsopbrengsten of als de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeinstijgingen of -dalingen.

Pensioenvermogen

Het pensioenvermogen is gelijk aan de totale activa minus de overige passiva en overlopende passiva.

Pensioenwet

In de Nederlandse Pensioenwet (Pw) wordt beschreven wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van werkgever, werknemer en pensioenuitvoerder in relatie tot pensioen. De Pensioenwet is op 1 januari 2007 in werking getreden. De Pw verving de oudere Pensioen- en spaarfondsenwet (Psw).

Premieovername

Bij langdurige arbeidsongeschiktheid kan het pensioenfonds onder bepaalde voorwaarden de premiebetaling voor de pensioenopbouw overnemen. Hierdoor loopt de pensioenopbouw van de deelnemer geen schade op.

Premiedekkingsgraad (PDG)

Deze dekkingsgraad geeft aan of het eigen vermogen stijgt of daalt als gevolg van premiebetalingen. Bij een premiedekkingsgraad van 100% is de ontvangen premie gelijk aan de kosten van de inkoop van een jaar pensioenopbouw op basis van de rentetermijnstructuur (inclusief UFR) en wijzigt het eigen vermogen (in euro's) derhalve niet. Een premiedekkingsgraad hoger dan 100% betekent echter niet automatisch dat de dekkingsgraad stijgt als gevolg van premieontvangsten. Bij een dekkingsgraad van 120% en een premiedekkingsgraad van 105%, neemt het eigen vermogen weliswaar toe, maar daalt de aanwezige dekkingsgraad. Indien de premiedekkingsgraad lager is dan de actuele dekkingsgraad, neemt de dekkingsgraad af als gevolg van pensioenopbouw.

Prognosetafels

Prognosetafels zijn overlevingstafels die expliciet rekening houden met een voorzienbare trend in overlevingskansen. Deze trend heeft onder andere te maken met ontwikkelingen in de medische wetenschap, verandering van voedingspatronen en wijzigende leefomstandigheden. Het voorspellen van de trend gebeurt met hulp van ontwikkelingen in het verleden en van voorspellingen van diverse experts. In een prognosetafel is de overlevingskans in een bepaald jaar afhankelijk van het geslacht, de leeftijd en het berekeningsjaar.

Reële dekkingsgraad

De dekkingsgraad waarbij er rekening mee wordt gehouden dat de pensioenen in de toekomst worden verhoogd met de stijging van de prijzen (DNB-definitie) of de stijging van de lonen (SPMS-definitie).

Rendement

Bij rendement gaat het om het positieve of negatieve resultaat dat een pensioenfonds, vermogensbeheerder of verzekeringsmaatschappij behaalt door het beleggen van daarvoor beschikbare middelen.

Renteswap

Een renteswap of interest rate swap (IRS) is een afspraak tussen twee partijen om in een bepaalde periode vaste/variabele rentebetalingen over een bepaalde hoofdsom uit te wisselen.

Rentetermijnstructuur

Grafiek die het verband weergeeft tussen enerzijds de looptijd van een vastrentende belegging en anderzijds de daarop te ontvangen marktrente. Waar in dit jaarverslag wordt gesproken over de rentetermijnstructuur, wordt de rentetermijnstructuur bedoeld zoals deze maandelijks wordt gepubliceerd door DNB.

Reservetekort

Dit is een situatie waarin de beleidsdekkingsgraad lager is dan vereist.

Raad voor de Jaarverslaggeving

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) heeft tot doel de kwaliteit van de externe verslaggeving te bevorderen en dan in het bijzonder de kwaliteit van de jaarrekening. Zij doet dit door aanbevelingen op te stellen. Deze aanbevelingen bevatten regels waaraan jaarverslagen, van bijvoorbeeld pensioenfondsen, moeten voldoen. Bijvoorbeeld in richtlijn 610 Pensioenfondsen – Bestuursverslag (RJ610).

Securities lending

Het voor een bepaalde periode uitlenen van effecten, waarbij de uitlener een leenvergoeding ontvangt van de lener.

Service Level Agreement (SLA)

Het pensioenfonds SPMS heeft SLA's afgesloten met de uitvoerders. In de SLA is afgesproken welke diensten de uitvoerder verricht voor SPMS. Ook staan in de SLA's afspraken over de kwaliteits- en tijdigheidseisen waaraan deze dienstverlening moet voldoen.

Solvabiliteit

Het vermogen van de pensioenuitvoerder om op langere termijn aan verzekerings- of pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Sterftetafel

Zie prognosetafels.

Strategisch beleid

Het beleggingsbeleid voor de lange termijn. Dit omvat de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille op hoofdlijnen evenals de mate waarin hiervan mag worden afgeweken. Zie ook tactisch beleid.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Swaps zijn derivaten, dat wil zeggen dat ze afgeleide producten zijn. Zie ook Rentewap en Total return swap.

Tactisch beleid

Besturen van pensioenfondsen kunnen om tactische redenen toestaan dat dat in een bepaalde mate wordt afgeweken van de strategische beleggingsmix. Reden voor een afwijking kan een tijdelijke (on)gunstige ontwikkeling in een bepaalde financiële markt zijn.

To Be Announced-contracten (TBA)

Mortgage Backed Securities zijn leningen met een hypotheek als onderpand. In de VS worden deze leningen verhandeld via To Be Announced-contracten. Dit zijn contracten die reeds verhandeld worden voordat de daadwerkelijke hypotheekverstrekking tot stand komt. Op deze wijze kan de verstrekker hypotheek verstrekken zonder dat de rente voortdurend wijzigt. In een TBA-contract worden uitsluitend hypotheek opgenomen die uitgegeven worden door expliciet of impliciet door de overheid gegarandeerde instanties (agencies zoals Fannie Mae en Freddy Mac). Het gaat altijd om een grote groep hypotheek, waarvan een aantal gegevens reeds bekend zijn, zoals looptijd, rente en prijs. In het geval van SPMS betreft het een contract dat wordt gekocht om de mogelijkheid te hebben om uiteindelijk een pakketje hypotheek met een zeer hoge kredietwaardigheid te kopen. De exacte details van het pakketje hypotheek worden pas bekendgemaakt tegen de tijd dat het contract bijna afloopt. De looptijd van de TBA is normaal gesproken een paar maanden. Slechts een klein deel van de contracten wordt daadwerkelijk gebruikt om hypotheek aan te kopen. Het grootste gedeelte van de contracten wordt verkocht voordat deze aflopen.

Technische voorzieningen

De technische voorzieningen bestaat uit de voorziening pensioenverplichtingen (inclusief voorziening langlevens) voor risico van het pensioenfonds.

Three lines (of Defence)

Uitgangspunt van het 'Three lines (of defence)'-model is dat het lijnmanagement (de business) verantwoordelijk is voor zijn eigen processen. Daarnaast moet er een functie (Risicobeheerfunctie) zijn die de eerste lijn ondersteunt, adviseert en coördineert, en bewaakt of het management zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Dit is de tweede lijn. Ook bepaalde beleidsvoorbereidende taken en het organiseren van integrale risk assessments zijn taken van de tweede lijn. Ten slotte is het wenselijk dat er binnen de organisatie een functie (Interne Audit Functie, IAF) bestaat die controleert of het samenspel tussen de eerste en tweede lijn goed functioneert en die rapporteert aan het bestuur. In het kader van de interne auditfunctie wordt onder meer geëvalueerd of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, in voorkomend geval met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn (artikel 22a van Besluit FTK). Deze IAF wordt vaak de derde lijn genoemd.

Tijdelijk partnerpensioen

Een deelnemer aan de SPMS-regeling heeft recht op een aanvullend tijdelijk partnerpensioen. Hij of zij kan hier aanspraak op maken bovenop het levenslange partnerpensioen, dat is afgeleid van het opgebouwde ouderdompensioen. SPMS keert het aanvullend tijdelijk partnerpensioen alleen uit als de deelnemer overlijdt tijdens actief deelnemerschap. De uitkering van het tijdelijk partnerpensioen eindigt als de nabestaande partner 65 (vanaf 2013: 67) wordt. Ook stopt de

uitkering als de nabestaande partner hertrouwt, een geregistreerd partnerschap aangaat, een gezamenlijke huishouding begint of overlijdt.

Toeslagverlening

Toeslagverlening is een verhoging van ingegane pensioenen en (premielvrije) niet-ingegane aanspraken met een percentage dat het bestuur van jaar tot jaar vaststelt. Dit percentage is in beginsel niet lager dan 3% (zie de paragraaf 'Toeslagbeleid' in hoofdstuk 5.5.6 Technische voorzieningen (zie pagina 91)).

Total return swap

In een total return swap garandeert de ene partij de andere alle opbrengsten van een bepaalde asset. Deze partij krijgt in plaats hiervoor vaste, van tevoren afgesproken betalingen. Zie ook Swap en Rentewap.

Trapcode

Een deelnemer kan bij een lager inkomen dan het vastgestelde beroepsinkomen (151.020 euro in 2019) via trapcodes kiezen voor een lagere verplichte pensioenopbouw. Er zijn vier schalen van beroepsinkomens en hierbij horen zes trapcodes.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De UFR is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel bestaat. Een Nederlandstalige benaming zou kunnen zijn: 'de langstetermijnrente'.

Uitruil(factor)

Uitruil is de mogelijkheid voor de deelnemer om het opgebouwde partnerpensioen om te zetten in extra ouderdompensioen. Ook kan uitruil inhouden dat de deelnemer een deel van het ouderdompensioen omzet in (extra) partnerpensioen. De uitruilfactor is de factor waarmee SPMS de ene pensioensoort vermenigvuldigt om deze om te zetten in de andere pensioensoort.

Outperformance/underperformance

Er is sprake van outperformance als het rendement dat met een beleggingsportefeuille bereikt is, hoger is dan het rendement van de benchmark. Underperformance betekent dat het rendement van de portefeuille lager is dan het rendement van de benchmark. Bij een negatief beleggingsrendement is sprake van outperformance als het rendement van de benchmark nog negatiever is.

Valutatermijntransactie

Bij een valutatermijntransactie gaat het om een overeenkomst om op een vastgestelde datum in de toekomst een bepaalde valuta te kopen of te verkopen. Dit gebeurt tegen een valutakoers die de betrokken partijen op het contractmoment vaststellen.

Vastgoedbelegging

Bij vastgoedbeleggingen gaat het om beleggingen in kantoren, woningen, winkels en bedrijfsruimten. Er bestaat zowel beursgenoteerd als niet-beursgenoteerd vastgoed.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn bijvoorbeeld obligaties, hypotheeklen en banktegoeden. Ze geven recht op een vaste rentevergoeding en aflossing aan het einde van de looptijd.

Verbonden personen

Verbonden personen zijn (Gedragscode, artikel 1.1):

1. leden van het Bestuur,
2. leden van de Raad van Toezicht en het Bestuur van Beroepspensioenvereniging Medisch Specialisten (BPMS),
3. externe leden (adviseurs) van commissies die zijn ingesteld ter ondersteuning van het bestuur,
4. medewerkers van het bestuursbureau, waaronder mensen die tijdelijk werken/inhuur,
5. sleutelfunctiehouders en -vervullers (actuariaal, risicobeheer en interne audit),
6. het bestuur kan andere (groepen van) mensen als verbonden persoon aanwijzen. Medewerkers van uitbestedingspartners zijn geen verbonden personen, tenzij deze op basis van lid e van dit artikel wel als zodanig door het bestuur zijn aangewezen.

Volatiliteit

Volatiliteit is een maatstaf voor de beweeglijkheid van de koers van een effect. Een hoge volatiliteit betekent dat de koers van een fonds sterk stijgt en daalt in een relatief korte periode. De volatiliteit geeft mede aan welk risico een belegger loopt met een bepaald fonds.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen geeft de contante waarde weer van alle uitstaande pensioenverplichtingen van het fonds aan zijn (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Met andere woorden: het volledige bedrag aan pensioenen dat het fonds nu en in de toekomst moet uitbetalen.

Winstdeling

Bij winstdeling kent een pensioenfonds een procentuele pensioenverhoging toe op basis van de winst van het afgelopen jaar. Het gaat bij die winst om de actuariële veronderstellingen betreffende sterfte, rente en administratie- en excassokosten. Als de werkelijkheid afwijkt van de gehanteerde veronderstellingen, is er sprake van positieve of negatieve resultaten voor het pensioenfonds. Eventuele positieve resultaten op het verzekerde nominale normpensioen gaan via een winstdelingsregeling naar de normpensioenen van deelnemers, gewezen deelnemers, ex-partners met zelfstandig recht op ouderdomspensioen, en pensioengerechtigden.

Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb)

De Wvb geeft een wettelijk kader voor verplichte deelname aan een beroepspensioenregeling.

IV- SFDR

Hierna volgt de wettelijk verplichte bijlage met betrekking tot de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) voor de pensioenregeling SPMS.

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt bij het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Productnaam:
Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten

Identificatiecode juridische entiteiten (LEI):
KYHIOZH55WJMAGCUM377

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling? *[aankruisen en invullen wat van toepassing is; het percentage geeft de duurzame beleggingen weer]*

Ja **Nee**

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ___%

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ___%

Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken.**

Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimaal aandeel van ___% duurzame beleggingen

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd.**

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten (SPMS) draagt met een zorgvuldig gekozen beleggingsbeleid bij aan de doelstelling van een welvaartsvast pensioen bij een acceptabel risico. Het is daarbij voor onze deelnemers van belang dat dit pensioen in een leefbare wereld genoten kan worden. Daarnaast wordt het in toenemende mate duidelijk dat bepaalde duurzaamheidsrisico's ook potentiële financiële risico's kunnen veroorzaken. Systemische risico's zoals klimaatverandering en biodiversiteitsverlies zijn daarbij de belangrijkste voorbeelden.

SPMS ziet in groeiende mate dat zorg voor milieu, mens en samenleving past bij de identiteit van SPMS en haar deelnemers. Maatschappelijk verantwoord beleggen komt bij SPMS daarmee vanuit een intrinsieke motivatie. In het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen worden de volgende ecologische en sociale kenmerken gepromoot:

1. Het verkleinen van de negatieve impact van de beleggingen op de maatschappij

Voor het verkleinen van de negatieve impact belegt SPMS niet in bepaalde activiteiten of sectoren. SPMS heeft een eigen beleid met betrekking tot het uitsluiten van bepaalde gedragingen van bedrijven, sectoren en landen. Hiermee willen wij negatieve impact op mensenrechten, arbeidsrechten, milieu, gezondheid, klimaat en corruptie voorkomen of mitigeren.

Als ondertekenaar van de Net Zero Asset Owners Alliance streeft SPMS ook naar een klimaatneutrale portefeuille in 2050. Deze ambitie is voor een deel van de beursgenoteerde aandelenportefeuille geconcretiseerd door middel van een benchmark CO2-reductie na te streven.

Daarnaast spoort SPMS ondernemingen waarin wordt belegd aan via een actieve, structurele en constructieve dialoog aan om waar nodig de negatieve gevolgen van hun handelen op mens en milieu te verminderen en te herstellen of compenseren en in hun bedrijfsvoering rekening te houden met maatschappelijke ontwikkelingen en milieueffecten die van invloed kunnen zijn op de lange termijn winstgevendheid.

2. Het vergroten van de positieve impact

Voor een positieve impact kiest SPMS voor beleggingen die naast een financieel rendement ook een intentioneel gunstige invloed op de maatschappij hebben. Met deze beleggingen houden we rekening met mens, milieu en maatschappij. Op het niveau van de gehele portefeuille van het pensioenfonds is geen referentiebenchmark aangewezen voor het monitoren van de verwezenlijking van de ecologische en/of sociale kenmerken die worden gepromoot. Voor een deel de beleggingsportefeuille is wel een referentiebenchmark met een CO2-reductiedoelstelling aangewezen..

3. Bevorderen van goed ondernemingsbestuur

Alle ondernemingen waarin SPMS belegt dienen te voldoen aan minimale standaarden op het gebied van goed bestuur. Bedrijven met een score lager dan dit minimum worden uitgesloten van de beleggingsportefeuille. Deze minimale standaarden hebben onder meer betrekking op goede managementstructuren, betrekkingen met hun werknemers, beloning van het betrokken personeel en naleving van de belastingwetgeving.

● Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

1. Aantal beleggingen in ondernemingen en landen die uitgesloten zijn	Per einde jaar was in 0 ondernemingen en landen belegd die uitgesloten waren. Geen wijziging t.o.v. vorig jaar.																								
2. Aantal ondernemingen waarmee de vermogensbeheerders in een engagementtraject zitten	Gedurende het jaar is met 711 ondernemingen engagement gevoerd. De aantal ondernemingen zijn toegenomen t.o.v. vorig jaar (445 bedrijven in 2022) waarmee engagement is gevoerd.																								
3. Verdeling engagement activiteiten naar de volgende thema's: Klimaatverandering, Milieuzorg, Bedrijfsethiek, Mensenrechten, Arbeidsomstandigheden, Gezondheid, Corporate Governance	Dit zijn er meer dan 711 omdat sommige engagements meerdere topics raken. Per einde jaar was de verdeling als volgt: <table border="1" data-bbox="826 1025 1369 1330"> <tr><td>Klimaatverandering</td><td>340</td><td>24.78%</td></tr> <tr><td>Milieuzorg</td><td>151</td><td>11.01%</td></tr> <tr><td>Bedrijfsethiek</td><td>62</td><td>4.52%</td></tr> <tr><td>Mensenrechten</td><td>150</td><td>10.93%</td></tr> <tr><td>Arbeidsomstandighede</td><td>249</td><td>18.15%</td></tr> <tr><td>Gezondheid</td><td>87</td><td>6.34%</td></tr> <tr><td>Corporate Governance</td><td>333</td><td>24.27%</td></tr> <tr><td>Totaal</td><td>1372</td><td>100%</td></tr> </table> De totale verdeling van engagement activiteiten is afgenomen t.o.v. vorig jaar (1936 activiteiten in 2022), ook al zijn er meer ondernemingen in de analyse meegenomen. Activiteiten naar 'milieuzorg' is relatief sterk afgenomen terwijl 'corporate governance' is sterk toegenomen t.o.v. vorig jaar.	Klimaatverandering	340	24.78%	Milieuzorg	151	11.01%	Bedrijfsethiek	62	4.52%	Mensenrechten	150	10.93%	Arbeidsomstandighede	249	18.15%	Gezondheid	87	6.34%	Corporate Governance	333	24.27%	Totaal	1372	100%
Klimaatverandering	340	24.78%																							
Milieuzorg	151	11.01%																							
Bedrijfsethiek	62	4.52%																							
Mensenrechten	150	10.93%																							
Arbeidsomstandighede	249	18.15%																							
Gezondheid	87	6.34%																							
Corporate Governance	333	24.27%																							
Totaal	1372	100%																							
4. Verdeling resultaten engagement naar de volgende thema's: Klimaatverandering Milieuzorg, Bedrijfsethiek, Mensenrechten, Arbeidsomstandigheden, Gezondheid, Corporate Governance	Per einde jaar was de verdeling als volgt: <table border="1" data-bbox="826 1688 1369 1986"> <tr><td>Klimaatverandering</td><td>38</td><td>33.33%</td></tr> <tr><td>Milieuzorg</td><td>9</td><td>7.89%</td></tr> <tr><td>Bedrijfsethiek</td><td>3</td><td>2.63%</td></tr> <tr><td>Mensenrechten</td><td>8</td><td>7.02%</td></tr> <tr><td>Arbeidsomstandighede</td><td>26</td><td>22.81%</td></tr> <tr><td>Gezondheid</td><td>7</td><td>6.14%</td></tr> <tr><td>Corporate Governance</td><td>23</td><td>20.18%</td></tr> <tr><td>Totaal</td><td>114</td><td>100%</td></tr> </table>	Klimaatverandering	38	33.33%	Milieuzorg	9	7.89%	Bedrijfsethiek	3	2.63%	Mensenrechten	8	7.02%	Arbeidsomstandighede	26	22.81%	Gezondheid	7	6.14%	Corporate Governance	23	20.18%	Totaal	114	100%
Klimaatverandering	38	33.33%																							
Milieuzorg	9	7.89%																							
Bedrijfsethiek	3	2.63%																							
Mensenrechten	8	7.02%																							
Arbeidsomstandighede	26	22.81%																							
Gezondheid	7	6.14%																							
Corporate Governance	23	20.18%																							
Totaal	114	100%																							

		<p>De totale verdeling van resultaten is ook afgenomen t.o.v. vorig jaar (158 resultaten in 2022).</p> <p>In de verdeling tussen de verschillende thema's zijn er ook wijzigingen. Klimaatverandering en milieuzorg zijn sterk afgenomen in resultaten t.o.v. vorig jaar en arbeidsomstandigheden en corporate governance sterk toegenomen.</p>
	5. CO ₂ -intensiteit van een deel van de developed markets aandelenportefeuille	<p>Per einde jaar was de CO₂-intensiteit als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandelenportefeuille Azië: 248 • Aandelenportefeuille Noord-Amerika: 123 <p>De CO₂-intensiteit is ongeveer gelijk gebleven t.o.v. vorig jaar.</p>
	6. Percentage green bonds in de staatsobligatieportefeuille	<p>Per einde jaar was de allocatie 9,7%</p> <p>Het percentage is ook relatief gelijk gebleven (een kleine stijging) t.o.v. vorig jaar (9,2% in 2022).</p> <p>Daarnaast wordt 6,6% van het mandaat Emerging Market Debt Hard currency (Staatsobligaties opkomende landen in US dollar) belegd in green bonds.</p>
	7. Percentage van de totale portefeuille die belegd wordt in hernieuwbare energie infrastructuur	<p>Aan het einde van Q4 was de allocatie 0,69%; de afgegeven commitment bedraagt 2,5% van de portefeuille.</p>
	8. Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) score van het vastgoedfonds waarin SPMS belegt	<p>GRESB Score van 82 (Townsend mandaat), dit is ongeveer gelijk gebleven t.o.v. vorig jaar (81 score in 2022).</p>
	<p>● ... en in vergelijking met voorafgaande perioden?</p> <p>Zie hierboven per item een vergelijk in tekst. De indicatoren zijn vergeleken met cijfers van 2022 voor consistentie.</p>	
	<p>● Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?</p> <p>Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.</p>	
	<p>● Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?</p> <p>Niet van toepassing, het product heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.</p>	
	<p>Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?</p>	

Het pensioenfonds heeft rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. In het MVB-beleid zijn specifieke factoren, tolerantiegrenzen en beheersingsmaatregelen gedefinieerd. De belangrijkste ongunstige duurzaamheidsfactoren voor het pensioenfonds zijn opgenomen in de eerder besproken tabel met duurzaamheidsindicatoren.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Niet van toepassing, het pensioenfonds heeft geen duurzame beleggingen gedaan volgens de definities van de SFDR of EU-taxonomie.

In de EU taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

In de wetgeving zijn de belangrijkste ongunstige effecten vastgelegd en deze kunnen door pensioenfondsen zelf worden aangevuld. De belangrijkste ongunstige effecten bepaalt pensioenfonds SPMS op basis van de aard van onze beleggingen, de uitgevoerde risico due diligence, de belangen en voorkeuren van onze deelnemers en op basis van externe verdragen en gedragscode. Middels uitsluitingen, stemmen, engagement en ESG integratie wordt rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten met ingang van 2023.

Naast de wettelijke uitsluitingen (producenten van cluster munitie) belegt SPMS niet in:

- ondernemingen die betrokken zijn bij controversiële wapens (clusterbommen, landmijnen, kernwapens, handvuurwapens, biologische wapens, chemische wapens, witte fosfor en munitie met verarmd uranium). Betrokkenheid wordt geïnterpreteerd als het produceren van onderdelen die essentieel zijn voor de wapens en specifiek voor deze wapens gemaakt worden (key en dedicated);

- commerciële producenten van tabak en cannabis;

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 1 januari 2023 t/m 31 december 2023.

- Nederlandse ziekenhuizen (tegengaan schijn van belangenverstrengeling);
- thermische kolen en teerzanden;
- ondernemingen met een slechte score op het gebied van ondernemingsbestuur;

Ondernemingen worden uitgesloten als de omzet uit deze activiteiten boven bepaalde drempelwaardes uitkomen. De gehanteerde drempelwaardes zijn op de website opgenomen.

Daarnaast sluit SPMS staatsobligaties uit die zijn uitgegeven door landen die onderworpen zijn aan sancties van de VN Veiligheidsraad, Nederland en de EU. De sancties vinden hun grondslag in internationale verdragen die in Nederland van toepassing zijn. Ter bepaling of sancties leiden tot uitsluiting dient daarnaast aan een of meer van de onderstaande criteria te zijn voldaan:

- De sancties omschrijven een wapenembargo dat betrekking heeft op het land als geheel;
- De sancties bevatten gerichte maatregelen betreffende reisverboden en het bevroren van tegoeden welke van toepassing zijn op de centrale overheid (waaronder de regeringsleider of het staatshoofd of de huidige machthebbers) –

Voor een deel van de developed markets aandelenportefeuille wordt middels een benchmark CO2-reductie nagestreefd. De basis voor CO2-reductie is 30% bij de start, gevolgd door 7% op jaarbasis om in 2050 op net-zero uit te komen. Deze benchmark is bindend en wordt gerepliceerd.

In het eerste jaarverslag van SPMS over het jaar 2023 zal informatie opgenomen worden over de mate en wijze waarop rekening is gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten. Daarnaast heeft SPMS een verklaring gepubliceerd op de website waarin meer informatie is over het beleid om ongunstige effecten in aanmerking te nemen

De belangrijkste ongunstige duurzaamheidsfactoren voor het pensioenfonds zijn opgenomen in de eerder besproken tabel met duurzaamheidsindicatoren.

SPMS houdt middels uitsluitingen, toepassing van een watch list, stemmen, engagement, ESG integratie en impact beleggingen rekening met de belangrijkste ongunstige effecten met ingang van 2023. Op de website van SPMS is een verklaring gepubliceerd waarin meer informatie te vinden is over het beleid om rekening te houden met ongunstige effecten van beleggingen op duurzaamheidsfactoren. De rapportage over de PAI indicatoren zal per eind juni 2024 op de publieke website van SPMS worden gepubliceerd. In het kader van consistentie verwijzen wij daarom graag naar deze (te publiceren) informatie.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
JPMorgan Liquidity Funds - Euro LI	Overige	10.60%	Luxemburg

Netherlands (Kingdom of) - Sov	Overheid	8.69%	Nederland
Cash	Overige	6.20%	Europese Unie
GS Euro Liquid Res Inst Acc T	Overige	4.06%	Ierland
Prisma 2	Overige	3.04%	Kaaimaneilanden
BLK ICS EUR Liquidity Fund Agen Acc T0	Overige	2.94%	Ierland
BLK FI Global Alpha - Eur Flex	Overige	2.85%	Ierland
Macquarie Global Infrastructure DE Private	Overige	2.52%	Verenigd Koninkrijk
BlackStone Strategic Opp F Private	Overige	2.26%	Verenigde Staten
BLK Euro Investment Grade Infra CL1 Private	Overige	1.13%	Luxemburg
BLK USD Investment Grade Infra CL1 Private	Overige	1.05%	Luxemburg

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

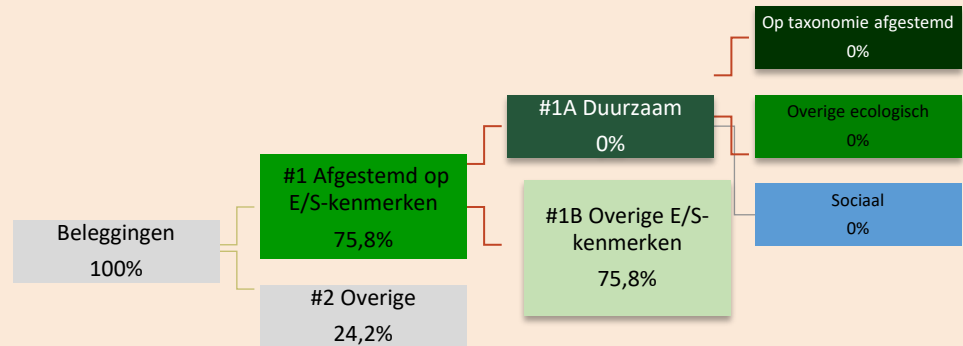
Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot. Deze E/S kenmerken zijn vastgelegd in het MVB-beleid van het pensioenfonds. Bedrijfsgerelateerde beleggingen moeten daarbij voldoen aan praktijken van goed bestuur.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging gelden, zoals liquiditeiten, derivaten, hedgefondsen en een aantal illiquide beleggingen waarvan de identificatie en/of toetsing aan de E/S kenmerken (momenteel) niet mogelijk is.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S- kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen die bijdragen aan ecologische of sociale doelstellingen, geen ernstige afbreuk doen aan overige doelstellingen en praktijken van goed bestuur.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar niet als duurzame belegging gelden.

Afgestemd op de taxonomie omvat beleggingen die voldoen aan de criteria van de EU taxonomie. Deze vereisten zijn strikter dan voor SFDR. Overige ecologisch en sociaal omvat beleggingen die wel voldoen aan #1A duurzame beleggingen maar niet zijn afgestemd op de taxonomie.

SPMS promoot ecologische en sociale kenmerken zonder dat het een duurzame beleggingsdoelstelling nastreeft. SPMS hanteert geen minimumallocatie naar duurzame beleggingen in de zin van SFDR of beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de TaxonomieVerordening. Een deel van de beleggingen van SPMS is afgestemd op de ecologische en of sociale kenmerken.

Deze beleggingen hebben betrekking op aandelen, bedrijfsobligaties, nietbeursgenoteerd vastgoed, beursgenoteerd vastgoed, infrastructuur die betrekking heeft op hernieuwbare energie en staatsobligaties. De overige beleggingen zijn niet afgestemd op deze kenmerken en betreft de beleggingen in hedge funds, overige infrastructuur, gesecuritizeerde beleggingen, derivaten of of liquide middelen. Daarvoor gelden geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Som marktwaarde (%)
Overige	26.07%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	23.73%
Financiële activiteiten en verzekeringen	16.66%
Industrie	12.87%
Informatie en communicatie	5.66%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	2.38%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	2.63%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	2.18%
Winning van delfstoffen	1.92%
Vervoer en opslag	2.44%
Administratieve en ondersteunende diensten	0.66%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	0.81%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	0.65%
Bouwnijverheid	0.44%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	0.37%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	0.29%
Kunst, amusement en recreatie	0.11%
Onderwijs	0.06%
Overige diensten	0.08%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

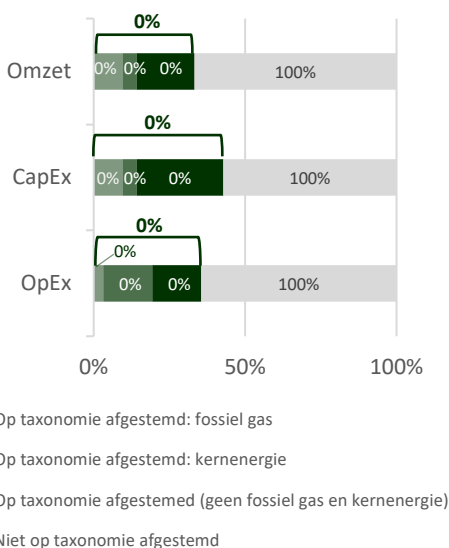
0%. SPMS committeert zich niet aan duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die zijn afgestemd op de EU-taxonomie. Daarom is er op dit moment geen streven om meer dan 0% te beleggen in duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie. Alhoewel het tegengaan van klimaatverandering een belangrijk onderwerp is voor Pensioenfonds SPMS heeft ze nog geen commitment op basis van de EU-taxonomie opgenomen in het beleid. SPMS stuurt momenteel op dit onderwerp o.a. door middel van een CO2-reductiedoelstelling voor aandelen en bedrijfsobligaties, uitsluitingen en engagement/stembeleid. Pensioenfonds SPMS houdt de ontwikkelingen ten aanzien van de EUtaxonomie wel goed in de gaten en zal zijn aanpak heroverwegen zodra zij meent dat een commitment helpt bij het bereiken van zijn ambities op het gebied van het mitigeren van klimaatverandering

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?**

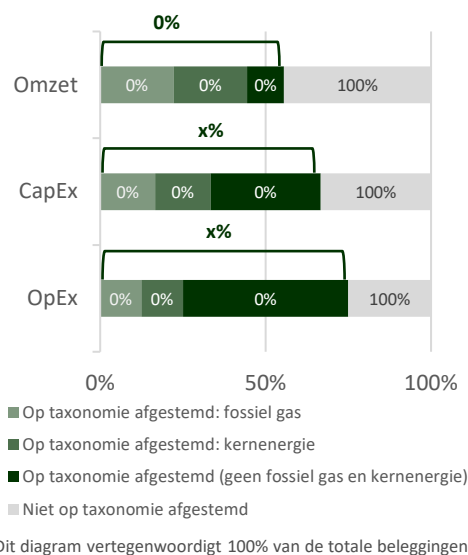
Ja:
 In fossiel gas In kernenergie
 Nee

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.*

1. Afstemming beleggingen op taxonomie inclusief staatsobligaties*

2. Afstemming beleggingen op taxonomie exclusief staatsobligaties*

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

 <p>zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.</p>	 <p>Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten? 0%</p>
	 <p>Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes</p> <p>Niet van toepassing</p>
	 <p>Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?</p> <p>Niet van toepassing</p>
	<p>Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?</p> <p>Niet van toepassing</p>
	 <p>Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?</p> <p>Het promoten van E/S kenmerken zoals vastgelegd in het MVB-beleid wordt gewaarborgd in het beleggingsproces. Dit is integraal onderdeel van het manager-selectieproces, de monitoring en de verantwoording. Onder “Overige” vallen beleggingen met een rode vlag op MSCI ESG controversies (uitgezonderd de aandelenregio Noord-Amerika en Asia-Pacific waarbij in dat geval sprake is van uitsluiting), cash en (illiquide) beleggingen waarvan de identificatie en/of toetsing aan de E/S kenmerken (voorlopig) niet mogelijk is.</p> <p>Liquiditeiten lenen zich in principe niet om ecologische en sociale kenmerken te promoten. In het geval van liquiditeiten zijn wel ecologische en sociale minimumwaarborgen geïntegreerd door uitsluitingen. Alle beleggingen van het pensioenfonds moeten voldoen aan het MVB-beleid.</p>
<p>Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?</p> <p>De maatregelen om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken komen voort uit het MVB-beleid. De toepassing in de afgelopen referentieperiode lichten wij kort toe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Screening: onderzoek naar de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren in de portefeuille. Daarvoor baseerde het pensioenfonds zich op ‘UN Global Compact’ principes en andere controversiële activiteiten. Daarnaast zijn alle beursgenoteerde deelnemingen gescreend op de vereisten van goed bestuur. • Uitsluiting: het pensioenfonds sloot bedrijven en landen uit die betrokken zijn bij ongewenste activiteiten zoals beschreven in het uitsluitingsbeleid. Dit waren onder andere bedrijven met een zeer hoge CO2-uitstoot uit of met betrokkenheid bij de productie of verkoop van controversiële wapens. In het 	

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

overzicht van duurzaamheidsindicatoren is de betrokkenheid in bepaalde CO2-intensieve sectoren weergegeven.

- Watchlist: met deze bedrijven wordt dialoog gevoerd naar aanleiding van controverses (voornamelijk op het gebied van milieuvervuiling), of vanwege lage duurzaamheidsscores en/of vanwege een tekortschietende respons op engagement. Bij gebrek aan progressie kan uitsluiting volgen.
- ESG integratie: het pensioenfonds heeft via de fiduciair vermogensbeheerder beoordeeld hoe duurzaamheidsfactoren in het beleggingsproces van zijn externe vermogensbeheerders zijn geïntegreerd.
- Dialoog/Engagement: het pensioenfonds voert via zijn ESG adviseur de dialoog met een groot aantal bedrijven over specifieke zaken zoals klimaatverandering, biodiversiteitsverlies of de schending van arbeids- en mensenrechten. Voor sommige dialogen wordt via een collectieve initiatief met andere financiële instanties samengewerkt, bijvoorbeeld Climate Action 100+ en Platform Living Wage Financials. Via uitoefening van het stemrecht was het pensioenfonds betrokken als aandeelhouder en heeft het pensioenfonds invloed uitgeoefend.
- Positieve selectie: het pensioenfonds draagt bij aan positieve oplossingen. In de beleggingsportefeuille zijn bedrijven of fondsen geselecteerd die een positieve bijdrage leveren aan meerdere duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's). In 2023 heeft het pensioenfonds dit beleid voortgezet en streeft ernaar de thematische benadering uit te breiden naar andere beleggingscategorieën.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing

- ***Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?***

Niet van toepassing

- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische en sociale kenmerken?***

Niet van toepassing

- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?***

Niet van toepassing

- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?***

Niet van toepassing